

ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอด
ประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น

ปริญญานิพนธ์

ของ

วิจิตรวิภา วิเศษสมบัติ

14 ส.ค. 2540

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

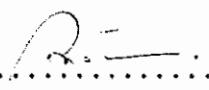
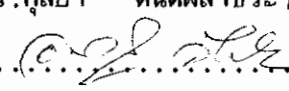
มิถุนายน 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

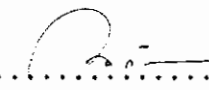
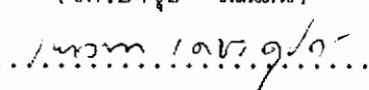
อ. 59754

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

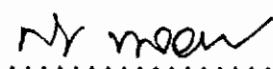
คณะกรรมการควบคุม

.... ประธาน
(ผศ.ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)
.... กรรมการ
(รศ.อาวุธ วัฒนสิน)

คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน
(ผศ.ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)
.... กรรมการ
(รศ.อาวุธ วัฒนสิน)
.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.ดร.เยาวพา เดชะคุปต์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)
วันที่ ๒๗ เดือน ๕ ปี พ.ศ. ๖๖

ประกาศขอบคุณการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ รองศาสตราจารย์อาวุธ วัฒนสิน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เตชะคุปต์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์เกื้อกูล เตชะเสน อาจารย์รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี อาจารย์แจ่มจันทร์ เกียรติกุล และอาจารย์สุวรรณา ไชยะธน เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาตรวจแก้ไข เครื่องมือและให้คำแนะนำอย่างดียิ่งในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนบ้านตลุงเหนือ อาจารย์ภัทรานิษฐ์ พรหมรักษ์ คณะครูและนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านตลุงเหนือ ที่ได้กรุณาให้ความสะดวกและความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการศึกษาทดลองครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์แผนกการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้ ขอขอบคุณ พี่ เพื่อน และน้องนิสิตปริญญาโท เอกการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน และคุณดำรง เงินบาท ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณอีกหลายท่าน ที่มิได้กล่าวนามในที่นี้ แต่มีส่วนช่วยให้การทําปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ที่ได้เลี้ยงดู และประสิทธิประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

วิจิตรา วิเศษสมบัติ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมทางภาษา	10
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความศรัทธา	32
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสร้างสรรค์	41
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการปั้น	47
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	55
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	56
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
	วิธีดำเนินการทดลอง	62
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	71
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	71
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	71
วิธีดำเนินการทดลอง	72
การวิเคราะห์ข้อมูล	73
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	73
อภิปรายผล	73
ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า	78
ข้อเสนอแนะทั่วไป	79
ข้อเสนอแนะในการทบทวนวิจัยครั้งต่อไป	80
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	94
ภาคผนวก ก	95
ภาคผนวก ข	106
ภาคผนวก ค	127
ภาคผนวก ง	132
ประวัติผู้วิจัย	134

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง	61
2 แสดงเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม	62
3 เปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลัง การทดลอง	70
4 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบความพร้อม ทางภาษา	128
5 แสดงผลการทดสอบวัดความพร้อมทางภาษา หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	130

ภูมิหลัง

ช่วงอายุระหว่าง 3 - 6 ปี นับว่าเป็นช่วงชีวิตที่มีความสำคัญที่สุดช่วงหนึ่ง เด็กในวัยนี้พร้อมที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพ ถ้าได้รับการปลูกฝังให้รู้จักคิด รู้จักทำ และกล้าแสดงออก พัฒนาการในทุกด้านของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เด็กได้รับในระยะนี้จะต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กับประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นรากฐานของการพัฒนาในวัยต่อไป (Bloom. 1964 : 215) การจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการวางรากฐานของชีวิต วัย 6 ปีแรกของชีวิตนั้นมีความสำคัญในการพัฒนายิ่งกว่าวัยอื่น ๆ ทั้งหมด ถ้าเด็กปฐมวัยไม่ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องแล้ว ความสามารถในการเรียนรู้จะถูกยับยั้งให้ล่าช้าและชะงักงันได้ หากเด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะแล้วย่อมเท่ากับว่าเด็กจะสามารถก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายได้ด้วยคามมั่นคง

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญาเจริญเติบโตสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสติปัญญา จากการศึกษาของนักการศึกษาและข้อค้นพบทางการแพทย์พบว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กพัฒนาอย่างรวดเร็วมากในช่วง 4 ปีแรกของชีวิต เด็กมีความเจริญเติบโตทางด้านสมองถึง 50 เปอร์เซ็นต์ของผู้ใหญ่ และเมื่อเข้าสู่ช่วงอายุ 6 ปีถึง 8 ปีก็พัฒนาเพิ่มขึ้นอีก 30 เปอร์เซ็นต์ (Butler. 1980 : 25 ; citing Bloom. 1964 : 237) เด็กวัยนี้ควรได้รับการกระตุ้นด้วยกิจกรรมที่สร้างเสริมสติปัญญาพัฒนาความคิด ที่มีอยู่ในตนให้ก้าวขึ้นสู่ขีดสูงสุด เด็กที่มีโอกาสได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ในวัยต้นของชีวิตในแง่ที่ทำทาสติปัญญา ย่อมมีโอกาสพัฒนาความอยากรู้อยากเห็นทางสติปัญญาได้มากกว่าเด็กที่ไม่มีโอกาสดังกล่าว (จรรยา สุวรรณทัต. ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทึก. 2521 : 56) การพัฒนาทางสติปัญญามีพื้นฐานมาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ พื้นฐานทางภาษา พื้นฐานทางคณิตศาสตร์การรับรู้ทางประสาทสัมผัส ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา การใช้เหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ความจำดี และรักการเรียนรู้ตลอดจนสิ่งที่พบเห็น (ราณี ทองสวัสดิ์. 2538 : 42 - 43) โดยเฉพาะพื้นฐานทางภาษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดเป็นเป้าหมายหนึ่งของการจัดประสบการณ์

เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาให้กับเด็กปฐมวัยซึ่งได้ระบุไว้ในแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 4)

การส่งเสริมทักษะทางภาษาให้แก่เด็กปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็น เพราะภาษาเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญของกระบวนการคิด เด็กสามารถใช้ภาษาในการติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่นและทำให้ผู้อื่นเข้าใจตนได้ (จินตนา สุทธิจินดา. 2522 : 2) เพียเจต์ (Piaget. 1952 : 1) กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงออกของความคิด เป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์สื่อความคิดให้ผู้อื่นทราบได้ และภาษาก็เป็นเครื่องมือในการสื่อความรู้ ความคิด ความรู้สึกสู่กันและกัน (Carroll. 1965 : 4) นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องมือซึ่งให้เห็นพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล แล้วจึงจำเป็นต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลด้วย การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ไม่ว่าชาติใด สังคมใด ย่อมต้องมีภาษาเป็นเครื่องมือช่วยในการติดต่อสื่อความหมายซึ่งกันและกัน บุคคลที่สามารถใช้ทักษะทางภาษาได้ดี ย่อมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะสื่อความหมายกับบุคคลอื่นได้ จะต้องใช้กระบวนการคิดความเข้าใจโดยผ่านสื่อคือ ภาษา (Bruner. 1961 : 55) ภาษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อใช้ในการรับและส่งข้อมูล ทักษะทั้ง 4 นี้ควรได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะทางด้านการฟังและการพูดถือเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียน ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมทักษะทางภาษาครบทุกด้านอย่างเพียงพอ จะทำให้การเรียนรู้ประสบการณ์ของเด็กเป็นไปอย่างมั่นคงยิ่งขึ้น ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ซึ่งมนุษย์ต้องเข้าปะทะกับกิจกรรมทุกอย่าง เด็กปฐมวัยจะได้รับ การฝึกทักษะทางภาษา จากสภาพแวดล้อมและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน กับครูและพ่อแม่ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน (วราภรณ์ รักวิจิตร. 2527 : 91)

ภาษาเป็นเครื่องมือให้มนุษย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นนามธรรมต่อกัน ไม่ว่าการติดต่อกับผู้อื่นจะมีขึ้นในลักษณะใด ย่อมต้องอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือ เช่น การแสดงความคิดเห็น การวางแผนการทำงานร่วมกัน เป็นต้น ภาษาเป็นพฤติกรรมชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ช่วยให้มีแนวคิด มีความรู้สึก ตลอดจนเจตคติต่าง ๆ การปรับตัวของเด็กได้รับอิทธิพลจากภาษาพูด (ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. 2519 : 2) จุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งในการส่งเสริมภาษาคือ ำให้เกิดพัฒนาการทางภาษา ความสามารถทางภาษาของ

เด็กจะเพิ่มขึ้นตามลำดับและมีขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ประสบการณ์ สิ่งเร้า ความสนใจ ความพร้อมทางกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ส่วนองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของพัฒนาการทางภาษาในตัวเด็กก็คือ ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำ (ประเท็น มหาพันธ์. 2519 : 2) ภาษาไม่เพียงเป็นเพียงเครื่องมือในการสื่อความหมายเท่านั้น แต่ยังเป็นแนวทางการแสดงความคิดริเริ่ม ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตมนุษย์ การส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้ภาษาที่ถูกต้อง จึงช่วยให้เด็กแสดงความคิดความเข้าใจของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้ดียิ่งขึ้น (เยาวยา เดชะคุปต์. 2522 : 50) ที่ผ่านมา พบว่า เด็กู้คำศัพท์มากเพียงใด ก็จะเข้าใจคำที่แจ่มหรือคำอธิบายของผู้อื่นและเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่านหรือเล่าให้ฟังได้เพียง นั้น (สมาคมศัลยศาสตร์แห่งประเทศไทย. 2528 : 123)

ในการจัดประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็กจะต้องมีความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรม ซึ่งต้องอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้จิตวิทยา หลักการสอน ตลอดจนการเลือกใช้สื่อเพื่อให้เหมาะสมกับความสนใจ และความสามารถของเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 6) เพราะกระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กนั้น เด็กจะเริ่มเรียนรู้ภาษาอย่างไม่เป็น กฎเกณฑ์ แต่เรียนรู้ภาษาในลักษณะเดียวกับการฝึกทักษะ ความชำนาญและความสามารถด้านอื่น ๆ การเรียนรู้คำได้จากการได้ยินคนอื่นพูดซ้ำ ๆ กันมาพูด โดยเฉพาะเด็กจะเรียนรู้ได้เร็ว ถ้าคำที่เด็กเรียนรู้เป็นประสบการณ์เดิมที่ใกล้ตัวเด็ก รูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยต้องมี ปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ การส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบโดยครูนำเอาวัตถุ สิ่งของ ของเล่นมาไว้ใน ห้องเรียน แล้วตั้งคำถาม เพื่อเร้าให้นักเรียนค้นหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ และควรให้เด็กได้สำรวจ วัตถุด้วยตนเอง (Chancha Suwanathat and others. 1986 : 122) ซึ่งสอดคล้อง กับหลักทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ที่พบว่า เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 2 - 7 ปี จัดอยู่ในขั้นพัฒนาการคิดก่อนปฏิบัติการ (Preoperation Stage) เด็กเรียนรู้จากการกระทำโดย ต้องอาศัยสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ เด็กวัยนี้จึงอาศัยสื่อที่เป็นรูปธรรมในการเรียนรู้ เนื่องจาก ยังไม่พัฒนาถึงขั้นที่จะเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ (Piaget. 1969 : 120 - 125) ดังนั้น กลวิธีที่จะส่งเสริมให้การเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายจึงจำเป็นต้องอาศัยสื่อเข้ามาช่วยในกิจกรรม การเรียนการสอน (จิตรารักษ์ เตมียกุล. 2531 : 1 - 2)

กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี กล่าวคือเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถ และสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี ทั้งยังช่วยฝึกกล้ามเนื้อ และตาสัมพันธ์กัน ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ และส่งเสริมความคิดจินตนาการ ฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทั้งความคิดและการกระทำ ซึ่งสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานและยังนำไปสู่การเรียนรู้เขียนอ่านต่อไป (พรมาวรินทร์ สุทธิจิตตะ. 2529 : 24) อีกทั้งยังช่วยผ่อนคลายความคับข้องใจทางด้านอารมณ์โดยผ่านการเล่า การบรรยายผลงาน จากการวาด การปั้น เท่ากับเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา (อภิสิทธิ์ จรัสขนะเพท. 2529 : 100 - 101) ในการส่งเสริมความพร้อมทางภาษาให้กับเด็กนั้นทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับกระบวนการ และการจัดประสบการณ์ในรูปแบบต่าง ๆ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นแนวทางหนึ่งในการเตรียมความพร้อมทางภาษาให้กับเด็ก เพราะกิจกรรมแต่ละประเภทต่างส่งผลในการเตรียมความพร้อมทางภาษา กล่าวคือ การที่เด็กได้หยิบจับขีดเขียน เป็นการฝึกกล้ามเนื้อและฝึกประสาทสัมผัส ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเขียน การสนทนาในขณะที่ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน และเมื่อครูขอร้องขอให้บรรยายผลงานที่ทำ เด็กได้ฝึกพูดโดยไม่รู้สึกตัว ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาต่อไป (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2527 : 214 - 215) กิจกรรมการปั้นจัดเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับเด็ก ในสมัยก่อนที่เครื่องเล่นยังไม่พัฒนา การเสริมสร้างสติปัญญาของเด็กจึงได้จากการเล่นดิน เล่นทราย การปั้นจึงเป็นกิจกรรมที่อยู่ใกล้ตัวเด็กและมีคุณค่าอย่างยิ่ง อีกทั้งวัสดุที่นำมาใช้ในการปั้นมีมากมายและหาได้ง่าย ได้แก่ ดินเหนียว ดินน้ำมัน แป้ง ไข่เลื้อย และกระดาษ (ชลิต ดาบแก้ว และสุดาวดี เหมทานนท์. 2525 : 146) เด็กจะพัฒนาทักษะในการปั้นโดยเริ่มจากสิ่งที่สนใจและมีประสบการณ์พัฒนาไปสู่การปั้นจากเรื่องราวที่กำหนดจนสามารถใช้เทคนิควิธีการ ซึ่งเกิดจากตัวเด็กเอง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2526 : 337 - 339) การปั้นช่วยให้นักพัฒนาการเรียนรู้ได้ถ้าเด็กได้รับคำอธิบาย ให้ความหมายหรือบอกให้รู้เกี่ยวกับสิ่งที่ปั้น ซึ่งเป็นสิ่งสืบเนื่องกับประสบการณ์ของเด็ก (เลิศ อานันท์นะ. 2535 : 207)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพร้อมทางภาษาของเด็ก โดยใช้กิจกรรมการปั้น จากงานวิจัยของ วาสี บรูณสิงห์ (2523 : 144 - 146) ที่ได้ศึกษาการจัด

กิจกรรมชั้นอนุบาล โดยทั่วไปพบว่า ในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้เด็กนั้น จำนวนมากกว่า 75% ของกลุ่มโรงเรียนทั้งหมด จัดกิจกรรมการปั้นมากที่สุดประการหนึ่ง กับอีกประการหนึ่ง การปั้นช่วยให้เด็กได้รับรู้ในรูปทรงของวัตถุ การส่งเสริมทางด้านนี้จึงนับว่าเป็นกิจกรรมที่ควรจัดให้แก่เด็กในวัยนี้ ซึ่งการเรียนรู้ที่ได้จากการรับรู้วัตถุนี้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ที่พบว่า เด็กปฐมวัย อายุ 2 - 7 ปี จัดอยู่ในขั้นพัฒนาการ ขั้นคิดก่อนปฏิบัติการ (Preoperation Stage) เด็กเรียนรู้จากการกระทำโดยต้องอาศัย สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Piaget. 1969 : 120 - 125) ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาความพร้อมทางภาษาโดยใช้น้ำปั้น ผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะนำแนวคิดเกี่ยวกับความคิดรวบยอดมาใช้เป็นฐานในการจัดกิจกรรม เพราะความคิดรวบยอดคือ ความเข้าใจในการสรุปรวมเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเกิดจากการได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้น แล้วใช้คุณลักษณะของสิ่งนั้นมาจัดเป็นพวก โดยใช้คำพูดเรียกชื่อสิ่งต่าง ๆ แทนของจริงได้ อีกทั้งความคิดรวบยอดและภาษาต่างเกิดจากกระบวนการคิดและการรับรู้จากสิ่งเร้า การใช้ภาษาในการเรียกสิ่งใด เด็กจะต้องมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งนั้นก่อน งานปั้นจึงเป็นสิ่งเร้ากระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และสรุปคุณลักษณะร่วม นำไปสู่การเชื่อมโยงการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย ซึ่งจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมความพร้อมทางภาษาให้แก่เด็กในด้านการศึกษาวิจัยยังไม่มีผู้ใดศึกษาความพร้อมทางภาษาโดยนำงานปั้นมาจัดกิจกรรม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้นว่าจะแตกต่างกับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติอย่างไร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำใหทราบถึงผลของการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบ การสนทนากิจกรรมการปั้นที่มีต่อความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะ เป็นประโยชน์สำหรับ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในการ เลือกจัดประสบการณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมทาง ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับเด็กปฐมวัยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุ 4 - 5 ปี ที่กำลัง ศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุ 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนบ้านตลิ่งเหนือ ซึ่งเป็น โรงเรียนประถมศึกษากลุ่มหนองปรือ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเลาขวัญ จังหวัด กาญจนบุรี ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย

3. ระยะเวลาในการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ระยะเวลาใน การทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระคือ การจัดประสบการณ์ 2 ลักษณะคือ

4.1.1 การจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจการ การปั้น

4.1.2 การจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ

4.2 ตัวแปรตาม คือ ความพร้อมทางภาษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชาย - หญิง อายุ 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนบ้านตลุงเหนือ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี

2. ความพร้อมทางภาษา หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกถึงการเรียนรู้ทางภาษาเบื้องต้นของเด็กปฐมวัย ที่วัดด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการแสดงออกของเด็กในเรื่องต่อไปนี้

2.1 การจำแนกภาพ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกความแตกต่างของภาพแต่ละภาพ หรือความเหมือนกับภาพที่กำหนด

2.2 การจำแนกเสียง หมายถึง ความสามารถที่จะเปรียบเทียบเสียงได้ถูกต้อง

2.3 การรู้คำศัพท์ หมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวกับคำที่มีความหมายง่าย ๆ

2.4 ความเข้าใจในการฟัง หมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจเรื่องราวง่าย ๆ สั้น ๆ ที่ได้รับฟังและสามารถเลือกภาพที่ตรงกับเรื่องที่รับฟังได้ถูกต้อง

2.5 ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการบอกชื่อ ออกเสียง เขียนแบบและเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ปรากฏในภาพ

3. การจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น หมายถึง การจัดกิจกรรมในช่วงเวลาของกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยเน้นกิจกรรมการปั้นเป็นกิจกรรมหลัก เริ่มจากการสนทนาระหว่างการปั้น และนำงานปั้นมาเป็นสื่อให้ได้กล่าวถึงเหตุผลเกี่ยวกับคุณลักษณะงานปั้นชิ้นนั้น ตามลำดับขั้นตอนของการเกิดความคิดรวบยอด โดยเริ่มจากขั้นที่ 1 บอกชื่อหรืออธิบายสิ่งที่ปรากฏชัด ขั้นที่ 2 บอกคำที่มีเสียงพ้องกับสิ่งที่ปั้น ขั้นที่ 3 สรุปลักษณะร่วมที่ประมวลลักษณะรูปร่างหรือโครงสร้างของสิ่งนั้น ๆ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางให้เด็กนำผลงานของกลุ่มที่มีลักษณะเดียวกัน คล้ายกัน หรือจัดพวกเดียวกันได้ โดยให้เด็กที่มีผลงานแตกต่างไปจากพวกเข้ากลุ่มใหม่ และขั้นที่ 4 ให้เด็กร่วมทำกิจกรรมเสริมภาษาในงานปั้นเป็นกลุ่ม โดยให้เด็กร่วมกันผูกเรื่องจากผลงานการปั้นแต่ละคนเป็นเรื่องเดียวกัน และส่งตัวแทนนำเสนอ

4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมในช่วงเวลาของกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมหลัก เริ่มจากการนำงานชิ้นมาเป็นสื่อให้ได้พูดคุย โดยการบอกชื่องานชิ้น อธิบายงานชิ้น แล้วนำผลงานที่ได้จากการเรียนรู้ไปจัดแสดง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมทางภาษา
 - 1.1 ความหมายของภาษา
 - 1.2 ความสำคัญของภาษา
 - 1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางภาษา
 - 1.4 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 1.5 ความพร้อมทางภาษา
 - 1.6 สาเหตุสำคัญที่ต้องมีการเตรียมความพร้อม
 - 1.7 องค์ประกอบของการเตรียมความพร้อมทางภาษา
 - 1.8 แนวทางในการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 1.9 แบบทดสอบความพร้อมทางภาษา
 - 1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมทางภาษา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดรวบยอด
 - 2.1 ความหมายของความคิดรวบยอด
 - 2.2 ความสำคัญของความคิดรวบยอด
 - 2.3 ประเภทของความคิดรวบยอด
 - 2.4 กระบวนการในการสร้างความคิดรวบยอด
 - 2.5 พัฒนาการของความคิดรวบยอดทางภาษา
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดรวบยอด

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสร้างสรรค์
 - 3.1 ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมสร้างสรรค์
 - 3.2 ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์
 - 3.3 การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสร้างสรรค์
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการปั้น
 - 4.1 ความสำคัญของกิจกรรมการปั้น
 - 4.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมการปั้น
 - 4.3 สื่อและการใช้สื่อเกี่ยวกับการปั้น
 - 4.4 รูปแบบของการปั้น
 - 4.5 กิจกรรมการปั้นกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก
 - 4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการปั้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมทางภาษา

ภาษามีอิทธิพลต่อการรับรู้และการคิดของพวกเรา ความคิดจะต้องใช้ภาษา ภาษามีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนาการทางสติปัญญา ภาษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญของความคิด ดังนั้น การพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กในช่วงวัย 3 - 5 ปี จึงเป็นช่วงที่มีความสำคัญ เพราะจะสอดคล้องกับความเชื่อที่ว่า สติปัญญา ค่านิยม ทักษะคิด จริยธรรม และสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับการปลูกฝังอย่างดีในช่วงนี้จะมีผลต่อพัฒนาการในระยะต่อไปเป็นอย่างมาก รวมไปถึงพัฒนาการทางภาษาของเด็กด้วย

1.1 ความหมายของภาษา

มนุษย์ใช้การสื่อสารระหว่างกันด้วยวิธีการหลายรูปแบบ วิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือการใช้ภาษา ได้มีผู้ให้ความหมายของภาษาไว้แตกต่างกันดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานของไทย (2525 : 608) ให้ความหมายของภาษาไว้ว่า คือ เสียงหรือกิริยา อาการที่ทำให้ความเข้าใจกันได้ คำพูด ถ้อยคำที่ใช้พูดกันโดยปริยาย หมายถึง คนหรือชาติที่พูดภาษานั้น ๆ เช่น นุ่มหนุ่ม และแต่งตัวตามภาษา หรือหมายความว่า มีความรู้ความเข้าใจ

เมอร์ ชีนส์ราฟ (2530 : 1) ให้ความหมายไว้ว่า ภาษาคือคำพูดซึ่งรวมทั้งกิริยาอาการ และสิ่งที่ใช้แทนคำพูดด้วย เพื่อให้เข้าใจความประสงค์ของกันและกัน

เนลสัน ฟรังซิส (เมอร์ ชีนส์ราฟ. 2530 : 1 ; อ้างอิงมาจาก Nelson Francis. n.d.) ได้ให้ความหมายของภาษาว่า คือเสียงที่เกิดจากอวัยวะออกเสียงของมนุษย์เพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน

บุญยงค์ เกศเทศ (2535 : 2) กล่าวว่า ภาษาเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในสังคม โดยกำหนดเสียงเป็นสัญลักษณ์ แทนความหมายเพื่อสื่อความเข้าใจ ภาษาแต่ละกลุ่มจะสมมุติเรียกสิ่งต่าง ๆ ด้วยถ้อยคำที่ผิดแผกกันไปตามข้อตกลงและยอมรับร่วมกัน มีการสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง

สรุปได้ว่า ภาษา คือ คำพูดซึ่งหมายรวมถึง กิริยา อาการ เพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยกำหนดเสียงเป็นสัญลักษณ์เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในสังคม ตามวัฒนธรรมและข้อตกลงของแต่ละกลุ่ม

1.2 ความสำคัญของภาษา

ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายของมนุษย์ ซึ่งทำให้มนุษย์พิเศษกว่าสัตว์อื่น ๆ มนุษย์ทุกชาติพันธุ์ ทุกเพศทุกวัยย่อมมีภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมาย ความคิด ความเข้าใจซึ่งกันและกัน นักวิชาการนักภาษาศาสตร์ ตลอดจนนักจิตวิทยาได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไว้ดังนี้

เพียเจต์และอินเฮลเดอร์ (Piaget and Inhelder. 1969 : 120 - 122) กล่าวว่า เด็กตั้งแต่อายุ 2 - 4 ปี มีพัฒนาการการเรียนรู้ความมากขึ้น การพูดคุยซึ่งเป็นลักษณะ

การสื่อสารแบบสังคม (Social Communication) ยังมีลักษณะการปิดตนเองเป็นศูนย์กลาง คือเด็กจะพูดกับตัวเองโดยไม่ฟังผู้อื่น ซึ่งเรียกว่า การพูดคนเดียวแบบรวมหมู่ (Collection Monologues) เด็กจะมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ตามการมองเห็นของตนเองและจะเป็นการยาก ที่ทำให้เด็กยอมรับ สิ่งต่างจากภาพที่ตนเองมองเห็น เด็กจะไม่พยายามเข้าใจถึงคำพูดของผู้อื่น สำหรับ เด็กในช่วง 5 - 6 ปีนั้น เด็กก้าวไปสู่ขั้นการคิดแบบหยั่งรู้ (Intuitive) ซึ่งเป็นการคิด โดยอาศัยการรับรู้ บอกได้ว่าสิ่งที่มองเห็นนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งการหยั่งรู้ของเด็กแสดงถึง ความก้าวหน้าไปสู่การแยกแยะกระจาย เด็กสามารถมององค์ประกอบมากกว่าหนึ่งอย่างที่จะมีอิทธิพล ต่อเหตุการณ์หนึ่ง แสดงว่าเด็กเกือบจะไปถึงการรู้จักคิดอย่างเป็นตรรกศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎี นิลวิเชียร (2535 : 203) ที่กล่าวว่า เด็กมีประสบการณ์ทางภาษาอย่างผิวเผิน จากการมีปฏิสัมพันธ์โดยปราศจากการฝึกสอนเป็นพิเศษภายในเวลาอันสั้น ในขณะที่เด็กมีพัฒนาการ ทางสติปัญญาขั้นเริ่มแรกของการใช้เหตุผล แต่เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาในระดับลึก เป็นนามธรรม และมีโครงสร้างทางภาษาศาสตร์ที่ซับซ้อนอยู่ในระดับสูง นอกจากการเรียนรู้ภาษาในชุมชนของ ตนแล้ว เด็กยังเรียนรู้กฎอันซับซ้อน ซึ่งเป็นพื้นฐานการใช้ด้วย เด็กรู้ว่า จะพูดเมื่อไร อย่างไร พูดอะไรกับใคร

ภาษาเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัยใช้ภาษาในการส่งเสริมพัฒนาการดังนี้ (ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร. 2529 : 214 - 215 ; อภิญา กังสนารักษ์. 2530 : 1)

1. ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา ภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก เด็กสามารถสร้างจินตนาการในสมอง จินตนาการถึงวัตถุ แม้ว่าวัตถุนั้นจะอยู่นอกสายตา เด็ก สามารถทำการทดลองในสมองเป็นคำพูด ในรูปแบบของการคิด และในระบบของสัญลักษณ์
2. ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ภาษาเป็นเครื่องมือที่คนในสังคมหนึ่งเรียนรู้และใช้ กันตนเองเดียวกัน อีกทั้งภาษายังใช้เป็นสื่อกลางในการบอกกล่าว ติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยน ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดกระบวนการสังคมประกิต (Socialization) ทำให้สังคมสามารถควบคุมการกระทำและความคิดของคนได้

จะเห็นได้ว่า ภาษามีความสำคัญต่อการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และสามารถนำภาษาในการตอบสนองความต้องการของตนเองและเข้าใจผู้อื่นได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนา ทางสังคมและช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้เกิดความคิด ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญา

1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางภาษา (Theories of Language Development)

นักวิชาการหลายแขนงพยายามแสวงหาเหตุผล เพื่อที่จะนำมาใช้อธิบายว่า เด็กสามารถพูดและพัฒนาการพูดได้อย่างไร และได้ตั้งทฤษฎีขึ้นหลายทฤษฎีดังนี้ (ศรียานิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. 2519 : 31 - 35)

1. ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งตน (The Autism Theory หรือ Autistic Theory) ทฤษฎีนี้ถือว่า การเรียนรู้การพูดของเด็กเกิดจากการเลียนเสียง อันเนื่องมาจากความพึงพอใจที่จะได้ทำเช่นนั้น มอร์เรอร์ (Mowrer) เชื่อว่า ความสามารถในการฟังและความเพลิดเพลินจากการได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตัวเอง เป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการทางภาษา

2. ทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory) เลวิส (Lewis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลียนแบบในการพัฒนาภาษาอย่างละเอียด ทฤษฎีนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้น เกิดจากการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดจากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง

3. ทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข โรนโกลด์ (Rhiengold) และคณะศึกษาพบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อให้รางวัล หรือได้รับการเสริมแรง

4. ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory of Perception) ลิเบอร์แมน (Liberman) ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับกระบวนการแปลเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วย การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟังและพูดซ้ำกับตนเอง หรือคัดแปลเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปาก แล้วจึงเรียนรู้คำ

5. ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble Luck) ซิงธอร์นไดค์ (Thorndike) เป็นผู้คิด โดยอธิบายว่า เมื่อเด็กกำลังเล่นเสียงอยู่นั้น เผอิญมีเสียงบางอย่างคล้ายกับเสียงที่มีความหมาย

6. ทฤษฎีชีววิทยา (Biological Theory) เลนเนเบอร์ก (Lenneberg) เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้นมีพื้นฐานทางชีววิทยาเป็นสำคัญ กระบวนการที่คนพูดได้ขึ้นอยู่กับวัยและการแปลเสียง เด็กจะเริ่มส่งเสียงอ้อแอ้และพูดได้ตามลำดับ

7. ทฤษฎีการให้รางวัลของแม่ (Mother Reward Theory) ดอลลาร์ด (Dollard) และมิลเลอร์ (Miller) เป็นผู้คิดทฤษฎีนี้ โดยย่ำเกี่ยวกับบทบาทของแม่ในการพัฒนาภาษาของเด็กว่า ภาษาที่แม่ใช้ในการเลี้ยงดูเพื่อสนองความต้องการของลูกนั้นเป็น อิทธิพลที่ทำให้เกิดภาษาพูดแก่ลูก

1.4 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางภาษาเหมือนกับพัฒนาการในด้านอื่น ๆ คือมีความเจริญงอกงามที่ต่อเนื่องกัน โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัยนั้นพัฒนาการทางภาษาจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว เด็กแต่ละคน จะมีแบบแผนของการพัฒนาภาษาไม่แตกต่างกัน จะมีลำดับขั้นตอนของความเจริญงอกงามเหมือนกัน แต่อัตราและประสิทธิภาพของพัฒนาการนั้นอาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสามารถที่มีอยู่เดิม ความถนัด อัตราของการพัฒนา ประสบการณ์เดิม และความสนใจของเด็ก

กาญจนา ไพบูลย์ภานุมาศ (2529 : 2) ได้แบ่งกระบวนการพัฒนาภาษาของเด็กไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นปฏิกิริยาสะท้อน (Reflexive Vocalization) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงหนึ่งเดือนครึ่ง ทารกจะส่งเสียงโดยอัตโนมัติ และไม่มีจุดหมาย เพื่อตอบสนองสิ่งเร้าทั้งภายนอกและภายใน เช่น หิว เจ็บ และภายนอก เช่น แฉะและร้อน เป็นเสียงที่ไม่ซับซ้อนและไม่สามารถแยกความแตกต่างได้ พออายุเลย 1 เดือนไปแล้ว ทารกจะเปล่งเสียงตามความรู้สึกได้ซึ่งผู้เลี้ยงดูพอจะแยกได้ว่าทารกเปล่งเสียงเพราะเหตุใด เช่น หิว เจ็บ ฯลฯ

2. ขั้นเล่นเสียง (Babbling Stage) อยู่ในช่วงอายุประมาณ หนึ่งเดือนครึ่งถึง 8 เดือน อวัยวะสำหรับพูดเจริญขึ้น ทารกเริ่มใช้ริมฝีปาก ลิ้น ลองทำเสียงต่าง ๆ โดยทำเสียงอ้อแอ้ในลำคอ ทารกรู้สึกว่าตนเองมีเสียง (Sound Awareness) จึงตั้งใจฟังและเลียนเสียงตนเองมากที่สุด จึงมักกล่าวว่าเป็นระยะเล่นเสียง (Vocal Play) แม้ว่าเสียงทารกในวัยนี้จะไม่เป็นภาษาแต่จะเป็นพื้นฐานการพัฒนารูปคำในขั้นต่อไป

3. ขั้นเลียนเสียง (Lalling Stage) เมื่ออายุประมาณ 9 เดือน อวัยวะในการพูดและฟังเจริญมากขึ้น โดยเฉพาะประสาทรับเสียงและอวัยวะในการพูด ทารกจำเสียงพูดและเลียนเสียงของผู้ใกล้ชิดได้ ส่วนใหญ่จะเปล่งเสียงจากริมฝีปากและปลายลิ้น มักจะเป็นสระเดี่ยว เช่น อา หรือ อี ซึ่งเสียงจะแตกต่างกันไปในแต่ละชาติ

4. ขั้นเลียนเสียงแบบซ้ำ ๆ (Echolalia) เริ่มเมื่อทารกอายุประมาณ 1 ขวบ เด็กจะเลียนเสียงของตนเอง แต่เลียนเสียงผู้อื่นอย่างจริงจัง เริ่มเข้าใจความหมายของเสียงที่เลียนแบบ แต่ยังไม่เข้าใจแจ่มแจ้งนัก แม้จะสามารถออกเสียงคำนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจนก็ตาม

5. ขั้นพูดภาษาได้จริง (True Speech) พัฒนาต่อจากข้อที่ 4 เมื่ออายุประมาณ 1 ปี เด็กก็จะเริ่มเรียนรู้คำต่าง ๆ ในภาษาของตน และเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูด เมื่อเด็กเรียนรู้คำต่าง ๆ แล้วนั้น ซึ่งพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะผ่านระยะต่าง ๆ ดังนี้ (Dale. 1976 : 8 - 10)

5.1 ระยะการใช้คำโดด (Holophrastic Speech) คือการใช้คำ ๆ เดียวที่มีความหมายแทนวลีหรือประโยค เช่น เด็กพูดว่า "บอล" เพื่อแทนประโยคที่ว่า "ลูกบอลตกน้ำ" ซึ่งผู้ใหญ่สามารถตีความได้จากลักษณะท่าทางของเด็ก

5.2 ระยะการใช้ภาษาโทรเลข (Telegraphic Speech) คือการที่เด็กใช้ภาษาย่อ ๆ ไม่เต็มรูปประโยค เช่น อาจขาดประธานไป ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ต่อจากการใช้คำ ๆ เดียวแทนประโยค โดยเริ่มรวมคำ 2 - 3 คำ เข้าด้วยกันเพื่อสร้างประโยค เช่น "บอลไหน" แทนประโยคที่ว่า "ลูกบอลอยู่ไหน" ช่วงนี้อยู่ระหว่าง อายุ 1 ขวบครึ่ง - 2 ปี หลังจากระยะการใช้ภาษาโทรเลขแล้ว เด็กจะค่อย ๆ เรียนรู้กฎเกณฑ์ในภาษา และสามารถให้ประโยคที่ถูกต้องและซับซ้อนยิ่งขึ้น และเมื่ออายุ 6 ปี เด็กจะมีความสามารถในการใช้ภาษาได้เท่าเทียมกับผู้ใหญ่

ซีฟิลด์ (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 208 ; อ้างอิงมาจาก Seefeldt. 1986) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาระดับพื้นฐานของเด็กไว้ 6 ระดับดังนี้

1. ระบบเสียง (Phonology) เด็กทารกพยายามเรียนรู้ระบบเสียงในภาษาของตน โดยการออกเสียงหลาย ๆ ลักษณะ และเริ่มนำเสียงมาเชื่อมต่อกัน เพื่อให้มีความหมาย

2. ลักษณะคำพูด (Morphology) เด็กเริ่มเรียนรู้ว่า การผสมกันของเสียงทำให้เกิดความหมาย เด็กเริ่มเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ จนกระทั่งถึงวัยก่อนประถมศึกษา เด็กจะเริ่มเข้าใจกฎของคำ แต่พยายามเลียนแบบทำทาง นิสัยใจคอบอกจากบุคคลตามเสียงที่ได้ยินด้วย

3. การเลียนแบบพฤติกรรมตอบสนองพร้อมกับสิ่งเร้าหลายตัว (Multiple Response Learning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพยายามทำตาม โดยลองใช้วิธีว่าการเปล่งเสียงต่าง ๆ นั้น ทำงานร่วมกัน ได้แก่ ส่วนสมองที่รับรู้ มองเห็น ได้ยิน สะสมความจำ ควบคุมริมฝีปาก ลิ้น ทำทาง

4. การเรียนรู้ด้านสัมพันธะ (Associative Learning) เด็กจะเรียนรู้คำและความหมาย โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและสิ่งของหรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนรู้คำว่า ตุ๊กตา เมื่อแม่ยื่นตุ๊กตาให้แล้วบอกว่า ตุ๊กตา เด็กเรียนรู้ได้จากการเชื่อมโยงกับสิ่งของ

5. การลองผิดลองถูก (Trial and Error) ช่วงนี้เป็นช่วงลองปฏิบัติ อาจจะถูกบ้างผิดบ้าง การเข้าใจชมเชย เมื่อเด็กออกเสียงได้ถูกต้อง จะทำให้เด็กมั่นใจและช่วยให้ภาษาพัฒนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

6. การถ่ายทอดการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จะง่ายขึ้น ถ้าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับกันมาก่อน เช่น การรู้จักไก่ แล้วสอนให้รู้จักเป็ด ท่านโดยชี้ให้เห็นความแตกต่าง เด็กจะจำได้รวดเร็ว และมีความคิดตามลำดับอย่างมีระเบียบ

พรวาพรรณ เหลืองสุวรรณ (2537 : 63 - 66) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาและการพูดของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. อายุแรกเกิดถึง 2 ขวบ เด็กแรกเกิดมักแสดงอาการกับกิริยาด้วยวิธีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาพูด เช่น การร้องไห้ การทำท่าทางต่าง ๆ เมื่อทารกเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูด คำส่วนใหญ่จะเป็นคำง่าย ๆ เบื้องต้น เกี่ยวกับคำนามที่มุ่งถึงสิ่งของและบุคคลต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมและคำกิริยาที่แสดงอาการของท่าทาง เช่น ยืน นั่ง นอน เด็กอายุ 18 เดือน สามารถพูดได้ประมาณ 10 คำ

และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ถึง 30 คำ เมื่ออายุประมาณ 2 ขวบ การเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นเพียงแค่นั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาของเด็กตลอดจนการส่งเสริมและโอกาสที่จะได้เรียนรู้ เด็กหลายคนในวัยนี้จดจำคำตลาด และคำสลับจากคนใกล้ตัว แต่ไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง เด็กวัยนี้มีความเจริญทางภาษามากขึ้น มักจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม

2. อายุ 3 ขวบ สามารถเข้าใจภาษาพูดของผู้ใหญ่ ภาษาง่าย ๆ เบื้องต้น ยังไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่มองไม่เห็น ยังไม่เข้าใจความหมายจากคำสั่งหรือคำขอร้องจากผู้ใหญ่ เนื่องจากพัฒนาการทางภาษาในวัยนี้เจริญเร็วมาก สามารถตั้งคำถามใหม่ ๆ หรือเรียกชื่ออาหม่ในสิ่งที่ตนเองไม่ทราบ หรือไม่เคยรู้จักมาก่อน

3. อายุ 4 ขวบ ให้ความสนใจภาษาพูดของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะคำสั่งหรือคำอุทาน เด็กเริ่มมีคำถามที่มีเหตุผลมากขึ้น การฟังนิทานเป็นสิ่งที่เด็กชอบมาก

4. อายุ 5 ขวบ เริ่มมีพัฒนาการทางด้านภาษามากขึ้น สามารถเข้าใจคำพูดข้อความยาว ๆ ของผู้ใหญ่ได้ดี พยายามพูดยาว ๆ โดยเลียนแบบผู้ใหญ่ในการสร้างประโยค ชอบฟังนิทานประเภทเทพนิยาย

5. อายุ 6 ขวบ เด็กส่วนใหญ่จะสนใจในการพูด เด็กจะชอบสนทนากับเพื่อน ๆ หรือผู้ใหญ่มากกว่าการเล่นสิ่งของ และมีความสุขเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น ชอบฟังเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ และสนใจในการอ่านเทพนิยายที่มีภาพประกอบ

จากการศึกษาพัฒนาการทางภาษา สรุปได้ว่า พัฒนาการทางภาษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิด โดยเริ่มจากการทดลองเล่นกับเสียง พัฒนาไปถึงการใช้คำอย่างมีความหมาย ใช้ประโยคยาวขึ้น และท้ายสุดเด็กสามารถใช้ประโยคที่มีความซับซ้อนและมีความหมายมากขึ้นตามลำดับอายุ

1.5 ความพร้อมทางภาษา

ความหมายของความพร้อม

ความพร้อมเป็นสภาวะของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างบังเกิดผล ซึ่งทั้งขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะ การได้รับการฝึกฝนและการเตรียมตัว ความสนใจหรือแรงจูงใจ พอที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือพอใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ (พรวณีย์ ช.เจนจิต. 2522 : 15)

นอกจากนี้ สุโท เจริญสุข (2525 : 46) ได้กล่าวถึงความพร้อมว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพของการเจริญเติบโตบวกกับความสนใจและความรู้อันเป็นรากฐาน ซึ่งสูงพอที่จะทำให้เด็กเรียนรู้ได้โดยสะดวก อีกทั้งสามารถแสดงการกระทำหรือแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง (Response) เพื่อให้เกิดผลตามต้องการหรือตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้แล้ว อาจจำแนกออกเป็น 2 ส่วนคือ ความพร้อมที่เป็นวุฒิภาวะทางด้านร่างกาย (Physical Maturity) และความพร้อมที่เป็นวุฒิภาวะทางด้านสติปัญญา (Intellectual Maturity) (Cronbach. 1963 : 45 - 51)

ดังนั้น เด็กที่มีความพร้อมจะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เพราะเด็กถึงพร้อมซึ่งวุฒิภาวะย่อมจะเรียนรู้ด้วยความมั่นใจ จะไม่ประสบความล้มเหลวและจะเรียนรู้ได้เร็วในระยะเวลาอันสั้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2527 : 747)

จากคำจำกัดความของความพร้อมที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพการเจริญเติบโตของผู้เรียนที่จะเรียนรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีประสิทธิภาพในระยะเวลาอันสั้น ทั้งขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะ การได้รับการฝึกฝน และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจำแนกเป็นความพร้อมทางร่างกายและความพร้อมทางด้านสติปัญญา

มอริสัน (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Morrison. 1988) ได้เสนอว่า ทักษะและพฤติกรรมด้านความพร้อมประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านภาษา ความเป็นอิสระ การควบคุมพฤติกรรม ทักษะในการสังคม ประสบการณ์เดิม และสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ มอริสัน (Morrison) กล่าวว่า ภาษาเป็นทักษะความพร้อมที่สำคัญที่สุด เด็ก ๆ ควรมีทักษะในการฟัง เพื่อทำตามคำแนะนำ และมีทักษะในการพูดอย่างคล่องแคล่วกับ

เพื่อน ๆ และครู เด็กควรมีความสามารถในการสื่อความคิดและความต้องการ รู้จักชื่อคน สถานที่ สิ่งของ คำที่แสดงถึงความคิดรวบยอด คำคุณศัพท์ และคำบุรพบท ซึ่งสอดคล้องกับ ราชินี ทองสวัสดิ์ (ม.ป.ป. : 5) ที่กล่าวไว้ว่า การปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในทุก ๆ ด้านนี้ เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กเพื่อที่จะสามารถเรียนรู้และรับสิ่งใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี ความพร้อมดังกล่าว มีความสำคัญต่อความสำเร็จของชีวิตการเรียนรู้ และมีผลต่อการพัฒนาทาง ภาษา เช่น ทักษะด้านการฟัง คือ ฟังคำพูด คำสั่ง เรื่องราว เข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ พูดได้ชัดเจน และใช้ภาษาที่สุภาพ สามารถเล่าเรื่องราวจาก ประสบการณ์ของตนได้ ทักษะด้านการอ่าน มีความพร้อมที่จะอ่าน โดยเคลื่อนสายตาจากซ้าย ไปขวา และแยกสิ่งของที่แตกต่างกันได้ ทักษะด้านการเขียน สามารถบังคับประสาทมือ หู ตา ให้สัมพันธ์กันได้ สามารถจับดินสอ เขียนเส้น หรือรูปภาพได้ รวมทั้งการมีมารยาทที่ดีในการพูด และการฟัง

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยจะช่วยให้เด็ก เกิดความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งในการ เรียนรู้ของบุคคลใดนั้น ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาวะ ตลอดจนการได้รับการฝึกฝน การเตรียมตัว ความสนใจ และแรงจูงใจ หากเด็กมีความพร้อมการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ย่อมง่ายขึ้น โดยเฉพาะความพร้อม ทางภาษา นับว่ามีความสำคัญมากสำหรับเด็ก เพราะพัฒนาการทางภาษามีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ในการเรียนในระดับสูงขึ้น

1.6 สาเหตุสำคัญที่ต้องมีการเตรียมความพร้อม

อัญชลี แจ่มเจริญ บังอร ทองพูนศักดิ์ และพันทิวา ไทเย็นทร์ (2526 : 29) ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ต้องเตรียมความพร้อมดังนี้

1. เด็กที่เข้าเรียนใหม่ยังไม่พร้อมที่จะเรียนหนังสือ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะ สายตาของเด็กยาวผิดปกติ เมื่อใช้สายตานานเกินไปเด็กอาจจะเหนื่อย ครูจึงต้องเตรียมความพร้อม ให้แก่เด็กเสียก่อน
2. เด็กที่เข้าใหม่ต้องสัมผัสกับสังคมใหม่ที่เด็กไม่คุ้นเคย เช่น พบกับเพื่อนใหม่ ครูใหม่ สถานที่ใหม่ จึงทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ เพราะปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ได้

3. เด็กเข้าใหม่มาจากสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ภูมิหลังการใช้ภาษาต่างกัน บางคนพูดได้สองแคว เพราะได้รับการฝึกมาก่อน บางคนมาจากครอบครัวที่ไม่สนใจในลูกหลานของตน บางคนพูดภาษาถิ่น เป็นหน้าที่ที่ครูจะต้องสังเกตไว้

4. เด็กเข้าใหม่มีประสบการณ์ที่ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะประสบการณ์ทางการเรียนรู้ บางครอบครัวฝึกฝนเด็กไว้ก่อนจึงทำให้มีความพร้อมมาก

สนิท สัตยภาส (2532 : 39 - 40) กล่าวถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมไว้ดังนี้

1. เป็นการปูพื้นฐานความรู้ ก่อนที่เด็กจะเรียนภาษา ให้อยู่ในระดับเดียวกันเพราะเด็กแต่ละคนมาจากครอบครัวและสิ่งแวดล้อมต่างกัน มีความสามารถและประสบการณ์ต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้เด็กทุกคนมีพื้นฐานเท่าเทียมกัน จึงควรมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนภาษาเสียก่อน

2. การเรียนภาษาเป็นเรื่องที่ยากสำหรับเด็กเล็ก ๆ เพราะภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ที่มีความซับซ้อนโดยเฉพาะภาษาไทย ซึ่งมีพยัญชนะถึง 44 รูป สระ 32 เสียง วรรณยุกต์ 4 รูป แต่มี 5 เสียง ซึ่งผู้เรียนจะต้องอาศัยอวัยวะต่าง ๆ ที่ใช้ในการรับรู้ทางภาษา และประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพทั้งหู ตา ปาก ลิ้นและมือ

3. เมื่อเด็กมาโรงเรียนซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ มีสมาชิกซึ่งเด็กไม่คุ้นเคย มีกฎเกณฑ์ให้ทุกคนปฏิบัติตาม เด็กจะทำอะไรตามใจตนเองไม่ได้ เด็กต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคม และสิ่งแวดล้อมใหม่ การเตรียมความพร้อมทั้งอารมณ์และสังคมจะช่วยให้เด็กได้

สรุปสาเหตุที่ต้องเตรียมความพร้อมเพราะว่า เด็กจะต้องพบกับสังคมใหม่ สถานที่ใหม่ ต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ เด็กมาจากสิ่งแวดล้อมและภูมิหลังการใช้ภาษาต่างกัน จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อจะได้เป็นการปูพื้นฐานความรู้ก่อนที่เด็กจะเรียนภาษาเพราะการเรียนภาษาเป็นเรื่องที่ยากสำหรับเด็กเล็ก ๆ

1.7 องค์ประกอบของการเตรียมความพร้อมทางภาษา

พัฒนาการทางภาษาของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน นักการศึกษาทางภาษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความพร้อมทางภาษาไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ดาวนิง และแธคเคอรี (Downing and Thackrey. 1971 : 14 - 15) ได้แบ่งองค์ประกอบของความพร้อมทางภาษาของเด็กไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางกาย (Physical Factors) ได้แก่ การบรรลุวุฒิภาวะด้านร่างกายทั่วไป เช่น การมองเห็น การได้ยิน อวัยวะที่ใช้พูดปกติ
2. องค์ประกอบทางสติปัญญา (Intellectual Factors) ได้แก่ ความพร้อมด้านสติปัญญาโดยทั่วไป ความสามารถในการรับรู้ (Perception) ความสามารถในการจำแนกภาพและเสียง (Discrimination) ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล
3. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors) ได้แก่ ภาษาที่ได้รับจากที่บ้านและประสบการณ์ทางสังคม
4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ (Emotional Factors Motivation and Personality Factors) ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์ และความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษา

ทวี สุรเมธี (2521 : 7) ได้เสนอว่า องค์ประกอบความพร้อมทางภาษาที่สำคัญประกอบด้วยความสามารถต่อไปนี้

1. ความสามารถในการแยกสิ่งที่ได้ยิน ได้แก่ ความเข้าใจและความสามารถในการเข้าใจภาษาพูดได้ถูกต้อง แยกคำพูดที่แตกต่างกัน สามารถแยกถ้อยคำ และออกเสียงได้ถูกต้อง
2. ความสามารถทางสายตา ได้แก่ ความสามารถในการแยกคำที่คล้ายคลึงกัน และมองเห็นความแตกต่างของคำ
3. ความสามารถทางการคิดและการจำ ได้แก่ สามารถใช้เหตุผล เข้าใจในเหตุผลรู้จักเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ ให้มีความหมาย เข้าใจความหมายของประโยคและจำรูปร่างของคำได้

4. ความสนใจ ได้แก่ ความสามารถที่จะนั่งฟังและจับสายตาไปตามสิ่งที่อ่าน เคลื่อนไหวสายตา มีสมาธิในการอ่าน การฟัง และทำตามคำสั่งได้

ทิพย์สุตา สุเมธเสนีย์ (2528 : 14) ได้ให้ความเห็นว่า ความพร้อมทางภาษา หมายถึง การเข้าใจความหมายของคำ การเข้าใจความหมายของประโยค ความสามารถในการจำเรื่องราวที่ได้รับฟังแล้ว สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้นั้น เป็นองค์ประกอบสำคัญของความพร้อมทางภาษาเช่นกัน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดความพร้อมทางภาษานั้น ประกอบด้วยความสามารถทางกาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการได้ยิน ได้ฟัง การใช้สายตา การพูด การคิด การจำและการสื่อสารกับบุคคลอื่นได้

1.8 แนวทางการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งในการส่งเสริมภาษา คือ ให้เด็กเกิดพัฒนาการทางภาษา ความสามารถทางภาษาของเด็กจะเพิ่มขึ้นตามลำดับและมีขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ประสบการณ์ สิ่งเร้า ความสนใจ ความพร้อมทางกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้น การส่งเสริมทักษะทางภาษาให้แก่เด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับแนวทางการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่รวบรวมได้มีดังนี้

ลินด์ฟอร์ส (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 214 ; อ้างอิงมาจาก Lindfors. 1980) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กดังต่อไปนี้

1. เด็กควรมีความสามารถในการเล่าเรื่องราว หรือฟังเรื่องราวทั้งที่เป็นจริง และเป็นจินตนาการตามลำดับเวลาก่อนหลัง

2. เด็ก ๆ ควรมีโอกาสได้แสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึก หรือความรู้ที่ตนมีให้ผู้อื่นได้รับรู้ วิธีการที่ใช้มากที่สุดในการฝึกพูดของเด็กคือ ครูเป็นผู้ถามคำถาม และเด็กเป็นผู้ตอบ วิธีการถามจะมีอยู่ 2 วิธีคือ ถามเพื่อทดสอบความเข้าใจของเด็ก และถามเพื่อต้องการให้อธิบายเรื่องที่ไม่ว่า

3. เด็กควรมีความสามารถในการแสดงออกถึงความรู้สึก และความคิดเห็น ส่วนตัวให้ผู้อื่นเข้าใจ สื่อที่ช่วยส่งเสริมในการแสดงออกได้แก่ บทกล่อมเด็ก บทร่ายกรอง คำคล้องจอง

นงเยาว์ แข่งพิณเช และคนอื่น ๆ (2522 : 98 - 99) ได้ศึกษางานวิจัยต่างประเทศและสรุปว่า การใช้สื่อเพื่อกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนนั้นมีผลต่อความพร้อมทางภาษาของเด็ก ในขั้นแรกของการสอนควรมีการสร้าง ความมั่นใจให้กับเด็ก ทำให้การเรียนรู้ของเด็กมีอุปสรรคน้อยที่สุด โดยการจัดหาสื่อต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

ชุติมา สัจจานนท์ (2524 : 51 - 56) และราศี ทองสวัสดิ์ (ม.ป.ป. : 7 - 10) ได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาษาแก่เด็กปฐมวัยดังนี้

1. ให้เด็กรู้จักคำศัพท์ต่าง ๆ โดยการอ่านให้ฟัง พูดคุยกับเด็กเสมอ เปิดโอกาสให้เด็กพบปะกับผู้คนและไปเที่ยวที่ต่าง ๆ ดูรายการโทรทัศน์ สนใจฟังและตอบคำถามของเด็ก
2. ถ้าเด็กอยากเรียนอ่านก็ให้อ่าน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการในการใช้คำศัพท์หรือเรื่องราว และเมื่อเด็กเกิดเบื่อก็ควรยินยอมมาให้หยุดอ่านทันที
3. ไม่มีเกณฑ์อายุที่กำหนดว่าจะสอนอ่านให้กับเด็กเมื่อไร เพียงแต่ให้เด็กมีความอยากอ่านก็สอนอ่านได้ แต่ควรเป็นการอ่านภาพก่อนจึงเริ่มมีตัวอักษรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ
4. โดยทั่วไปเด็กจะชอบอ่านนิทานเรื่องเดิมซ้ำ ๆ

นอกจากนี้ การเล่นเกมต่าง ๆ เช่น การเล่นนิ้ว การเล่นเกมตอบคำถาม การเล่นเกมปริศนาคำทาย การเล่นเกมร้องเพลงและทำท่าทางประกอบ การเล่นเกมแสดงตามเรื่องนิทาน ต่างก็เป็นการเล่นที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็กปฐมวัยได้เช่นกัน .

การจัดประสบการณ์และสื่ออย่างเหมาะสมของครูสามารถส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กได้ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2525 : 83 - 101, 224)

1. ภาษาของเด็กปฐมวัยแสดงให้เห็นถึงความคิด ความสนใจ และความสัมพันธ์ของเด็กที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ครูหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถช่วยพัฒนาภาษาของเด็กได้โดยจัดหาสื่อเพื่อให้เด็กเกิดประสบการณ์ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

2. การจัดประสบการณ์ด้านการฟังควรใช้สื่อที่มีเสียง การเล่านิทาน คำคล้องจอง เพลงกล่อมเด็ก และการเล่นตามคำสั่งเพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึก

3. สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ด้านการพูด ควรเป็นสื่อที่เด็กเคยมีประสบการณ์มาก่อน โดยนำมาจัดในรูปแบบการสนทนา การเล่าเรื่อง การเล่านิทานและการแสดงละคร

4. สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ด้านการอ่านควรเป็นภาพ หนังสือภาพ ตัวอักษร ที่ทำด้วยกระดาษแข็ง พลาสติกหรือไม้

5. สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ด้านการเขียน ควรเป็นเส้น จุด ตัวอักษร ดินหรือ แป้งสำหรับการปั้น

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526 : 76) ได้กล่าวถึง การใช้เกมทางภาษาเป็นกิจกรรม เพราะจะเป็นการสร้างความสนใจของเด็กได้ดีมาก การเล่นเกมจะทำให้เด็กมุ่งทำกิจกรรมจนลืมว่า ตนกำลังเรียนอยู่ขณะที่เล่นเกมก็ได้ใช้ภาษาไปด้วย เกมภาษาจะช่วยให้เด็กใช้ภาษาได้คล่องแคล่วขึ้น เกมที่ใช้ฝึกทักษะทางภาษา ได้แก่ เกมทายคำ เกมจับคู่ และบัตรคำ เกมทายบัตรภาพและคำ

ราศรี ทองสวัสดิ์ ได้กล่าวถึงแนวทางในการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กไว้ดังนี้
(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2527 : 199 - 202)

1. การจัดประสบการณ์ในการฟัง โดยการฝึกให้เด็กฟังเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินใน ธรรมชาติ ขณะที่ออกไปศึกษานอกห้องเรียน ฝึกฟังเสียงที่สร้างขึ้นเองจากวัสดุที่หามาได้ ฝึกแยกเสียง จากเสียงดนตรีที่เล่นโดยใช้เครื่องดนตรีหลาย ๆ ชิ้น และฝึกการฟังเสียงของคำที่เป็นคู่ ๆ แล้วให้เด็กบอกว่าเหมือนหรือต่างกัน

2. การฝึกทักษะในการออกเสียง โดยใช้บทกลอน คำคล้องจอง หรือบทเพลงง่าย ๆ โดยกระทำเป็น 2 ขั้นตอน คือ สอนให้เข้าใจความหมาย ออกเสียงได้ถูกต้องก่อนแล้วจึงฝึกฝน ให้เกิดความคล่องตามลำดับ

3. การฝึกทักษะทางภาษาเกี่ยวกับความจำ โดยเฉพาะการนำภาพหรือสิ่งของมาใช้ เป็นสื่อให้ฝึกจำ

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ก็เป็นแนวทางหนึ่งในการเตรียมความพร้อมทางภาษาให้กับเด็กได้ จากการศึกษาพบว่า จุดมุ่งหมายของกิจกรรมสร้างสรรค์ระดับปฐมวัยเพื่อการฝึกความพร้อมทางภาษามีดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2527 : 214 - 215)

1. เพื่อฝึกกล้ามเนื้อมือโดยเฉพาะกล้ามเนื้อนิ้วมือ ให้สามารถจับดินสอบังคับปากให้ขีดเขียนได้ตามที่ต้องการอันจะเป็นพื้นฐานในการเขียนหนังสือต่อไป
2. เพื่อฝึกประสาทสัมผัสอื่น กล่าวคือ เมื่อตามองเห็นต้องการให้มือขีดเขียนไปในทิศทางไหน มือก็ขีดเขียนตามนั้นได้
3. เพื่อฝึกการฟัง ในการทำกิจกรรมศิลปะนั้น เด็กจะมีโอกาสฟังคำพูดของครูอาจเป็นคำสั่งให้ปฏิบัติตาม หรือเป็นคำถามให้คิดแล้วตอบ ฯลฯ เป็นต้น
4. เพื่อฝึกการพูด ในการทำงานศิลปะถือว่าเป็นเวลาที่ต้องให้อิสระแก่เด็กให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เด็กจะมีโอกาสได้สนทนากับเพื่อน ๆ ตอนหนึ่ง อีกตอนหนึ่งที่เด็กจะมีโอกาสพูด ได้แก่ เมื่อครูขอร้องให้บรรยายว่าภาพหรือผลงานที่ทำนั้น เป็นภาพอะไรหรือรูปอะไร เด็กจะต้องคิดแล้วเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูด
5. เพื่อพัฒนาด้านอารมณ์สังคม อันเป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดแรงจูงใจให้รักเรียนต่อไป เพราะแทนที่จะมาเริ่มหัดเขียนตัวหนังสือก็จะเป็นการวาดรูป บั้น ระบายสี ฯลฯ แทน แทนที่จะเริ่มด้วยการหัดอ่าน ตั้งแต่ช่วงความสนใจสั้นและยังไม่มีคามอยากเรียนเป็นการพูดคุยกับเพื่อนหรือบรรยายผลงานให้ครูฟัง ซึ่งทําด้วยความพอใจ เพราะครูเห็นความสำคัญ เด็กก็ได้ฝึกการพูดไปโดยไม่รู้สึกตัว ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาต่อไป เมื่อถึงเวลาที่พร้อมเด็กก็จะเกิดความรู้สึกอยากอ่าน เขียน ขึ้นมาเองโดยไม่ต้องมีใครไปบังคับ

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความพร้อมทางภาษาให้กับเด็กนั้น ทําได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับกํานาเสนอและการจัดประสบการณ์ในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกด้วยตนเองให้มากที่สุด อีกทั้งสื่อต่าง ๆ มีส่วนในการส่งเสริมความพร้อมทางภาษาให้กับเด็กได้ ซึ่งการเปิดโอกาสนั้นควรจะให้เด็กทุกคนได้ฝึกการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้มากขึ้น

1.9 แบบทดสอบความพร้อมทางภาษา

การสร้างแบบทดสอบความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้
(ทิพย์สุดา สุเมธเสนี. 2528 : 15)

1. ไม่มีตัวหนังสือในการทดสอบ เนื่องจากเด็กยังอ่านหนังสือไม่ออกทำให้ใช้รูปภาพแทน
2. มีตัวเลือกตอบเพื่อต้องการทราบว่าเด็กเกิดความรู้และมีพัฒนาการทางภาษาอย่างไร
3. จำนวนข้อในแบบทดสอบต้องไม่มากเกินไป เนื่องจากเด็กมีสมาธิและช่วงความสนใจค่อนข้างสั้น ถ้ามีจำนวนข้อมากต้องแบ่งเป็นตอน ๆ หรือมีการพักเป็นช่วง

แบบทดสอบความพร้อมทางภาษา ของกรมวิชาการ สำหรับเด็กประถมศึกษาตอนต้น มี 7 องค์ประกอบคือ (กรมวิชาการ. 2519 : 6 - 9 ; อ้างอิงมาจาก อรุณี พึ่งรุ่ง. 2528 : 17)

1. ความเข้าใจในการฟัง
2. การจำแนกภาพด้วยสายตา
3. การจำแนกเสียงที่คล้ายคลึงกัน
4. การใช้สายตา และกล้ามเนื้อให้สัมพันธ์กัน
5. คำศัพท์
6. การทำตามคำสั่ง
7. การหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพและสัญลักษณ์

แบบทดสอบความพร้อมทางภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของ อนันต์ น้ำเจริญ (2522 : 145) มี 15 องค์ประกอบคือ

1. การรู้ความหมายของคำ
2. การรู้ความหมายของประโยค
3. การทำตามคำสั่ง
4. การหาแหล่งกำเนิดเสียง
5. การจำแนกความแตกต่างของเสียง

6. ทักษะในการเขียน
7. ความสามารถในการใช้สายตา และกล้ามเนื้อให้สัมพันธ์กัน
8. การจำแนกความแตกต่างของภาพ
9. การจำแนกความแตกต่างของกลุ่มอักษร
10. การลอกตามแบบ
11. ความสามารถในการจำเรื่อง
12. ความเข้าใจเรื่อง
13. การรู้จักตัวอักษร
14. การรู้จักประมาณ
15. การหาความสัมพันธ์

สำหรับแบบทดสอบมาตรฐานเกี่ยวกับความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของต่างประเทศที่สร้างขึ้น โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านต่าง ๆ นั้น นวลตา สุวรรณโชติ ได้รวบรวมไว้ดังต่อไปนี้ (นวลตา สุวรรณโชติ. 2522 : 14 - 15)

1. Metropolitan Achievement Test ระดับต้นสร้างโดย Watter N.Dorost แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ วัดความสามารถด้านการใช้ถ้อยคำ วัดความสามารถในการอ่านและวัด ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์

2. Standford Early School Achievement Test ระดับหนึ่งผู้สร้างคือ Eric F.Grandner และ Richard Medden แบ่งเป็น 4 ด้านคือ วัดความสามารถด้านความรู้เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมทั่วไป วัดความสามารถด้านคณิตศาสตร์ วัดความสามารถในการจำแนกเสียงตัวอักษรและ วัดความเข้าใจในการฟัง

3. BOEHM Test of Basic Concept (BTBC) ผู้สร้างคือ Anne F.Boelm วัดความสามารถด้านความคิดรวบยอดทั่วไป

4. S R A Achievement Test 1 - 2 แบ่งเป็น 3 ด้านคือ วัดความเข้าใจ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ วัดการรับรู้ภาษา วัดความเข้าใจเรื่องราว วัดความเข้าใจศัพท์และ วัดการใช้เหตุผล

5. Metropolitan Readiness Test Form A ระดับอนุบาล สร้างโดย Gerturde H.Hildreth แบ่งเป็น 4 ด้านคือ วัดความเข้าใจความหมายของคำ วัดความเข้าใจเรื่องราวที่บอกเล่า วัดความเข้าใจความสัมพันธ์และวัดความสามารถในการลอกเลียนแบบ

6. The Harrision - Strout Reading Readiness Profiles แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ วัดการใช้สัญลักษณ์ วัดการจำแนกสิ่งที่มองเห็น วัดการจำแนกเสียง วัดการจำแนกโดยพิจารณาผลตายและวัดการรู้จักตัวอักษร

7. Marphy - Durell Diagnostic Reading Readiness Test แบ่งเป็น 3 ด้านคือ วัดความสามารถในการจำแนกเสียงที่ได้ยิน วัดความสามารถในการจำแนกสิ่งที่มองเห็น และวัดอัตราการเรียนรู้คำ

8. The Metropolitan Readiness Test แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ วัดความสามารถในการจำแนกความเหมือน วัดความสามารถในการจำแนกความแตกต่าง วัดการเขียนตามแบบ วัดการรู้จักความหมายของคำและประโยค วัดความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวน และวัดการพูดปากเปล่าให้ได้ความ

9. Group Test of Reading Readiness แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ วัดความสามารถในการจำแนกสัญลักษณ์ของคำ วัดความสามารถในการจำและการสังเกตคำ วัดการจำรูปคำ และวัดความสามารถในการเขียนรูปร่าง ๆ

10. Lee - Clark Reading Readiness Test แบ่งเป็น 4 ด้านคือ วัดความสามารถในการจำแนกความเหมือน วัดความสามารถในการจำแนกสิ่งต่าง ๆ วัดการรู้จักและการเข้าใจคำศัพท์ วัดความสามารถในการแยกคำและกลุ่มของคำที่คล้ายคลึงกัน

พรวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2537 : 106 - 111) กล่าวถึงการวัดความพร้อมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเล็กนั้น ในการวัดจะวัดโดยใช้รูปภาพที่มีความหมาย หรือรูปภาพที่ไม่มีความหมายเป็นส่วนประกอบ สามารถวัดได้โดยแบ่งเป็น

1. หาคำตรงข้ามหรือภาพที่ตรงกันข้าม
2. หาความหมายที่ใกล้เคียงที่สุด
3. หาคำที่เกี่ยวข้องกัน

4. ทาหรือเติมภาพที่หายไป

5. วัดความเข้าใจทางภาษา หรือการรับรู้ทางภาษา

ประภาพันธุ์ นิลอรุณ (2530 : 6) จิระภา กัณธิยาภรณ์ (2532 : 5) และ อรุณี เหลืองศิริณ (2533 : 7) สร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบทางภาษา 6 องค์ประกอบดังนี้

1. ความสามารถในการจำแนกภาพ
2. ความสามารถในการจำแนกเสียง
3. ความสามารถในการรู้คำศัพท์
4. ความเข้าใจในการฟัง
5. ความสามารถในการใช้สายตาและกลัมน้ำมือให้สัมพันธ์กัน
6. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสัญลักษณ์

แบบทดสอบที่กล่าวมาข้างต้น เราจะพบได้ว่า องค์ประกอบของการประเมินความพร้อมของเด็ก ประกอบด้วย ประเด็นสำคัญ ดังนี้คือ ความสามารถในการจำแนกภาพ ความสามารถในการจำแนกเสียง ความสามารถในการรู้คำศัพท์ ความเข้าใจในการฟัง ความสามารถในการใช้สายตาและกลัมน้ำมือให้สัมพันธ์กัน และความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสัญลักษณ์

1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมทางภาษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาของเด็กปฐมวัย ได้มีผู้ศึกษาไว้มากมายทั้งต่างประเทศ และภายในประเทศที่รวบรวมได้มีดังนี้

โฮลเมส (Holmes. 1974 : 4912 - A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบความพร้อมในการเรียนอ่านว่าจะสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านได้หรือไม่ โดยใช้แบบทดสอบวัดความพร้อมในการอ่านของเมโทรโพลิตัน (The Metropolitan Readiness Test) ทดสอบกับนักเรียนเกรด 1 ที่เมืองพรอยน์ มลรัฐจอร์เจีย จำนวน 115 คน ผลจากการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่า องค์ประกอบของความพร้อมในการเรียนอ่าน ด้านการจำแนกความแตกต่างของภาพ สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านได้ถึง 63%

เดล (Dale, 1978 : 307) ศึกษาการใช้ถ้อยคำของเด็กในช่วงอายุต่าง ๆ ตั้งแต่อายุ 2 ปี ถึง 12 ปี โดยวิธีการทดสอบคำศัพท์จากรูปภาพ ผลการศึกษาพบว่า ความถูกต้องในการใช้คำศัพท์ของเด็กเพิ่มขึ้นตามลำดับอายุ กล่าวคือ ช่วงอายุ 2 ปี เริ่มที่ 25 คำ ถึง 60 คำ เมื่ออายุ 6 ปี และเพิ่มถึง 90 คำ เมื่ออายุ 12 ปี อัตราการเพิ่มของคำศัพท์ต่าง ๆ จะสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะก่อนวัยเรียน หลังจากวัยนี้คำศัพท์จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ แต่จะไม่มี การหยุดนิ่งสัดส่วนของคำชนิดต่าง ๆ ที่เด็กนำมาใช้มักจะเปลี่ยนแปลงไป ด้วย กล่าวคือ สัดส่วนของการใช้ คำความจะลดลง ในขณะที่สัดส่วนการใช้คำวิเศษณ์ บุรพบท และสัณฐาน จะเพิ่มขึ้นเมื่อพิจารณาจาก จำนวนคำที่เด็กนำมาใช้ทั้งหมด

เมญยุค (ชนันพร โอภาสพันธ์, 2536 : 34 ; อ้างอิงมาจาก Menyuk, 1978) ศึกษาความสามารถทางการพูดของเด็ก 2 กลุ่มคือเด็กเตรียมอนุบาล และเด็กประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูล 3 วิธีคือ บันทึกคำพูดของเด็กจากแบบทดสอบบุคคลิกภาพแบบโปรเจคทีบ (Projective) บันทึกคำพูดของเด็กจากการพูดคุยกับผู้ทดลอง บันทึกคำพูดของเด็กจากการเล่นละครตามบทบาทสมมติ (Role Play) นอกจากนี้ยังมีการสังเกตการพูดของเด็กในห้องเรียนเพื่อ เปรียบเทียบความตรงของการเก็บข้อมูลอีกด้วย ผลการศึกษาพบว่า เด็กเตรียมอนุบาลพูดได้โดยเฉลี่ย 82.8 ประโยค (SD = 16.7) เด็กประถมศึกษาปีที่ 1 พูดได้โดยเฉลี่ย 95.7 ประโยค (SD = 15.2) และจากการทดสอบโดยใช้ t-test พบว่า ความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) และยังพบว่าเด็กประถมศึกษาปีที่ 1 มีการเปลี่ยนแปลงประโยคมากกว่าเด็กเตรียม อนุบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศไทย

จันทิกา สิมปิเจริญ (2524 : 89 - 92) ได้ศึกษาความสามารถในการรู้จักคำ และเข้าใจคำของเด็กอนุบาลในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 100 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม 3 กลุ่มคือ 3 ขวบ 6 เดือน - 4 ขวบ 6 เดือน 5 ขวบ 6 เดือน - 6 ขวบ 5 เดือน โดยใช้วิธีให้ ตอบคำถามจากภาพ พร้อมทั้งบันทึกเสียงของทุกคนเป็นรายคน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถ ในการเข้าใจภาษาด้านการใช้คำของเด็กทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกัน ความสามารถในการรู้จักคำ การเข้าใจคำของเด็กจะมากขึ้นตามลำดับอายุ และความสามารถในการรู้จักคำ มีความสัมพันธ์

กับความสามารถในการเข้าใจของเด็กมาก นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กมีความสามารถในการเข้าใจน้อยกว่าความสามารถในการรู้จักคำอีกด้วย

✓ เพ็ญจันทร์ สุนทราจารย์ (2525 : 85 - 86) ได้ศึกษาเรื่องความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กปฐมวัยที่มีอยู่ระหว่าง 5 - 6 ปี รวม 60 คน เป็นเด็กชายและเด็กหญิงจำนวนเท่า ๆ กัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ภาพ 5 ภาพ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว อาหาร สัตว์เลี้ยง สถานที่สำคัญในชุมชน ศาสนา และการคมนาคม พบว่า เด็กชายและเด็กหญิงมีความสามารถในการรู้คำศัพท์และการพูดเป็นประโยคไม่แตกต่างกัน

ฉวีวรรณ จินดาพล (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจความหมายของคำนามและความคงทนในการจำโดยการใช้อุปกรณ์ภาพ การเล่านิทาน และปริศนาคำทาย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน เท่า ๆ กัน กลุ่มที่ 1 สอนโดยใช้อุปกรณ์ภาพ กลุ่มที่ 2 สอนโดยการใช้การเล่านิทาน และกลุ่มที่ 3 สอนโดยการใช้ปริศนาคำทาย ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจ ความหมายของคำนามและความคงทนในการจำ แต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน และการใช้สื่อการสอนแต่ละชนิดมีผลทำให้คะแนนความเข้าใจความหมายของคำนามหลังทำการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

วรี เกียรติกุล (2530 : 53) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและแบบฝึก กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 36 คน พบว่า เด็กทั้งกลุ่มมีคะแนนสูงขึ้น และเด็กที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมมีคะแนนสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึก แสดงว่าการใช้เกมฝึกทักษะการฟังทำให้เด็กมีความสามารถทางการฟังสูงกว่าการใช้แบบฝึก

อรุณี เหลืองศิริ (2533 : 77 - 78) ได้ศึกษาความพร้อมทางภาษาและการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยใช้โครงสร้างระดับยอด กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 35 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้โครงสร้างระดับยอดมีความพร้อมทางภาษาและสามารถคิดแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ

จากงานวิจัยต่าง ๆ ในเรื่องความพร้อมทางภาษา สรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมทางภาษาให้กับเด็กนั้น ครูสามารถส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีได้ โดยการจัดกิจกรรมใน

รูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนการนำเสนอต่าง ๆ มาใช้ประกอบการจัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กมีความพร้อมทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการสื่อสารเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนในระดับต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดรวบยอด

2.1 ความหมายของความคิดรวบยอด

ความคิดรวบยอด (Concept) เป็นเรื่องของกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นภายในสมองของแต่ละคนจึงยากที่จะศึกษาให้ทราบได้อย่างชัดเจน นักจิตวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ให้ความหมายของความคิดรวบยอดไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

1. การเรียนรู้ที่นำไปสู่การคิดหรือความเข้าใจ เป็นความคงที่ของการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีการสรุปครอบคลุมและเป็นการจำแนกความแตกต่างรวมอยู่ด้วย (Ebel. 1969 : 323 ; ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2526 : 17 ; ชม ภูมิภาค. 2528 : 75)

2. ลักษณะของความสามารถเกี่ยวกับการจำแนกองค์ประกอบ 2 ประเภท ซึ่งเป็นโครงสร้างสำคัญของการเรียนรู้คือ กฎ (Rules) และลักษณะเฉพาะของสิ่งนั้น ๆ และสามารถเรียนรู้ความคิดรวบยอดของสิ่งนั้นด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งคล้ายกับการจัดประเภทของสิ่งเหล่านั้น (Bourne. 1968 : 8)

3. ประเภทของสิ่งเข้าที่มีลักษณะบางอย่างร่วมกัน อาจแยกเป็นประเภทสิ่งของ วัตถุ เหตุการณ์ การกระทำหรือความคิดและในขณะเดียวกันสามารถเชื่อมโยงเข้ากับกลุ่มสิ่งของประเภทเดียวกันได้ (De Cecco. 1974 : 388 ; Goodwin and Klausmier. 1975 : 96)

4. การเกิดมโนภาพขึ้นในความคิดของบุคคล ด้วยวิธีการรวบรวมความรู้ต่าง ๆ ที่เคยเรียนรู้ แล้วนำมาประมวลเข้าด้วยกัน เป็นความคิดขั้นสุดท้ายให้เป็นข้อสรุปหรือคำจำกัดความของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (จันทน์ พรายแย้มแซ. 2529 : 52)

สรุปได้ว่า ความคิดรวบยอดเป็นการประมวลแนวคิดและจำแนกความแตกต่างของสิ่งเข้า สามารถเชื่อมโยงลักษณะบางอย่างที่เหมือนกันของสิ่งเข้าเข้าเป็นกลุ่มเดียวกันเป็นวิธีการรวบรวมความรู้ที่เคยเรียนรู้มาแล้วเป็นข้อสรุปของคำจำกัดความของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2.2 ความสำคัญของความคิดรวบยอด

ความคิดรวบยอดมีความสำคัญต่าง ๆ กัน กล่าวคือ

ดี เซคโก (De Cecco. 1968 : 390 - 393) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความคิดรวบยอดไว้ว่า

1. ช่วยลดความซับซ้อนของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย โดยการแบ่งสิ่งเข้าหรือสิ่งแวดล้อมออกเป็นกลุ่ม เพื่อทำให้การตอบสนองง่ายขึ้น
 2. ช่วยให้ผู้รู้จักสิ่งต่าง ๆ การรู้จักจัดสิ่งเข้าให้อยู่ในกลุ่มหนึ่ง ทำให้บุคคลต้องใช้ความสามารถน้อยอยู่เสมอ
 3. ช่วยลดความจำเป็นในการเรียนรู้ลงมาก เมื่อเรียนเดียวหรือครั้งหนึ่งแล้วก็สามารถนำไปใช้ได้อีก โดยไม่ต้องเรียนซ้ำอีก
 4. ช่วยในการแก้ปัญหา ทำให้รู้จักว่าวัตถุนั้นอยู่ในกลุ่มใด เหตุการณ์นั้นอยู่ในกลุ่มใด ทำให้ตัดสินใจต่อไปได้
 5. ช่วยในการเรียนการสอน เพราะในการเรียนการสอนใช้สื่อมาก เช่น การฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งพื้นฐานความคิดรวบยอดเหล่านั้น จะช่วยในการพัฒนาความคิดรวบยอดให้สูงขึ้น
- นาคยา ภักธแสงไทย (2525 : 25) กล่าวว่า ความคิดรวบยอดจะช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถจัดประเภท สรุปและมองสิ่งหนึ่งสิ่งใดในลักษณะร่วมกันมากกว่าที่จะมองแยกออกจากกัน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตีความข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยกระบวนการคิด การเรียนรู้เชิงวิทยาศาสตร์ เมื่อผู้เรียนสามารถหาข้อสรุปได้ ข้อสรุปนั้นก็จะกลายเป็นหลักการของความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้และเชื่อมโยงกับสิ่งอื่น ๆ ได้

สวส เลี่ยมแก้ว (2525 : 25) กล่าวถึงความสำคัญของความคิดรวบยอดดังนี้

1. ช่วยในการพูดและการคิด
2. ช่วยในการอ่านและการสอน
3. ช่วยลดเวลาในการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ความคิดรวบยอดมีความสำคัญหลายด้าน ความคิดรวบยอดช่วยลดความซับซ้อนของสิ่งแวดล้อมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย ทำให้เรารู้จักสิ่งของรอบตัว การคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับความคิดรวบยอด มนุษย์ใช้ความคิดรวบยอดจัดแบ่งสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นกลุ่มทำให้ลดเวลาในการเรียนรู้และสื่อความหมายได้ง่ายขึ้น

2.3 ประเภทของความคิดรวบยอด

ประเภทของความคิดรวบยอด อาจจำแนกได้ดังนี้

ดี เซคโก (De Cecco. 1968 : 390 - 395) ได้จำแนกความคิดรวบยอดออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ความคิดรวบยอดลักษณะร่วม (Conjunctive Concept) ได้แก่ คนดี บ้านสวย
2. ความคิดรวบยอดลักษณะเลือก (Disjunctive Concept) เช่น ไม่เป็นพิษก็เป็นสัตว์
3. ความคิดรวบยอด ลักษณะสัมพันธ์ด้วยเหตุผล (Rational Concept) เช่น เงินเพื่อ เพราะค่าของเงินตกต่ำ

ไบเออร์ (Byer. 1971 : 117) ได้แบ่งความคิดรวบยอดออกเป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ

1. ความคิดรวบยอดประเภทข้อมูลความจริง (Substantive Concept) ได้แก่ คน บ้าน เป็นต้น
2. ความคิดรวบยอดประเภทคุณค่า (Value Concept) ได้แก่ ความคิดรวบยอดที่แบ่งประเภทออกเป็น ดี เลว เป็นต้น
3. ความคิดรวบยอดประเภทวิธีการ หรือหลักการ (Methodological Concept) ได้แก่ ความคิดรวบยอดในการบริหารการศึกษา

บุญเสริม ฤทธาภิรมย์ (2523 : 9) แบ่งความคิดรวบยอดออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความคิดรวบยอดที่มีลักษณะร่วมกัน เป็นประเภทของความคิดรวบยอดที่มีอยู่เป็นส่วนใหญ่เรียนรู้ได้ง่าย มีร่วมกันอยู่หลายอย่าง
2. ความคิดรวบยอดที่เป็นเชิงสัมพันธ์ เป็นความคิดรวบยอดที่ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก หรือส่วนรวมของกลุ่มมาพิจารณาคุณลักษณะหรือคุณค่าที่ผิดแผกแตกต่างกัน แต่สมาชิกหรือส่วนประกอบมีความสัมพันธ์กันบางอย่างลักษณะ
3. ความคิดรวบยอดที่เป็นเชิงวิเคราะห์ เป็นความคิดรวบยอดที่มีอยู่บนพื้นฐานของคุณลักษณะ ที่สังเกตได้จากส่วนของวัตถุ สิ่งของแต่ละอย่างภายในกลุ่มซึ่งซับซ้อนกว่าเชิงสัมพันธ์

สรุปได้ว่า ประเภทของความคิดรวบยอด แบ่งเป็น 2 ประเภท คือความคิดรวบยอดที่หาตัวอย่างได้โดยตรงในลักษณะรูปธรรม สามารถรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้ และความคิดรวบยอดที่ไม่สามารถหาตัวอย่างได้โดยตรง เป็นลักษณะนามธรรม เช่น ความดี ความชั่ว อาจแปรเปลี่ยนไปตามการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

2.4 กระบวนการในการสร้างความคิดรวบยอด

ได้มีผู้กล่าวถึงกระบวนการในการสร้างความคิดรวบยอดไว้ดังนี้

รีด (Read. 1964 : 71 - 87) อธิบายการสร้างความคิดรวบยอดมี

ขั้นตอนดังนี้

1. สงสัยและทำความเข้าใจกับสิ่งเร้า
2. ค้นหาและทดลองหาข้อสรุป
3. ประเมินผลและตรวจสอบข้อสรุปนั้น

เพียเจท์ (Caroll. 1965 : 75 - 76 ; citing Piaget. n.d)

ได้อธิบายการสร้างความคิดรวบยอดว่า เกิดจากกระบวนการปรับโครงสร้าง (Assimilation) และกระบวนการปรับขยาย (Accommodation) โดยอธิบายไว้ดังนี้คือ

1. กระบวนการปรับโครงสร้าง (Assimilation) คือ สามารถจัดจำแนกหรือแยกแยะ (Discrimination) หมายถึง ความสามารถที่จะจำแนกประเภทของสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ และความสามารถสรุปครอบคลุม (Generalization) หมายถึง ความสามารถที่จัดรวมสิ่งของหรือเหตุการณ์เข้าเป็นพวกเดียวกัน ความสามารถทั้งสองประการนี้ช่วยส่งเสริมกระบวนการปรับโครงสร้างให้มีปริมาณและคุณภาพอยู่ในระดับสูงขึ้น กล่าวคือเมื่อมีโครงสร้างอันหนึ่งอยู่เมื่อไปพบสิ่งใหม่ แล้วสามารถปรับเข้ากับโครงสร้างเดิมได้ ไม่ต้องจัดเป็นอีกประการหนึ่งหรืออีกโครงสร้างหนึ่ง

2. กระบวนการปรับขยาย (Accommodation) หมายถึง เมื่อพบสิ่งใหม่แล้วสามารถจัดให้อยู่ในโครงสร้างเดิมได้ ต้องสร้างโครงสร้างขึ้นใหม่ บุคคลที่มีความสามารถสร้างโครงสร้างขึ้นใหม่ได้มากเป็นบุคคลที่มีความสามารถสูงในการสร้างความคิดรวบยอด

โลเวล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2534 : 106 - 107 ; อ้างอิงมาจาก Lovel. 1966) อธิบายการสร้างความคิดรวบยอดว่า ผู้เรียนจะสามารถสร้างความคิดรวบยอดได้ก็ต่อเมื่อเขาสามารถแยกแยะ (Discrimination) และสามารถสรุปรวบยอด (Generalization)

1. การแยกแยะ (Discrimination) คือ คุณสมบัติของวัตถุ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าหมายถึงอะไร เป็นอย่างไร

2. การสรุปรวบยอด (Generalization) หมายถึง การเอาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นตัวประกอบรวมกันในบรรดาสิ่งต่าง ๆ ที่เราจัดเข้าเป็นหมู่ เป็นพวกของความคิดรวบยอดรวมกันมาสัมพันธ์กันเป็นหมวดหมู่

เฮิร์ลอค (Hurlock. 1964 : 491 - 492) มีความเห็นว่า ขั้นที่สำคัญที่จะสร้างความคิดรวบยอดได้นั้น บุคคลจะต้องมีความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ (Underlined) มองเห็นความหมายสำคัญ (Underlined Meaning) ของการรับรู้ทั้งต้องสามารถให้เหตุผลได้ว่าการรับรู้ที่ได้รับการตีความหมายแล้วมีลักษณะใดเหมือนกัน หรือต่างพวกกันได้

ออสูเบล และซัลลิวน (Ausubel and Sullivan. 1970 : 611 - 612) ได้สรุปกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการพัฒนาความคิดรวบยอดไว้เป็นลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์และแยกแยะความแตกต่างของสิ่งเร้าได้
2. สร้างสมมติฐานที่เกี่ยวกับการรวมลักษณะของสิ่งเร้าที่เหมือนกัน
3. ทดสอบสมมติฐานความคิดรวบยอดที่สร้างขึ้นในสถานการณ์หนึ่ง
4. เลือกสมมติฐานที่สามารถครอบคลุมสิ่งเร้าที่มีลักษณะบางประการร่วมกันได้
5. หาเฉพาะของสิ่งเร้ามาสัมพันธ์กับแนวคิดของตน
6. แยกแยะความแตกต่างระหว่างความคิดรวบยอดที่รับมาใหม่กับความคิดรวบยอดเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างกัน
7. สรุปความหมายของความคิดรวบยอดที่รับมาใหม่ให้ครอบคลุมส่วนย่อยทั้งหมดในกลุ่ม
8. คิดหาสัญลักษณ์ที่เหมาะสมทางภาษามาเป็นตัวแทนของความคิดรวบยอดที่รับมาใหม่

จางง พรายแย้มแซ (2529 : 52) ได้กล่าวว่าในการที่จะสร้างความคิดรวบยอด
 าให้เกิดในตัวบุคคลในเรื่องใดนั้น ต่อเมื่อบุคคลต้องเคยมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ความจริง
 (Facts) หลักการ (Principles) และนัยทั่วไป (Generalization) ของเรื่องนั้น ๆ
 มาก่อนแล้ว รวมทั้งต้องสามารถระลึก (Recognition) ได้ว่าสิ่งนั้นมีลักษณะเฉพาะ
 อย่างไรบ้างโดยการแยกแยะลักษณะเฉพาะของสิ่งนั้นออกจากสิ่งอื่นได้อย่างชัดเจน (Multiple
 Discrimination) ซึ่งคุณลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจเกิดขึ้นต้องอาศัยคุณสมบัติในการใช้
 ความสังเกต (Observation) เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า กระบวนการในการสร้างความคิดรวบยอดนั้น เกิดจากการรับรู้ถึงความสัมพันธ์
 หรือการมีประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งเร้าทางประสาทสัมผัส รวมทั้งสามารถระลึกและจำแนกสิ่งเร้า
 ออกตามชนิดหรือประเภท โดยอาศัยลักษณะที่คล้ายคลึงกันและสัมพันธ์กันในการสรุป

2.5 พัฒนาการของความคิดรวบยอดทางภาษา

ในการเรียนรู้คำของเด็กนั้น ครั้งแรกเด็กต้องเห็นสิ่งนั้น ๆ ก่อน แล้วได้รับการ
 บอกเล่าเป็นอะไร หรือได้ยินได้ฟัง การใช้คำนั้น ๆ จากบุคคลอื่น แล้วเด็กจะจำได้ ทั้งนี้ต้อง
 ขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งเร้าและการเสริมแรงประกอบด้วย เมื่อเด็กจำได้ก็มิได้หมายความว่าเด็กจะ
 เข้าใจคำนั้น ๆ ในทันที ตามธรรมชาติของมนุษย์จะต้องมีการทดลองใช้โดยการลองผิดลองถูก
 ไปเรื่อย ๆ และทำความเข้าใจอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคำ ๆ นั้น
 แต่ถ้าวเด็กบางคนยังไม่เกิดความคิดรวบยอดในสิ่งใดก็อาจจะไม่เข้าใจสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้ง

คาร์รอลล์ (Carroll. 1965 : 90 - 92) ได้อธิบายถึงความคิดรวบยอดของ
 คำตามแนวทางทฤษฎีของกิลฟอร์ดว่า ความคิดรวบยอดแรกของคนเราเกิดจากการรับรู้ต่อวัตถุต่าง ๆ
 ด้วยการสัมผัส แสง เสียง และความรู้สึก เป็นต้น ความคิดรวบยอดเกิดจากตัวแทนของประเภท
 หรือชนิดของวัตถุนั้น เมื่อเด็กรู้จักพูด เด็กจะได้รับการเสริมแรงจากสิ่งแวดล้อมมาให้เรียกชื่อหรือ
 ประเภท หรือชนิดของวัตถุนั้น ๆ พร้อมกับติดแปลงพฤติกรรมมาให้สอดคล้องกับแบบแผนตามไปด้วย
 การเรียนภาษาในระยะเริ่มต้น เด็กยังไม่เกิดความคิดรวบยอด เป็นแต่เพียงการออกเสียงเท่านั้น
 ต่อเมื่อสามารถใช้คำที่มีความหมายได้ จึงเรียกว่ามีความคิดรวบยอดของคำ เพราะคำและรูปแบบ
 ทางภาษาใช้อธิบายประสบการณ์และประเภทของประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคนเรา

เนลสัน (Nelson. 1974 : 271) ได้กล่าวถึงการเกิดความคิดรวบยอดของคำว่า เมื่อเด็กได้ยินคำใดคำหนึ่ง เช่นคำว่า "สุนัข" ควบคู่กันไปกับการเห็นสุนัขจริง ๆ ภายใต สถานการณ์และโอกาสต่าง ๆ กัน ไป เด็กจะเริ่มสร้างมโนภาพขึ้น ทำให้เกิดความคิดรวบยอด ของ "สุนัข" ขึ้น ซึ่งประกอบด้วยลักษณะร่วมต่าง ๆ ที่เคยพบเห็นมา เกี่ยวกับสุนัขทั้งหลาย เมื่อ ความคิดรวบยอดดังกล่าวเชื่อมโยงกับคำว่า "สุนัข" ซึ่งเขาได้ยินอยู่เสมอ ๆ จะทำให้เด็กสามารถใช้คำนี้แทนสิ่งกับภายนอกได้ เมื่อไปพบสุนัขตัวอื่น ๆ นอกเหนือจากที่เคยพบเห็นมา

จรูญ โกลนบูลย์ (2528 : 214) อธิบายว่า คำที่มีความหมายที่เด็กรู้จักเอามาใช้ ในตอนแรกนั้น จะเป็นคำที่ใช้แทนสิ่งต่าง ๆ ที่มีความหมายในรูปของเอกพจน์ เช่น เด็กใช้คำว่า "แมว" ก็จะมีหมายถึงสัตว์เลี้ยงภายในบ้าน หรือสัตว์บางชนิดเท่านั้น ในขั้นต่อมาเมื่อเด็กเจริญวัยขึ้น เด็กจะเรียนรู้ในการรวมกลุ่มสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นหมู่พวก เช่น การรวมสัตว์ว่าพวกนี้เป็น สุนัข แมว ม้า เป็นต้น หลังจากนั้นเด็กจะเรียนรู้การรวมสัตว์ต่าง ๆ เหล่านี้เข้าเป็นหน่วยหนึ่ง อันเดียวกัน คือได้ความคิดรวบยอดว่า สัตว์ทั้งหลายเหล่านั้นก็คือ "สัตว์"

สุภาณี สนธิรัตน์ และคนอื่น ๆ (2529 : 261) กล่าวว่า ในการพัฒนาความคิด รวบยอดเด็กต้องเรียนรู้ที่จะเห็นความแตกต่างระหว่างคุณสมบัติทางรูปธรรมของวัตถุ ตัวอย่างเช่น เมื่อพ่อแม่พูดว่า "ขวด" และให้เด็กได้สัมผัส หรือชี้ให้เห็นขวดไปพร้อม ๆ กัน เด็กเรียนรู้ที่จะ เชื่อมคำนั้นกับขวดจริง ๆ การเชื่อมโยงนี้ จะทำให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด และจะเกิด ความคิดรวบยอดต่อไปอีกว่า วัตถุที่มีความแตกต่างเพียงเล็กน้อย เช่น ขวดกลม ขวดเหลี่ยม ขวดแบน ขวดสูง ขวดเตี้ย ก็จัดอยู่ในคำเรียกว่า "ขวด" เหมือนกัน จากประสบการณ์ดังกล่าว เด็กจึงเรียนรู้ที่จะแยกความแตกต่างของลักษณะที่เป็นนามธรรมเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับ วุฒิภาวะของเด็กด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อเด็กเข้าใจความคิดรวบยอดเบื้องต้นเป็นอย่างดีแล้ว เขาจะสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

กล่าวโดยสรุปก็คือ การพัฒนาความคิดรวบยอดของเด็กนั้น จะพัฒนาเป็นลำดับขั้น จากการใช้ประสาทสัมผัส พัฒนาไปสู่การเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมตามลำดับ และในการเกิดความคิดรวบยอดของคำใด ๆ นั้น เด็กรับรู้คำจากการได้ยินได้ฟังประกอบกับสิ่ง ที่เป็นรูปธรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ลองผิดลองถูกในการใช้คำจนเข้าใจ และเกิดความคิดรวบยอด ในคำ ๆ นั้น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดรวบยอด

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดรวบยอดทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ซึ่งได้มีผู้ศึกษาไว้ ที่รวบรวมได้มีดังนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

สโตน และเฮสลอฟ (Stones and Heslop. 1968 : 261 - 264) ศึกษาเรื่องการสร้างและขยายระดับขั้นของความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยทดลองกับนักเรียนอายุตั้งแต่ 6 - 11 ปี จำนวน 60 คน โดยใช้ ไวกอสกี้ (Vigosky Blocks) แบบทดสอบการขยาย (Text of Extention) และแบบทดสอบความสามารถทางภาษาและภาพเป็นเครื่องวัดความคิดรวบยอด ได้ผลการทดสอบว่า ระดับความคิดของนักเรียนสอดคล้องตามทฤษฎีของไวกอสกี้ (Model of Vigosky) เกี่ยวกับการเรียนรู้ความคิดรวบยอดใหม่ ๆ ความสามารถทางภาษา และความคิดรวบยอดมีส่วนร่วมกันมากกว่าความสามารถด้านอื่น ๆ

วิลเลียม และคาร์ไนน์ (William and Carnine. 1981 : 145) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้มนทัศน์ของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 4 - 6 ปี โดยทำการสอนมนทัศน์ให้กับเด็กเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ รูปแบบของตัวอย่างของมนทัศน์ 3 แบบ คือ แบบที่ 1 ประกอบด้วยตัวอย่างนิมานของมนทัศน์ 8 ตัวอย่าง และตัวอย่างนิเสธของมนทัศน์ 4 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นแบบที่ให้กลุ่มควบคุมเรียน และแบบที่ 3 ซึ่งเป็นแบบที่ใช้ในการทดสอบมนทัศน์ ประกอบด้วยตัวอย่างนิมานและตัวอย่างนิเสธอย่างละ 4 ตัวอย่าง หลังจากให้ผู้วิจัยให้ผู้รับการทดลองแต่ละคนเรียนมนทัศน์เสร็จแล้ว ก็จะมีการทดสอบการถ่ายโอนการเรียนรู้มนทัศน์ โดยใช้รูปแบบของตัวอย่างของมนทัศน์แบบที่ 3 เพื่อให้ผู้รับการทดลองตอบว่า สิ่งเร้าใดที่เป็นตัวอย่างของมนทัศน์ และสิ่งเร้าใดที่ไม่ใช่ตัวอย่างของมนทัศน์ โดยไม่มีการเฉลยให้ทราบ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีการถ่ายโอนการเรียนรู้มนทัศน์ได้มากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จากผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า การเสนอทั้งตัวอย่างนิมานและตัวอย่างนิเสธของมนทัศน์รวมกันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้มนทัศน์ได้ดีกว่าการเสนอเฉพาะตัวอย่างนิมานของมนทัศน์เพียงอย่างเดียว

แฮมเมอร์ (Hammer. 1984 : 2034 - A) ศึกษาความพร้อมและความคิดรวบยอดจากการอ่านเอาเรื่องที่ใช้อ่านทุกวันกับอ่านสัปดาห์ละ 2 วัน ในโรงเรียนอนุบาลของรัฐโดยทดลองกับนักเรียนจากโรงเรียนในเมือง 2 ห้องเรียน มีนักเรียนกลุ่มทดลอง 21 คน กลุ่มควบคุม 25 คน เมื่อทดสอบนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความพร้อม เมโทรโพลิทัน (The Metropolitan Rediness Test) พบว่า ความพร้อมและความคิดรวบยอดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในประเทศ

คงไคย เรืองเดช (2524 : 46 - 50) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการสร้างสิ่งกับของคำและความสามารถทางการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบสืบสวน - สอบสวนกับวิธีสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 60 คน นักเรียนที่เรียนรู้สิ่งกับของคำด้วยวิธีสอนแบบสืบสวน-สอบสวน มีความสามารถทางการอ่านสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนปกติ อีกทั้งความสามารถในการสร้างสิ่งกับของทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุชาติ สมสุข (2531 : 95 - 96) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอดด้านถ้อยคำและความคงทนในการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่เรียนโดยแบบฝึกสร้างความคิดรวบยอด และวิธีสอนในแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 50 คน ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอดด้านถ้อยคำ และความคงทนในการเรียนของทั้ง 2 กลุ่ม หลังการทดลองสูงขึ้น แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอดด้านถ้อยคำ และความคงทนในการเรียนของทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น แสดงให้เห็นว่า ความคิดรวบยอดด้านภาษาของเด็กสามารถส่งเสริมหรือพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ ด้วยการใช้อุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสร้างสรรค์

3.1 ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมสร้างสรรค์

ในการจัดกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยนั้น กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งเด็กต้องได้รับการจัดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมทางความรู้สึกที่มีวัสดุที่ใช้และกลวิธีต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดเป็นผลงานออกมา สำหรับเด็กเล็ก ๆ นั้น กิจกรรมสร้างสรรค์มุ่งเสริมประสบการณ์ทางความรู้สึกสัมผัสมากกว่าประสบการณ์ที่ใช้เหตุผล ผูกให้เด็กรู้จักเอาธรรมชาติของตนเองที่มีอยู่มาใช้เก็บเกี่ยวความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว โดยเฉพาะความรู้อันเป็นพื้นฐานพัฒนาการที่จะให้แก่ตน (พิรพงษ์ กุลพิศาล. 2538 : 32 - 33) เลิศ อานันทะ (2535 : 216) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถของเด็กให้มีโอกาสแสดงออกอย่างเสรี (Free Expression) ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) จินตนาการ (Imagination) ตามความถนัดทางธรรมชาติ และความสนใจของเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน ผูกฝนการใช้กล้ามเนื้อและประสาทสัมผัสต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 57 - 58) กิจกรรมสร้างสรรค์ไม่ว่าจะเป็นประเภทสองมิติ เช่น การวาดภาพระบายสี การพิมพ์ ฯลฯ หรือประเภทสามมิติ เช่น การปั้น การแกะสลัก ฯลฯ รวมทั้ง กิจกรรมอื่น ๆ ที่ได้จากการผสมผสานกันระหว่างประเภทสองมิติ หรือสามมิติ เช่น ประติมากรรมกระดาษ ระบายสี ฯลฯ ที่เด็กได้พบเห็น และปฏิบัติกันในปัจจุบันเป็นกิจกรรม ซึ่งนักวิชาการทางศิลปะได้คิดค้นขึ้นมาเพื่อให้เด็กผู้ลงมือปฏิบัติมีพัฒนาการและการเจริญเติบโตในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน ทั้งในแง่บุคลิกและนามธรรม อีกทั้งช่วยในการพัฒนาบุคลิกภาพ ทำให้เด็กรักการทำงานเกิดความภูมิใจ เมื่อพบกับความสำเร็จอยู่เสมอ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2526 : 63 - 68)

จากความหมายและความสำคัญของกิจกรรมสร้างสรรค์ สรุปได้ว่า กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

โดยจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ และความสามารถของเด็กแต่ละคนเปิดโอกาสให้เด็กได้คิด สร้างสรรค์ จินตนาการและแสดงออกอย่างเสรี

3.2 ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 6 - 15)

ได้สรุปถึงประโยชน์ของกิจกรรมสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ควรจัดวางในที่ที่เด็กสามารถหยิบได้ตามความพอใจ ในขณะที่เดียวกัน เด็กสามารถแลกเปลี่ยนความคิดของตนกับเพื่อน ๆ ได้
2. เด็กมีสุนทรียภาพต่อสิ่งแวดล้อม รู้จักชื่นชอบและมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ ควรแก่การพัฒนา ผู้ใหญ่ควรทำตัวอย่างและยอมรับชื่นชมในผลงานของเด็ก ฝึกให้เด็กสังเกตและสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว เพื่อให้เด็กได้รู้ทุกอย่างที่มีความหมายสำหรับเขา
3. เด็กเกิดความพอใจและสนุกสนาน ในขณะที่ทำกิจกรรมเด็กทำตามความพอใจได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน เป็นโอกาสที่เด็กจะแสดงออกซึ่งความคิดของเขา และเป็นการพัฒนาภาษาไปด้วย การเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความสามารถทางสร้างสรรค์จะช่วย ให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมให้มีกำลังใจเข้าใจตนเองว่ามีความคิดดีและมีความสามารถ
4. กิจกรรมสร้างสรรค์ช่วยลดความเครียดทางอารมณ์ ผ่อนคลายอารมณ์ ลดความกดดัน และความคับข้องใจเวลาเด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว
5. กิจกรรมสร้างสรรค์ช่วยสร้างนิสัยการทำงานที่ดีในขณะที่เด็กทำงานต่าง ๆ ครูควรสอนระเบียบและนิสัยในการทำงานควบคู่ไปด้วย เช่น เก็บของเป็นที่ ล้างมือ เมื่อทำงานเสร็จ
6. กิจกรรมสร้างสรรค์ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือ จากการตัดกระดาษ ประดิษฐ์ภาพ ปั้นดินน้ำมัน วาดภาพด้วยนิ้วมือ สี ฯลฯ การต่อภาพตัดต่อ จากกระดานตะปู
7. กิจกรรมสร้างสรรค์ช่วยให้เด็กรู้จักสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง เด็กจะชอบทำกิจกรรมและใช้วัสดุต่าง ๆ ซ้ำ ๆ กัน ดังนั้นครูจึงควรหาวัสดุต่าง ๆ ไว้ให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการทดลองของตน เช่น กล้องยาสีฟัน เปลือกไข่ และเศษวัสดุเหลือใช้อื่น ๆ

สรุปได้ว่า กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเห็นความสำคัญของตนเอง เด็กได้คิดริเริ่มแสดงออกอย่างอิสระ มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ อีกทั้งช่วยสร้างนิสัยในการทำงาน ตลอดจนช่วยผ่อนคลายอารมณ์ ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนก่อให้เกิดความสนุกสนาน และพัฒนาภาษาไปด้วย

3.3 การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และช่วยฝึกประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา การรู้จักใช้ความคิดในการแสดงออก กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยสามารถจัดได้ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536 : 13 - 17 ; เกศินี นิสสัยเจริญ. 2527 : 5 - 6)

1. กิจกรรมการวาดภาพระบายสี

เป็นกิจกรรมการสร้างภาพทางจิตรกรรม หรือภาพ 2 มิติ ที่เด็กเขียนลงในตัวเองให้เป็นสัญลักษณ์ แบบ สบายงาม จังหวะ และสีสรรต่าง ๆ แทนการใช้คำพูด เช่น การวาดภาพด้วยสีน้ำพู่กัน การวาดรูประบายสีด้วยสีเทียน และดินสอสี การเล่นกับสีแบบต่าง ๆ

จุดมุ่งหมายของกิจกรรม

1. ช่วยพัฒนาการทำงานของประสาทสัมผัสกับกล้ามเนื้อ
2. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการทำงานด้วยมือ การใช้นิ้วมือ
3. ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็ก และกล้ามเนื้อใหญ่
4. ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึกและผ่อนคลายอารมณ์ของเด็ก
5. ช่วยกระตุ้นการแสดงออกและความคิดสร้างสรรค์จินตนาการ
6. ส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออกอย่างเชื่อมั่นในตนเอง

ตัวอย่างกิจกรรม

1. วาดรูปและระบายสีตามใจชอบ
2. วาดภาพจากการฟังนิทาน
3. วาดภาพจากประสบการณ์

4. วาดภาพจากเสียงเพลง
5. วาดภาพจากจินตนาการ
6. ระบายสีที่กำหนด
7. วาดภาพด้วยนิ้วมือ
8. การวาดภาพต่อเติมจากสิ่งเร้าที่กำหนดให้ หรือต่อเติมจากส่วนที่ไม่สมบูรณ์

เช่น พิจารณาต่อเติมภาพ วงกลม สามเหลี่ยม

9. การเล่นกับสีแบบต่าง ๆ เช่น เป่าสี หยดสี ทับสี ละเลงสีด้วยนิ้วมือ

2. กิจกรรม นึก ปะ และคิดกระดาษ

เป็นกิจกรรมที่ใช้กระดาษต่าง ๆ มาฉีก ตัด และนำมาคิดบนกระดาษทำให้เป็นภาพ กระดาษที่ใช้ไม่ควรแข็ง หรือเหนียวเกินไป ได้แก่ กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษวารสาร กระดาษ ห่อของขงวู้ญ กระดาษสีมัน ฯลฯ

จุดมุ่งหมายของกิจกรรม (วราภรณ์ รักวิจัย. 2527 : 26)

1. สร้างและพัฒนากาย ควบคุมกล้ามเนื้อในการบังคับเวลาตัดหรือฉีก
2. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
3. เพื่อพัฒนากายใช้กรรไกร (ปลายมน) และการควบคุมทิศทางกรรไกรฉีกกระดาษ

ตัวอย่างกิจกรรม

1. ฉีกกระดาษเป็นชิ้น ๆ ติดซ้อนเรียงกัน
2. ฉีกกระดาษเป็นชิ้น ปะติดลงบนภาพ หรือขอบเขตที่กำหนดให้
3. ติดกระดาษลงบนรูปที่ตัดไว้ให้ แล้วให้เด็กฉีกกระดาษส่วนเกินออก
4. ฉีกกระดาษเป็นรูปทรงเรขาคณิต เช่น สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม
5. แปะกระดาษที่ฉีกเป็นรูปเรขาคณิตลงบนกระดาษอีกแผ่นให้เป็นรูปต่าง ๆ
6. นำกระดาษรูปเรขาคณิตประกอบเป็นรูปตามคำสั่ง
7. ฉีกหรือตัดกระดาษอิสระเป็นรูปจินตนาการ ฯลฯ

3. การปั้น

การปั้นเป็นกิจกรรมที่เด็กชอบมาก วัสดุที่ใช้ปั้น ได้แก่ ดินเหนียว ดินน้ำมัน แป้งโด การปั้นทำได้หลายวิธี เช่น

1. คลึงให้เป็นเส้น บั่นเป็นแผ่น บั่นเป็นก้อนกลมหรือสี่เหลี่ยม
2. บั่นตามเรื่องราวหรือนิทานที่ครูเล่าหรือตามจินตนาการ
3. ำให้ทดลองปั้นแป้งทำขนมง่าย ๆ เช่น ขนมบัวลอย ขนมกรอบเค็ม
4. ำให้ปั้นตามใจชอบเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ คน หรือสิ่งของเครื่องใช้

การปั้นควรใช้วัสดุรองที่มีผิวมัน เช่น พลาสติก โลหะ ไขมันกา เพื่อกันไม่ให้ติดเปื้อน

4. การพิมพ์

การพิมพ์ทำได้หลายวิธีดังนี้

1. ำให้พิมพ์ภาพด้วยนิ้วมือ
2. ำให้พิมพ์ภาพจากวัสดุธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ก้านกล้วย ก้านบัว ใบไม้ ดอกไม้ ฯลฯ
3. ำให้พิมพ์ภาพจากวัสดุเหลือใช้ต่าง ๆ เช่น ฝาจุกขวด ลูกกอล์ฟเจอ ปลอกปากกา
4. ำให้พิมพ์ภาพด้วยเศษเชือกหรือด้าย นำมาจุ่มสีให้เหลือที่จับไว้พอสมควร

พับกระดาษแบ่งครึ่งแล้วขีดเชือกลงบนกระดาษด้านขวามือให้เหลือชายด้ายออกมานอกกระดาษ พอจับได้ พับกระดาษด้านซ้ายมือขีดเชือกไว้ ค่อย ๆ ดึงปลายเชือกมาด้านล่างจนสุด จะได้ภาพเหมือนกัน 2 ภาพ เช่นเดียวกับการทาบสี

5. ำให้พิมพ์จากภาพแม่พิมพ์ที่ครูหรือนักเรียนทำขึ้น เช่น แม่พิมพ์ จากมะละกอ มันเทศ
6. ำให้พิมพ์ภาพด้วยทรายาง แล้วระบายสี
7. ำให้เด็กใช้กระดาษบางวางซ้อนวัสดุที่มีลายพิมพ์แล้วใช้ดินสอดำ หรือดินสอสีดู

จะได้ภาพเหมือนแบบ

8. การพิมพ์ภาพด้วยกระดาษขยำ

5. งานพับกระดาษ

เป็นการประดิษฐ์กระดาษให้มีลักษณะเป็นภาพสามมิติ ที่ต้องอาศัยการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อตา มือ และนิ้วมือ พับกระดาษให้เป็นภาพสัญลักษณ์ตามลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก โดยครูใช้การอธิบายประกอบแผนภูมิ ลำดับขั้นตอนการพับปฏิบัติให้นักเรียนทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ลำดับขั้นตอนการพับไม่ควรยากเกินความสามารถของเด็ก ภายหลังการพับแล้ว ำให้นักเรียนแต่งเติม ระบายสีให้สวยงาม

6. งานประดิษฐ์เศษวัสดุเป็นของเล่นและของใช้

เป็นการรวบรวมเศษวัสดุจากกระดาษ เช่น กล่องกระดาษชนิดต่าง ๆ เศษกระดาษ กระดาษห่อของขั้ว ภูมิปัญญา ฯลฯ มาประดิษฐ์เป็นของเล่นตามแบบอย่างหรือคิดอิสระ และใช้วัสดุอื่น ๆ ในการตกแต่งเพื่อให้งานสมบูรณ์ เช่น กาว กรรไกร เศษไหมพรม หลอดกาแฟ ฯลฯ รวมถึงงานกระดาษเส้นที่ใช้การประกอบเป็นรูปร่างต่าง ๆ

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสร้างสรรค์

งานวิจัยในต่างประเทศและในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่รวบรวมได้มีดังนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

แมคโดนัลด์ (Macdonald. 1990 : 1902-A) ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้หนังสืออย่างมีความหมายจากการเล่น ทักษะกิจกรรมสร้างสรรค์ และศิลปะทางภาษา เป็นการศึกษาชาติพันธุ์วรรณา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 1 ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมินลักษณะการฟังและการพูด โดยใช้ภาษาพูด ลักษณะพฤติกรรมที่ใช้ในระหว่างที่อยู่นั่งเรียน ประกอบกับการเล่น และการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ในการศึกษาใช้คำถามง่าย ๆ ว่า อิทธิพลของการเล่น การทำกิจกรรมสร้างสรรค์และภาษา มีอิทธิพลซึ่งกันและกันอย่างไร ในปัจจุบันการสำรวจค้นคว้าการสอนอ่านที่สนุกสนาน โดยถามนักการศึกษาทางด้านประถม 4 คน พบว่า กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการสอนอ่าน ได้แก่ การเล่นเกม การปั้นดินเหนียว การเล่นหุ่นเงา การทำกิจกรรมภาษาปะติดด้วยกระดาษ และการแต่งตัว พร้อม ๆ กับการเขียนและการพูดคำศัพท์ สมมุติฐานสำคัญของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผลักดันให้มีการจัดทำหลักสูตรทางด้านการใช้ภาษา ให้มีความสำคัญในเรื่องการสร้าง ความหมายด้วยภาษาท่าทาง รวมไปถึงการเล่นและกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ และเป็นการกระตุ้นให้นักการศึกษาได้ศึกษาทบทวนเรื่อง ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้อีกครั้งหนึ่ง

งานวิจัยในประเทศไทย

จันทร์วรรณ เทวรักษ์ (2526 : 64 - 65) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และเกมการศึกษาในวัย 4 - 6 ขวบ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา พบว่า วิธีสอนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเกมการศึกษา มีผลในการ

ส่งเสริมความสามารถและทักษะในการเรียนภาษาไทย และคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1

มากกว่าวิธีสอนโดยเน้นการอ่าน เขียน ท่องจำ และเรียนเลข

กรวิภา สรรพกิจจานง (2533 : 30) ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมสร้างสรรค์แบบอิสระมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่า กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมสร้างสรรค์แบบชี้แนะ ทั้งนี้เป็นเพราะเด็กได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์ตามความสามารถ ความสนใจของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังค้นพบว่า การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยนั้น ยังส่งผลรวมถึงทักษะต่าง ๆ เช่น การมองเห็น การสังเกต การฟัง การปฏิบัติตามคำสั่ง การคิด จินตนาการและการใช้เชาวน์ปัญญาในการแก้ปัญหา ซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการเตรียมความพร้อมทางภาษา

จากผลงานวิจัยต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมสร้างสรรค์นั้น ส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา และการให้เหตุผล การเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดในขณะที่ทำกิจกรรมเป็นการส่งเสริมการใช้ภาษา นอกจากนั้นยังพบอีกว่า พัฒนาการในการทำกิจกรรมของเด็กจะมีมากขึ้นเมื่อเด็กมีวุฒิภาวะและมีประสบการณ์มากขึ้น

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการปั้น

4.1 ความสำคัญของกิจกรรมการปั้น

กิจกรรมการปั้นจัดเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์แขนงหนึ่ง ที่ส่งผลต่อพัฒนาการในทุกด้านได้丝毫不ต่างจากกิจกรรมสร้างสรรค์แขนงอื่น กิจกรรมการปั้นจัดได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ผูกพันกับชีวิตของเด็ก ๆ มาทุกยุค ทุกสมัย แท้จริงแล้วงานปั้นเป็นสิ่งที่มีความน่าสนใจสำหรับเด็กปั้นเด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือทั้งฝ่ามือ และนิ้วทั้งห้า เรียนรู้ธรรมชาติของดิน เรียนรู้เกี่ยวกับมิติ 3 มิติคือ ความกว้าง ยาว และหนา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยไม่จำกัดรูปแบบ สามารถรองรับอารมณ์ของเด็กที่แปรเปลี่ยนรวดเร็ว และการมีสมาธิในช่วงระยะสั้นได้ (เลิศ อานันตะ. 2535 : 193)

สำหรับการปั้นของเด็กนั้นในระยะแรกเป็นการปั้นอย่างไม่มีจุดหมาย แต่เมื่อเด็กมีประสบการณ์การปั้นมากขึ้น เด็กก็สามารถให้ชื่อสิ่งที่ตนปั้นได้ เช่น หมา แมว คน เป็นต้น หลังจากนั้นความสามารถในการปั้นก็จะพัฒนาขึ้นตามลำดับ (ประเทิน มหาจันทร์. ม.ป.ป. : 43)

ประเสริฐ ศิลรัตน์ (2529 : 35) ได้กล่าวถึง กิจกรรมการปั้นว่า การปั้น เป็นวิธีการพื้นฐานในลักษณะเพิ่มเข้า เอาออก ซึ่งผู้ปั้นจะต้องมีการกำหนดรูปแบบสำเร็จก่อน ความรู้สึกแล้ว จากนั้นก็ค่อย ๆ นำวัสดุมาขึ้นรูปถ่ายทอดออกมาตามแบบสำเร็จที่กำหนดขึ้นใน ความรู้สึกนั้น การขึ้นรูปอาจขึ้นโครงร่างส่วนรวมแล้วค่อย ๆ เก็บแต่งส่วนรายละเอียด หรือ อาจขึ้นรูปส่วนรายละเอียดทีละส่วน ๆ แล้วนำมาประกอบเป็นโครงร่างในภายหลัง เช่น เด็กปั้น ภาพสัตว์ เด็กอาจขึ้นดินเป็นส่วนลำตัวแล้วค่อย ๆ แยกออกมาเป็นส่วนหัว ส่วนขา ส่วนหาง แล้วจึง ค่อย ๆ เก็บส่วนละเอียดต่อไป แล้วจึงนำมาประกอบกันเป็นรูป สำหรับเด็กแล้วการปั้นจะเป็น เพียงความเพลิดเพลิน ต่อการบังคับ วัสดุให้แปลสภาพไปตามความต้องการ โดยไม่หวังผลว่า งานสำเร็จจะต้องมีคุณค่าในด้านความเหมือนจริงตามธรรมชาติ ดังนั้น รูปแบบที่เด็กถ่ายทอด จึงมักเป็นเรื่องราวจากจินตนาการมากกว่า ส่วนการถ่ายทอดรูปแบบประสบการณ์ที่ได้ประสบพบเห็น จากธรรมชาติก็มักจะเป็นรูปแบบโครงร่างส่วนรวม ๆ ของภาพมากกว่าจะแสดงส่วนละเอียดปลีกย่อย สัดส่วน ตำแหน่ง ความถูกต้องตามกฎหมายที่ยังไม่สามารถนำมาใช้ในการประเมินผลได้อย่างเต็มที่นัก

สรุปได้ว่า กิจกรรมการปั้นเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับรูปทรง ได้ถ่ายทอด ความคิดไปยังสื่อที่กำหนด นอกจากเด็กจะได้รับการพัฒนากล้ามเนื้อแล้ว ยังส่งผลต่ออารมณ์ของ เด็ก ทั้งในด้านความเพลิดเพลิน และรองรับอารมณ์ที่แปรเปลี่ยนอย่างรวดเร็วได้

4.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมการปั้น

วิรุณ ตั้งเจริญ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของกิจกรรมการปั้นไว้ดังนี้
(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2526 : 335)

1. ความสามารถในการถ่ายทอดความคิด
2. การกล้าแสดงออก ชักถาม ตอบ อธิบายอย่างมีเหตุผล
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความรับผิดชอบในการทำงาน การเก็บและการรักษาวัสดุ ตลอดจน

สถานที่ปฏิบัติงาน

ราศี ทองสวัสดิ์ กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมการปั้นไว้ดังนี้
(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2527 : 216)

1. เพื่อให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อทั้งฝ่ามือและนิ้วทั้งห้า
2. เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ธรรมชาติของดินว่าเมื่อเปียกจะนิ่มปั้นได้ แข็งแล้วจะแข็งและแตก
3. เพื่อให้เรียนรู้การทำงานที่มี 3 มิติคือ การปั้นจะเป็นรูปหุ่นตัว หุ่นสูงหรือลอยตัว ทำให้เด็กเรียนรู้ความกว้าง ยาว และหนา

4. เพื่อเป็นการสนองความต้องการเล่นสิ่งที่เลอะเทอะ

พินิจ ภวังคะรัต (ม.ป.ป. : 151) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการปั้นสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กแสดงออกตามความคิดและความรู้สึก
2. เพื่อให้เด็กทดลองและรู้จักการออกแบบ
3. เพื่อให้เด็กถ่ายทอดจินตนาการเป็นรูปสามมิติ
4. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. เพื่อให้เด็กสนุกและเพลิดเพลิน
6. ส่งเสริมทักษะการใช้มือ - ตา และความคิดให้สัมพันธ์กัน

สรุปได้ว่า กิจกรรมการปั้นเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ทดลองการทำงานที่มี 3 มิติ รวมทั้งได้ถ่ายทอดความคิด จินตนาการ นอกจากจะได้รับความสนุกเพลิดเพลินแล้ว ยังช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือและส่งเสริมทักษะการใช้มือและตา

4.3 สื่อและการใช้สื่อเกี่ยวกับการปั้น

การปั้นเป็นกิจกรรมที่ใช้มากสำหรับเด็กปฐมวัย วัสดุที่นำมาใช้ในการปั้นมีด้วยกันมากมาย มีดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532 : 535)

ดินเหนียว

ดินเหนียวเป็นวัสดุที่หาง่าย มีอยู่ทั่วไปเป็นวัสดุที่เหมาะสมที่สุดสำหรับนำมาใช้ในกิจกรรม ดินเหนียวมีคุณสมบัติที่เหมาะสม กล่าวคือ อ่อนนิ่มเมื่อเปียกน้ำ ง่ายที่จะทำหรือปั้นให้เป็นรูป หรือช่อดินสามารถทำเป็นภาพสามมิติได้ง่าย แม้ว่าดินจะหาง่ายแต่จำเป็นต้องมีการจัดเตรียมเป็นอย่างดี ไม่ให้มีการวัดหรือเศษสิ่งของที่จะเป็นอันตราย มีความอ่อนนิ่มเหมาะแก่มือเด็ก การเก็บรักษาดินที่เตรียม

แล้วให้พร้อมที่จะใช้จึงเป็นสิ่งจำเป็น วิธีการเก็บรักษาควรนำดินใส่ภาชนะแล้วใช้ผ้าชุบน้ำคลุมปิดไว้ เพื่อให้เข้าไต้าน การที่ดินแข็ง อาจใช้น้ำพรมบนผิว ภาชนะที่เก็บอาจเป็นถังไม้ หรือวัสดุที่จัดหาได้ในท้องถิ่น

ดินน้ำมัน

ดินน้ำมันเป็นดินที่นำมาผสมระหว่างดินขาว (Kaulin) กับส้ผสมน้ำมันและน้ำมันปัจจุบัน นิยมใช้กันมาก เพราะมีความสะดวกในการใช้และการเก็บรักษา มีสีต่าง ๆ ให้เลือก การเลือก ใช้ดินน้ำมัน ควรพิจารณาถึงลักษณะของดินน้ำมันที่นุ่ม ไม่แข็งมากจนเกินกำลังของเด็ก หรืออ่อนจนเหลว ข้อเสียของดินน้ำมันคือ ถ้าอยู่ใกล้ความร้อนจะอ่อนตัวทำให้ผลงานเปลี่ยนรูปทรงง่าย อีกทั้ง ส่วนผสมของดินน้ำมัน อาจส่งผลต่อผิวหนังที่อ่อน ๆ ของเด็กได้ เวลาใช้ดินน้ำมัน ควรใช้วัสดุรอง ที่มีพื้นผิวมัน เช่น พลาสติก โลหะ กระดาษ ควรพยายามหลีกเลี่ยงวัสดุรองที่ดูดซับน้ำมันได้ง่าย เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ ไม้อัด พื้นปูน

แป้ง

ได้แก่ แป้งข้าวเจ้า แป้งข้าวเหนียว หรือแป้งสาลี การปั้นด้วยแป้งนี้เด็กชอบ มากกว่าการปั้นด้วยดิน เพราะแป้งมีสีสดใส อ่อน เมื่อแห้งแล้วรูปคงที่ อย่างไรก็ตาม ก็มีข้อเสียอยู่บ้าง เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรักษา ตลอดจนอายุการใช้งาน ส่วนผสมของแป้งในการเตรียม ให้เด็กเล่นนั้นประกอบด้วย แป้งสาลี เกลือป่น น้ำมันพืช สี และน้ำเย็น ในการเก็บรักษาแป้ง เพื่อให้ได้เล่นได้นาน ๆ ควรใช้ผ้าคลุม ๆ ชุบน้ำบิดพอหมาด ๆ ห่อแป้งที่ปั้น หรือจะเก็บใส่ถุง พลาสติก ปิดปากให้แน่น เก็บไว้ในตู้เย็นก็ได้

นอกจากนี้ ขวลิติ ดาบแก้ว และสุตาวดี เหมทานนท์ (2525 : 146)

ได้กล่าวถึงวัสดุในการปั้นที่นอกเหนือจาก ดินเหนียว ดินน้ำมัน และแป้งคือ

ขี้เลื่อย

ขี้เลื่อยสามารถนำมาปั้นเป็นรูปต่าง ๆ ได้ แต่ก่อนจะปั้นต้องผสมให้เหนียวเสียก่อน ส่วนผสมของขี้เลื่อย ได้แก่ ขี้เลื่อย 3 ส่วน ผสมกับแป้งสาลีที่เป็นแป้งเปียก 1 ส่วน ผสมให้เข้ากัน ผสมกับสีย้อมผ้าเพื่อเพิ่มสี

กระดาษ

ได้แก่ การเอากระดาษมาปั้นเป็นรูปต่าง ๆ การปั้นด้วยกระดาษทำได้หลายวิธี เช่น

เอากระดาษที่ฉีก มาขยำ และปั้นเป็นรูปต่าง ๆ หรือทำกระดาษให้เปียกเสียก่อน โดยแช่น้ำไว้ให้เปียกแล้วผสมด้วยแป้งเปียก จึงนำมาปั้นเป็นรูปต่าง ๆ ตามความต้องการ

สรุปได้ว่า วัสดุและสื่อที่ใช้ในการปั้นนั้น มีให้เลือกหลายชนิด ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของท้องถิ่น และสะดวกในการจัดเตรียมของครูผู้สอน

4.4 รูปแบบของการปั้น

ชาลิต ดาบแก้ว และสุดาวดี เหมทานนท์ (2525 : 147) ได้จัดแบ่งการปั้นเป็น 3 แบบคือ

1. การปั้นหุ่นต่ำ คือ การปั้นรูปต่าง ๆ ที่มีพื้นหลัง ส่วนรูปต่าง ๆ ที่ปั้นนั้นสูงกว่าพื้นหลังเล็กน้อย เช่น รูปเหรียญต่าง ๆ การมองจะมองเห็นเฉพาะด้านหน้าเท่านั้น ส่วนรูปที่ปั้นจะเป็นรูปอะไรก็ได้

2. การปั้นหุ่นสูง คือ การปั้นรูปต่าง ๆ คล้ายแบบแรก คือ รูปยังติดกับฉากหรือพื้นหลัง แต่รูปปั้นจะสูงชันมากกว่าแบบแรก เกือบจะลอยตัว เช่น รูปปั้นหรือแกะสลักตามประติมากรรม

3. การปั้นลอยตัว คือ รูปที่ปั้นแล้วมองเห็นทุกด้าน เช่น รูปพระพุทธรูป ฯลฯ

ประเสริฐ ศีลรัตน (2529 : 49 - 50) แบ่งการปั้นเป็น 3 แบบคือ

1. การปั้นรูปอิสระ เป็นการปั้นที่ผู้ปั้นสามารถกำหนดนึกแล้วถ่ายทอดได้โดยไม่ต้องคำนึงว่ารูปที่ปรากฏนั้นจะเหมือนหรือไม่เหมือนกับรูปในธรรมชาติ การปั้นอิสระผู้ปั้นสามารถทำได้ตามใจชอบ ก่อนจะปั้นรูปอิสระต้องให้ได้กำหนดไว้เสียก่อนว่าจะปั้นรูปแทนค่าความรู้สึกอะไร เมื่อปั้นเสร็จจึงให้ตั้งชื่อผลงานให้เข้ากับลักษณะงานมากที่สุด การปั้นรูปอิสระเด็กแต่ละคนจะกำหนดนึกด้วยตนเอง

2. การปั้นรูปทรงเรขาคณิต เป็นการปั้นที่ต้องสร้าง เหลี่ยม สี่เหลี่ยม หรือส่วนโค้งและมุม การกำหนดรูปแบบโดยครูจะกล่าวถึงสิ่งของเครื่องใช้ที่ได้พบเห็นอยู่ทั่วไป เช่น กระจ่าง นม ลูกบิงบอง ฯลฯ สันทนาลึงที่ยกตัวอย่าง แล้วจึงให้เด็กกำหนดนึกถึงสิ่งที่จะปั้นในรูปทรงที่เข้าใจ ตั้งชื่อรูปที่ปั้นจากสิ่งที่มี

3. การปั้นรูปแบบธรรมชาติ การปั้นรูปแบบธรรมชาติเป็นการปั้นลักษณะรูปธรรม ซึ่งมีรูปแบบให้ค่อยเปรียบเทียบทั้งขนาด สัดส่วน ลักษณะ และอื่น ๆ การปั้นรูปแบบธรรมชาติไม่ว่า

จะเป็นคน ลีลาดี งาม ๆ เมื่อผลงานปรากฏออกมา การยอมรับของครูต้องคำนึงถึงทักษะ ประสบการณ์ พื้นฐานความรู้ ตลอดจนชีวิตจำกัดของวัย กับการควบคุมบังคับการใช้มือ ครู ควรให้การเสริมแรงและให้กำลังใจ ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการปั้นรูปแบบธรรมชาติไม่ได้อยู่ที่ผลงาน แต่อยู่ที่การฝึกทักษะให้กับเด็ก ตลอดจนการกำหนดนี้ได้เท่านั้น

สรุปได้ว่า ผลงานที่ได้จากการปั้นแต่ละรูปแบบจะแตกต่างกันไป การจัดแบ่งจึงมุ่งประเด็นไปที่ผลงานการปั้นเป็นสำคัญ จัดแบ่งโดยสรุปจากผลงานและรูปแบบของงานเป็นเกณฑ์

4.5 การจัดกิจกรรมการปั้นกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก

การจัดกิจกรรมการปั้นสำหรับเด็กปฐมวัย แนวทางในการจัดมีดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532 : 535 - 536)

1. ครูและเด็กร่วมสนทนากัน
2. ครูสาธิตวิธีปั้น
3. ให้เด็กปฏิบัติโดยใช้ดินก้อนใด เพื่อให้เกิดการได้ออกกำลังเต็มที่ และส่งเสริมให้เด็กทดลองปั้นดินในลักษณะต่าง ๆ เช่น ทดลองตบหรือทุบดิน ทดลองบีบหรือฉีกดิน ทดลองดึง ทดลองกด อัด หรือพิมพ์ ทดลองกลิ้งหรือคลึง ทดลองผ่าตัดต่อดินลักษณะต่าง ๆ

4. เมื่อเด็กได้ทดลองกรรมวิธีต่าง ๆ แล้วควรให้เด็กปั้นสิ่งที่เด็กต้องการและสนใจ ในขั้นต้นสำหรับเด็กปฐมวัย ควรให้ใช้ดินก้อนเดียว และพยายามดึงออกให้เป็นส่วนต่าง ๆ ของรูป เช่น เด็กปั้นสัตว์ ก็ดึงขา ดึงหาง ออกจากตัวสัตว์ การติดต่อควรทำเมื่ออายุสูงขึ้น

5. การปั้นมีได้มุ่งหมายให้เด็กได้ลอกเลียนแบบอย่างใดอย่างหนึ่งให้เหมือน แต่เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เคลื่อนไหวการทำงาน

6. เก็บดินหรือเศษดินให้เรียบร้อยเมื่อเลิกใช้ เพื่อจะได้ใช้ในอนาคตต่อไป สำหรับดินเหนียวเมื่อเด็กปั้นแล้ว ผลงานของเด็กสามารถทำกิจกรรมต่อเนื่องได้ เช่น ผึ่งลมให้แห้ง ให้เด็กระบายสีหรือนำไปเผา และเคลือบเป็นผลงานเก็บไว้ชื่นชมตลอดไปได้

การจัดกิจกรรมการปั้น เพื่อให้บริการวัดดูประสพผลและสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ของเด็กควรจัดกิจกรรมดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2526 : 337 - 339)

อายุ 2 - 4 ขวบ

เรื่องราวที่ให้เป็นควรเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ และใกล้ตัวเด็ก แม้ผลงานที่ออกมาจะไม่ตรงกับเรื่องที่เด็กต้องการจะบันทึกตาม เพราะประสบการณ์ของเด็กในด้านความคิด ความพร้อม ตลอดจนการถ่ายทอดไม่สามารถกระทำได้สมบูรณ์

อายุ 4 - 5 ขวบ

กิจกรรมที่จัดในช่วงแรกควรมีลักษณะเช่นเดียวกับเด็กอายุ 2 - 3 ขวบ คือให้อิสระในการปั้นรูปเดี่ยว และเพิ่มทักษะให้เด็กในช่วงต่อมา เรื่องราวที่กำหนด มุ่งให้เด็กรู้จักการนำสื่อต่าง ๆ ที่ปั้นขึ้น มาจัดรวมกลุ่มเป็นเรื่องเดียวกัน อาจกำหนดหัวข้องานขึ้นอย่างกว้าง ๆ เช่น ให้อินพุตสัตว์ที่นักเรียนชอบ ปั้นผลไม้ ฯลฯ เด็กในระดับนี้สามารถเริ่มเรียนรู้ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ดังนั้น กิจกรรมที่จัดขึ้น ควรให้เด็กได้มีโอกาสในการร่วมกัน นำผลงานของแต่ละคนมาจัดเป็นเรื่องเดียวกัน

อายุ 6 ขวบ

เนื่องจากเด็กได้ผ่านทักษะการปั้นรูปแบบที่ช้า ๆ กันมาแล้ว ในช่วงนี้สามารถเพิ่มเทคนิควิธีการ ตลอดจนเรื่องราวอันเกิดจากตัวเด็กเอง อาทิ ควรจัดให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับการเลือกหัวข้อเรื่อง และการค้นพบเทคนิคแต่ละคน

สรุปได้ว่าในการจัดกิจกรรมการปั้นในเด็กเล็ก ๆ นั้น ควรเริ่มจากการให้เด็กได้ทดลองปั้นลักษณะต่าง ๆ ก่อน แล้วจึงเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ เมื่อเด็กอายุมากขึ้นอาจกำหนดหัวข้อขึ้นอย่างกว้าง ๆ และเพิ่มเทคนิควิธีการ ตลอดจนการจัดอภิปรายเกี่ยวกับการเลือกหัวข้อในการปั้น

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการปั้น

งานวิจัยในประเทศ

เบรนดา (Brenda. 1991 : 2326 - B) ศึกษาเรื่อง การจัดระบบเกี่ยวกับพื้นฐานการปั้น ซึ่งเป็นผลมาจากความทรงจำของเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยและเด็กเกรด 4 โดยให้เด็กทั้ง 2 กลุ่ม ทำกิจกรรมการปั้น สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง จนถึง 4 สัปดาห์และบันทึกภาพในขณะที่เด็กทำกิจกรรมการปั้น ภาพถ่ายแสดงให้เห็นขั้นตอนในการทำกิจกรรมหลังจากทำกิจกรรมไปแล้ว 7 - 9 วัน นำผลที่ได้มาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง โดยนำภาพถ่ายจากงานปั้นมาให้เด็กจัดประเภท

หรือจัดพวก และให้เหตุผลเกี่ยวกับการจัดพวก จากการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยให้เหตุผลอย่างง่าย ๆ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เด็กได้รับข้อมูลมาโดยบังเอิญ สำหรับเด็กเกรด 4 จะใช้เหตุผลในการจัดพวกได้มากที่สุด เนื่องจากเด็กมีประสบการณ์ ทำให้การปันมีความแตกต่างกันออกไปมากกว่า

ภัทรา สุคนธ์ทรัพย์ (2525 : 67 - 70) ศึกษาพัฒนาการทางศิลปะของเด็กไทย ในชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จำนวน 160 คน เป็นชาย 91 คน หญิง 69 คน มีอายุตั้งแต่ 5 ขวบ - 11 ขวบ ทดสอบโดยให้เด็กเขียนวาดภาพด้วยสีเทียน และปั้นดินน้ำมันชนิดละ 2 ครั้ง การวาดและการปั้นครั้งแรกกำหนดเรื่องที่จะวาดและสิ่งที่จะปั้นให้ แต่ครั้งหลังให้เด็กเลือกวาดและปั้นตามใจชอบใช้เวลาในการทดสอบ แต่ละครั้งไม่เกิน 40 นาที ผลการศึกษาพบว่า ในชั้นเริ่มต้นของการเขียนภาพ เด็กที่มีอายุน้อยจะเริ่มต้นการเขียนภาพให้มีความหมาย แต่เมื่ออายุมากขึ้น การเขียนภาพจะพัฒนาไปถึงการเขียนคล้ายของจริงและใช้เหตุผลได้ สำหรับพัฒนาการทางการปั้นนั้นพบว่า ในเด็กอายุน้อย เด็กหญิงชอบปั้นสัตว์ เด็กชายชอบปั้นยานพาหนะ เมื่อเด็กอายุมากขึ้นเด็กหญิงชอบปั้นเครื่องเรือนและภาชนะที่ใช้ในบ้าน เด็กชายชอบปั้นยานพาหนะ เด็กหญิงส่วนมากชอบปั้นภาชนะที่ใช้ในบ้านมากที่สุด และเด็กชายส่วนมากปั้นยานพาหนะที่ใช้ความเร็วสูง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมทางภาษา ความคิดรวบยอด และการจัดกิจกรรมการปั้น แสดงให้เห็นว่า ความพร้อมทางภาษา มีความสำคัญและเป็นตัวการที่จะกำหนดว่าเด็กจะประสบผลสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด การฟังและการพูดถือว่าเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียนทักษะทั้ง 4 นี้ควรได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน หากส่งเสริมทักษะทางภาษาทุกด้านอย่างเพียงพอจะทำให้การเรียนรู้จากประสบการณ์ของเด็กเป็นไปอย่างมั่นคงยิ่งขึ้น การเตรียมความพร้อมทางภาษาสามารถส่งเสริมได้โดยการจัดประสบการณ์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การเล่านิทาน การเล่นเกม การใช้สื่อประกอบ นอกจากนั้นการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ก็เป็นแนวทางหนึ่งในการเตรียมความพร้อมทางภาษา เพราะกิจกรรมสร้างสรรค์นอกจากจะเป็นการช่วยผ่อนคลายความคับข้องใจด้านอารมณ์โดยผ่านการเล่า การบรรยายผลงานจากการปั้น การวาด เท่ากับเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา (อภิสิทธิ์ จรัสขนะเพท. 2529 : 100 - 101) นางเยาว์ แข่งเฟื่องเช ได้ศึกษางานวิจัยต่างประเทศ สรุปได้ว่าการใช้

สื่อกระตุ้นมีผลต่อความพร้อมทางภาษาของเด็ก (นงเยาว์ แซงเพ็ญเท และคนอื่น ๆ. 2522 : 98 - 99) และการนำผลงานที่ได้จากการปั้น ซึ่งเป็นสื่อรูปธรรมนำมาใช้ในการร่วมสนทนา พูดคุยเท่ากับเป็นการส่งเสริมการใช้ภาษาให้แก่เด็ก นอกจากนั้นตามหลักทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) บอกว่า เด็กวัย 4 - 5 ปี เรียนรู้ได้ดีจากสื่อที่เป็นรูปธรรม อีกทั้งประสบการณ์ด้านการคิดของเด็กวัยนี้เริ่มมีมากขึ้น สามารถปั้นรูปเดี่ยวหรือปั้นตามหัวข้ออย่างกว้าง ๆ ได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2526 : 337 - 339) ดังนั้นในการใช้ภาษาเรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใด เด็กจะต้องมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งนั้นก่อน จะเห็นได้ว่าความคิดรวบยอดและภาษาต่างเกิดจากกระบวนการคิดและการรับรู้จากสิ่งเร้า งานปั้นจึงเป็นสิ่งเร้ากระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และสรุปคุณลักษณะร่วม นำไปสู่การเชื่อมโยงการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย ที่กระบวนการดังกล่าวเป็นลำดับขั้นตอนของการเกิดความคิดรวบยอด การนำแนวคิดของการเกิดความคิดรวบยอดมาจัดกิจกรรมร่วมกับผลงานที่ได้จากการปั้น ผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความพร้อมทางภาษา แต่ยังไม่มีการวิจัยยืนยันแน่ชัดว่าการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น จะส่งผลต่อความพร้อมทางภาษามากน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาค้นคว้า การจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทางภาษาให้แก่เด็กปฐมวัย โดยเปรียบเทียบกับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้นกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ มีความพร้อมทางภาษาแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการดำเนินการทดลองและการดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย - หญิง อายุ 4 - 5 ปี กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนบ้านตลุงเหนือ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนชาย - หญิง อายุ 4 - 5 ปี กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนบ้านตลุงเหนือ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีอยู่ 1 ชั้นเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 30 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

1. นำรายชื่อเด็กมาสุ่มอย่างง่าย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน
2. สุ่มเด็กในแต่ละกลุ่มในข้อ 1 โดยการจับสลากอีกครั้ง เพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง จัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น

2.2 กลุ่มควบคุม จัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น
 2. แผนปฏิบัติการสำหรับครูในการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น
 3. แบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษา
- ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้
1. แผนการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น
ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักในการดำเนินการกิจกรรมของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 - 1.2 กำหนดกิจกรรมการปั้นเป็นกิจกรรมหลักในการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น
 - 1.3 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความคิดรวบยอด
 - 1.4 กำหนดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้นตามองค์ประกอบความพร้อมทางภาษา 5 ด้านคือ
 - 1.4.1 ความสามารถในการจำแนกภาพ
 - 1.4.2 ความสามารถในการจำแนกเสียง
 - 1.4.3 ความสามารถในการรู้คำศัพท์
 - 1.4.4 ความเข้าใจในการฟัง
 - 1.4.5 ความสามารถในการสื่อสาร

1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้นตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาปฐมวัย ตรวจสอบความตรงตามโครงสร้าง ความถูกต้องของภาษา และกิจกรรม โดยกำหนดเกณฑ์เลือกใช้ตามความเห็นที่ตรงกัน 2 ใน 3 ท่าน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

อาจารย์เกื้อกุล เตชะเสน อาจารย์โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

อาจารย์รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี อาจารย์โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

อาจารย์แจ่มจันทร์ เกียรติกุล อาจารย์โรงเรียนพญาไท

ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญเป็นดังนี้ ให้ปรับปรุงเรื่องการใช้ภาษา ให้สื่อความหมาย ให้ถูกต้องชัดเจน

1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลองตามรูปแบบการวิจัยต่อไป

2. การจัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับครูในการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบ การสนทนาในกิจกรรมการปั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการการจัดกิจกรรมสำหรับ ครูปฐมวัย

2.2 กำหนดโครงสร้างของแผนปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วย หลักการและเหตุผล ความมุ่งหมาย หลักการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบ การสนทนาในกิจกรรมการปั้น ขั้นตอนการจัดกิจกรรม และสื่อประกอบกิจกรรม

2.3 เขียนแผนปฏิบัติการ ดังรายละเอียดในข้อ 2.2

2.4 แผนปฏิบัติการความคิดรวบยอดประกอบ การสนทนาในกิจกรรมการปั้น เสนอผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกันที่ตรวจสอบแผนการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบ การสนทนา ในกิจกรรมการปั้น เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างกิจกรรม

ผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ เป็นดังนี้ ให้ปรับปรุงในเรื่องการใช้ภาษา และให้เพิ่มเติมอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการปั้น คือ กิ่งไม้ เศษผ้า สวดกัมมะหยี่ เพื่อให้มีอุปกรณ์หลากหลาย ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดสร้างสรรค์มากขึ้น

2.5 นำแผนปฏิบัติการมาปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่านแล้วนำไปใช้ในการทดลอง

3. แบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษา การสร้างและการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

3.2 ศึกษาแนวทางการวัดและประเมินความพร้อมในการเรียนของเด็กปฐมวัย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2532 : 839 - 911)

3.3 ศึกษาแบบทดสอบความพร้อมทางภาษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ (2527 : 7 - 12)

3.4 ศึกษาแบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษาของ อนันต์ น้ำเจริญ (2522) ประภาพันธุ์ นิลอรุณ (2530) อรุณี เหลืองศิริ (2532) และจิระภา กันธิยาภรณ์ (2532) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบความพร้อมทางภาษาต่อไป

3.5 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อกำหนดขอบข่ายในการสร้างแบบทดสอบ

3.6 สร้างแบบทดสอบความพร้อมทางภาษา โดยแบ่งแบบทดสอบออกเป็น 5 ตอน ตอนละ 16 ข้อ ครอบคลุมองค์ประกอบทางภาษา และสอดคล้องกับจุดประสงค์ดังนี้

ตอนที่ 1 ความสามารถในการจำแนกภาพ

ตอนที่ 2 ความสามารถในการจำแนกเสียง

ตอนที่ 3 ความสามารถในการรู้คำศัพท์

ตอนที่ 4 ความเข้าใจในการฟัง

ตอนที่ 5 ความสามารถในการสื่อสาร

ลักษณะของข้อสอบแต่ละตอนเป็นรูปภาพให้เลือกตอบ อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมและมีตัวเลขอยู่หน้ากรอบ ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนข้อและหน้า

3.7 สร้างคู่มือในการดำเนินการสอบทุกขั้นตอนรวมทั้งกำหนดเวลาในการทำแบบทดสอบ

3.8 นำแบบทดสอบและคู่มือการใช้แบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ ความเหมาะสมของการใช้ภาษาและรูปภาพ และปรับปรุงแก้ไขตามเกณฑ์ 2 ใน 3 ท่าน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญดังนี้

อาจารย์รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี อาจารย์โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

อาจารย์แจ่มจันทร์ เกียรติกุล อาจารย์โรงเรียนพญาไท

อาจารย์สุวรรณา ไชยะธนะ อาจารย์โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์

ผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จากข้อสอบทั้งหมด 80 ข้อ ปรากฏดังนี้ เห็นชอบตรงกันทั้ง 3 ท่านมี 62 ข้อ เห็นชอบตรงกัน 2 ท่าน โดยให้ปรับปรุงรูปภาพมี 18 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ความสามารถในการจำแนกภาพ ปรับปรุงรูปภาพ 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ความสามารถในการจำแนกเสียง ปรับปรุงรูปภาพ 2 ข้อ

ตอนที่ 3 ความสามารถในการรู้ศัพท์ ปรับปรุงรูปภาพให้มีคำหลายประเภท ทั้งคำนาม คำสรรพนาม และคำกริยา 6 ข้อ

ตอนที่ 4 ความสามารถในการฟัง ปรับปรุงรูปภาพ 3 ข้อ

ตอนที่ 5 ความสามารถในการสื่อสาร ปรับปรุงรูปภาพ 5 ข้อ

และปรับปรุงภาษาคู่มือการใช้แบบทดสอบ

3.9 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเลาขวัญ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ คือตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

3.10 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาคุณภาพ และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (Discrimination) (p) ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (D) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้ข้อสอบ 53 ข้อในแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ความสามารถในการจำแนกภาพ 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ความสามารถในการจำแนกเสียง 7 ข้อ

ตอนที่ 3 ความสามารถในการรู้ศัพท์ 12 ข้อ

ตอนที่ 4 ความเข้าใจในการฟัง 11 ข้อ

ตอนที่ 5 ความสามารถในการสื่อสาร 13 ข้อ

3.11 นำนแบบทดสอบที่ได้ค่าความยากง่ายตามที่ต้องการไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีของ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ที่คำนวณจากสูตร KR-20 (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 170) โดยทดสอบกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองปรือ จำนวน 50 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ = .96

3.12 นำนแบบทดสอบทั้งหมด ที่มีค่าความเชื่อมั่นที่ต้องการ มาจัดทำสำเนาตามต้นฉบับจริง สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการทดสอบเด็กนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง

แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้การทดลองแบบ Randomized Control - Group Posttest - Only Design (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 219) ซึ่งมีรูปแบบการทดลองดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	—	X	TE
CR	—	—	TC

ความหมายของสัญลักษณ์

ER	แทน	กลุ่มทดลอง
CR	แทน	กลุ่มควบคุม
X	แทน	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ งานกิจกรรมการบ้าน
—	แทน	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติ
TE	แทน	การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
TC	แทน	การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการทดลอง

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มได้ทำกิจกรรมทุกวัน ๆ ละ 30 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 ครั้ง และสลับวัน เวลา ดังตาราง 2

ตาราง 2 เวลาการทดลอง

วัน \ เวลา	9.00 น. - 9.30 น.	9.30 น. - 10.00 น.
จันทร์	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
อังคาร	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
พุธ	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
พฤหัสบดี	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ศุกร์	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง

หมายเหตุ สัปดาห์ที่ 2 จะสลับเวลาต่อจากสัปดาห์ที่ 1 จนถึงสัปดาห์ที่ 8

3. ในการจัดกิจกรรมนั้น จะจัดกิจกรรมการปั้นเพียงกิจกรรมเดียว เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมการปั้นทุกคน โดยจัดวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการปั้นหมุนเวียนสลับกันไป ได้แก่ แป้งโด ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งขนมปัง ขี้เลื่อย กระดาษหนังสือพิมพ์ ประกอบกับวัสดุอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ไม้กวาดแป้ง มีดพลาสติก ฝาจาก ฯลฯ จนครบ 8 สัปดาห์

4. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

กลุ่มทดลอง การจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบ การสนทนากิจกรรมการปั้น	กลุ่มควบคุม การจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ
<u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเตรียม 1. เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนทำกิจกรรม 2. แนะนำกิจกรรมพร้อมสื่ออุปกรณ์ ในการปั้น 3. สร้างข้อตกลงกับเด็กในการทำกิจกรรมการปั้นดังนี้ 3.1 ให้เลือกปั้นอิสระตามความสนใจ 3.2 กำหนดเวลาในการปั้น 15 นาที 3.3 ตกลงกับเด็กในการนำผลงานจากการปั้นมานำเสนอในกิจกรรมกลุ่ม	<u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเตรียม 1. เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนทำกิจกรรม 2. แนะนำกิจกรรมพร้อมสื่ออุปกรณ์ ในการปั้น 3. สร้างข้อตกลงกับเด็กในการทำกิจกรรมการปั้นดังนี้ 3.1 ให้เลือกปั้นอิสระตามความสนใจ 3.2 กำหนดเวลาในการปั้น 15 นาที 3.3 ตกลงกับเด็กในการนำผลงานจากการปั้นมาร่วมกิจกรรม

กลุ่มทดลอง การจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบ การสนทนาในกิจกรรมการปั้น	กลุ่มควบคุม การจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ
<u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการกิจกรรม 1. ให้เด็กทำกิจกรรมการปั้น 2. ครูร่วมสนทนาพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่ปั้นในระหว่างการปั้น 3. เลือกผลงานการปั้น 3 ชิ้น มาดำเนินการตามลำดับขั้นตอนของการเกิดความคิดรวบยอด โดยดำเนินการดังนี้ 3.1 ให้เด็กบอกชื่อสิ่งที่ปั้นหรืออธิบายสิ่งที่ปรากฏชัด 3.2 ให้เด็กบอกคำที่มีเสียงพ้องกับสิ่งที่ปั้น 3.3 ให้เด็กสรุปลักษณะร่วมที่ประมวลจากลักษณะรูปร่างหรือโครงสร้างของสิ่งนั้น ๆ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางให้เด็กนำผลงานของตนเข้ากลุ่มที่มีลักษณะเดียวกัน คล้ายกัน หรือจัดพวกเดียวกันได้ ร่วมสนทนาพูดคุยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผลงานที่จัดเป็นพวกเดียวกัน และผลงานที่มีคุณลักษณะแตกต่างไปจากพวก โดยดำเนินการดังนี้	<u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการกิจกรรม 1. ให้เด็กทำกิจกรรมการปั้น 2. นำผลงานที่ได้จากการปั้นมาร่วมกิจกรรมดังนี้ 2.1 ให้เด็กบอกชื่องานปั้น 2.2 ให้เด็กอธิบายงานปั้น

กลุ่มทดลอง การจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบ การสนทนาในกิจกรรมการปั้น	กลุ่มควบคุม การจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ
3.4 ให้เด็กที่มีผลงานแตกต่าง ไปจากพวกเข้ากลุ่มใหม่ 3.5 ให้เด็กแต่ละกลุ่มนำผลงาน การปั้นแต่ละคนมาผูกเป็นเรื่องเดียวกันและ ส่งตัวแทนนำเสนอ <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุปกิจกรรม นำผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรม การปั้นทั้งหมดไปจัดแสดง	<u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุปกิจกรรม นำผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมการปั้น ทั้งหมดไปจัดแสดง

5. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการทดลอง ทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ใช้สูตรหาค่าความยากง่าย (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนกดังนี้
(ลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 179)

1. การคำนวณค่าความยากง่ายใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
2536 : 179)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
R แทน จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก
N แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ
และอังคณา สายยศ. 2536 : 180)

$$D = \frac{R_U - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ D แทน ค่าอำนาจจำแนก
 R_U แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
 R_L แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

3. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ใช้สูตร KR-20 (ล้วน สายยศ
และอังคณา สายยศ. 2536 : 168)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n	แทน	จำนวนข้อในแบบทดสอบ
p	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบถูกในแต่ละข้อ
q	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบผิดในแต่ละข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

4. การหาค่าเฉลี่ยของคะแนน ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมขอคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

5. การหาความแปรปรวนของคะแนน ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2536 : 63)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนน
N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
ΣX	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
ΣX^2	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม ใช้สูตร t-test for Independent Sample (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 84)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

โดยมี $df = n_1 + n_2 - 2$

เมื่อ $\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
S_1^2, S_2^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
n_1, n_2	แทน จำนวนนักเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
t	แทน	อัตราส่วนค่าวิกฤตที่พิจารณาจากค่า ตาราง t
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
กลุ่มทดลอง	แทน	เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบ การสนทนาในกิจกรรมการปั้น
กลุ่มควบคุม	แทน	เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น กับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตาราง 3 เปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	15	37.60	31.26	2.48*
กลุ่มควบคุม	15	31.93	47.92	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 3 พบว่า ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น และการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ ซึ่งสรุปเป็นลำดับขั้นตอนได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้นกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ มีความพร้อมทางภาษาแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย-หญิง อายุ 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนบ้านดงสูงเหนือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย-หญิง อายุ 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนบ้านตลุงเหนือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 แผนการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น

3.2 แผนปฏิบัติการสำหรับครูในการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น

3.3 แบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษา 5 ด้านคือ การจำแนกภาพ การจำแนกเสียง การรู้คำศัพท์ ความเข้าใจในการฟัง และความสามารถในการสื่อสาร

วิธีดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์ ดังนี้

กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น

กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยทำการทดสอบทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับขั้นต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยนำข้อมูลไปหาค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้นกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ โดยใช้สูตร t -test for Independent Sample

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้นมีความพร้อมทางภาษาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษาความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น ปรากฏว่า คะแนนความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจะพบว่า กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลเลียม และคาร์ไนน์ (William and Carnine. 1981 " 145) ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ในทัศนของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 4 - 6 ปี โดยการสอนเอนกเทศน์ให้กับเด็กเป็นรายบุคคล ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีการถ่ายโอนการเรียนรู้ในทัศนได้มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 อีกทั้งผลการทดลองเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การใช้ขั้นตอนการพัฒนาคิดรวบยอด ในการวิจัยนี้ใช้ขั้นตอนพัฒนาคิดรวบยอด 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การบอกชื่อหรืออธิบายสิ่งที่ปรากฏชัด ขั้นที่ 2 บอกคำที่มีเสียงพ้องกับสิ่งที่บ่งชี้ ขั้นที่ 3 สรุปลักษณะร่วมที่ประมวลลักษณะรูปร่าง หรือโครงสร้างของสิ่งนั้น ๆ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางให้เด็กนำผลงานของตนเข้ากลุ่มที่มีลักษณะเดียวกัน คล้ายกัน หรือจัดพวกเดียวกันได้ ให้เด็กที่มีผลงานแตกต่างไปจากพวกเข้ากลุ่มใหม่ และขั้นที่ 4 ให้เด็กร่วมทำกิจกรรมเสริมภาษาในงานเป็นเป็นกลุ่ม โดยให้เด็กร่วมกันผูกเรื่องจากผลงานการปั้นแต่ละคนเป็นเรื่องเดียวกัน และส่งตัวแทนนำเสนอ ซึ่งพบว่า ความคิดรวบยอดนำไปสู่การพัฒนาทางภาษาแก่เด็กปฐมวัยได้ จากการทดลองพบว่า เด็กในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น มีความพร้อมทางภาษาสูงกว่า เด็กในกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ เหตุผลคือ

1.1 การบอกชื่อและอธิบายงานปั้นของตนเอง การพัฒนาคิดรวบยอดจากการใช้สิ่งเข้าคือ งานปั้น มาเป็นสื่อให้เด็กได้รับรู้ การใช้ภาษาเรียกชื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เด็กจะต้องมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งนั้นก่อน คาร์รอลล์ (Carroll, 1965 : 90 - 92) ได้อธิบายถึงความคิดรวบยอดของคำถามแนวทฤษฎีของกิลฟอร์ดว่า ความคิดรวบยอดแรกของคนเราเกิดจากการรับรู้ต่อวัตถุต่าง ๆ ด้วยการสัมผัส แสง เสียง และความรู้สึก จะเห็นได้ว่าความคิดรวบยอดและภาษาต่างเกิดจากกระบวนการคิด และการรับรู้จากสิ่งเร้า ซึ่งเด็กในกลุ่มทดลองจะต้องผ่านกระบวนการคิดและการรับรู้จากงานปั้นทั้งของตนเองและของคนอื่น เพื่อสรุปคุณลักษณะร่วมเรียกชื่อสิ่งที่ปั้น เนลสัน (Nelson, 1974 : 271) ได้กล่าวถึง การเกิดความคิดรวบยอดของคำว่า เมื่อเด็กได้ยินคำใดคำหนึ่ง เช่นคำว่า "สุนัข" ควบคู่กันไปกับการเห็นสุนัขจริง ๆ ภายใต้อาณัติและโอกาสต่าง ๆ กันไป เด็กจะเริ่มสร้างมโนภาพขึ้น ทำให้เกิดความคิดรวบยอด ของ "สุนัข" ขึ้น อีกทั้งเด็กในกลุ่มทดลองได้รับรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ต่าง ๆ ที่เรียกชื่องานปั้นแต่ละชิ้นอีกด้วย

1.2 การออกเสียงคำพ้อง เด็กในกลุ่มทดลองได้ฝึกการพูด การคิด และการฟัง จากกิจกรรมนี้กล่าวคือ ในการพัฒนาคิดรวบยอด เด็กต้องเรียนรู้ที่จะเห็นความแตกต่างระหว่างคุณสมบัติทางรูปธรรมของวัตถุ (สุภาณี สนิธรัตน์ และคนอื่น ๆ. 2529 : 261)

จากกิจกรรมพบว่า เด็กในกลุ่มทดลองสามารถออกเสียงที่พ้องกับงานปั้นที่ครูแสดงเด็กเรียนรู้ที่จะเชื่อมคำนั้นกับสิ่งที่ปั้น การเชื่อมโยงนี้จะทำให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด และเกิดความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับการออกเสียงคำที่สัมพันธ์กับงานปั้นนั้น ๆ ทำให้เด็กในกลุ่มทดลองได้ฝึกการจำแนกเสียงและเกิดการย้ายเข้าทวนบ่อย ๆ

1.3 การสรุปลักษณะร่วมที่ประมวลลักษณะรูปร่าง หรือโครงสร้างของสิ่งนั้น ๆ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางให้เด็กนำผลงานของตนเข้ากลุ่มที่มีลักษณะเดียวกัน คล้ายกัน หรือจัดพวกเดียวกัน เด็กในกลุ่มทดลองได้รับการกระตุ้นจากการนำงานปั้น มาเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และสรุปคุณลักษณะร่วม นำไปสู่การเชื่อมโยงการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย ซึ่ง จรูญ โกมลบุญ (2528 : 214) อธิบายว่า คำที่มีความหมายที่เด็กรู้จักเอามาใช้ในตอนแรกนั้น จะเป็นคำที่ใช้แทนสิ่งต่าง ๆ ที่มีความหมายในรูปของเอกพจน์ ในขั้นต่อมาเมื่อเด็กเจริญวัยขึ้นเด็กจะเรียนรู้ในการรวมกลุ่มสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นหมู่พวกได้ ซึ่งในการจัดพวกหรือจัดประเภทนั้น เด็กในกลุ่มทดลองจะต้องสังเกตคุณลักษณะของงานปั้นแต่ละชิ้น ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมความพร้อมทางภาษาด้านการจำแนกภาพได้คืออีกด้วย

1.4 การผูกเรื่อง จากการนำผลงานการปั้นที่จัดเป็นประเภทเดียวกันมาผูกเป็นเรื่องราวเดียวกัน และถ่ายทอดเป็นคำพูด ซึ่งเป็นรูปแบบของกิจกรรมขั้นตอนหนึ่งของกลุ่มทดลองที่ส่งผลต่อความพร้อมทางภาษาของเด็กมาก ซึ่งการที่เด็กจะพูดหรือเล่าเป็นเรื่องราวได้นั้น เด็กจะต้องผ่านกระบวนการในการคิดก่อน ซึ่ง สรรชัย ศรีสุข (2530 : 38 - 39) กล่าวว่า การเล่าเรื่องหรือการแต่งเรื่องราวเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความคิดให้กับเด็ก และพัฒนาการทางภาษาเป็นทักษะที่ต้องอาศัยพัฒนาการทางสมอง เนื่องจากภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก (ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์, 2529 : 288 - 289) ดังนั้น การส่งเสริมการใช้ภาษาให้แก่เด็กวัยนี้ ได้ฝึกใช้ความคิด จึงเป็นการส่งเสริมสติปัญญา พัฒนาความคิดที่มีอยู่ให้ก้าวขึ้นสู่ขีดสูงสุด จากการทดลองพบว่า เด็กที่ได้รับโอกาสในการเล่าเรื่อง จากการนำงานปั้นมาผูกเป็นเรื่องราว นั้น สามารถนำสิ่งงานปั้นที่ตนเองได้ลงมือกระทำมาพูด ทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจที่จะได้ทำสิ่งนั้น การจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการเล่นในกิจกรรมการปั้นเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับธรรมชาติในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งต้องการความเป็นอิสระหาความคิด เด็ก

สามารถนำผลงานที่หลากหลายทั้งของตนเองและของเพื่อนมาผูกเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยการนำประสบการณ์จริง ผสมผสานกับจินตนาการที่เด็กคิดสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อที่จะเล่าให้เป็นเรื่องราว ทำให้เด็กในกลุ่มทดลอง มีความคิดหลากหลาย ซึ่งส่งผลต่อความพร้อมทางภาษาของเด็กได้และสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของตัวอี ที่กล่าวว่า เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง ในการเล่าเรื่องแต่ละครั้งนั้น เด็กกลุ่มทดลองได้ผลัดเปลี่ยนกันเป็นทั้งผู้ฟังและผู้เล่า เท่ากับเป็นการกระตุ้นและเร้าให้ตนเองกล้าพูด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของไมว์เรอร์ (Mowrer) ที่เชื่อว่า ความสามารถในการฟังและความเพลิดเพลินจากการได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตนเอง เป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการทางภาษา และเมื่อเด็กเล่าจบเด็กจะได้รับการเสริมแรง โดยการชมเชย และได้รับเสียงปรบมือจากครูและเพื่อน ๆ ซึ่งการเสริมแรงนี้เป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement Theory) ของโรนัลด์ (Rhiengold) ซึ่งถือว่า พฤติกรรมทั้งหลาย ถูกสร้างขึ้นโดยอาศัย การวางเงื่อนไขจากการศึกษาพบว่า เด็กจะพูดมากขึ้น เมื่อได้รับการเสริมแรง (ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. 2519 : 31 - 35)

2. การสนทนาของครูและนักเรียนระหว่างกิจกรรมพบว่า การที่ครูยอมรับความรู้สึก ความคิดเห็น การยกย่องชมเชย และให้กำลังใจเด็กในลักษณะที่แสดงออกด้วยสีหน้า ท่าทาง ที่นุ่มนวล อ่อนโยน ช่วยทำให้เด็กมีความอบอุ่นสบายใจ ซึ่งเด็กในกลุ่มทดลองมีการร่วมสนทนาพูดคุยกับครูอย่างใกล้ชิด เกี่ยวกับผลงานที่เด็กกำลังทำอยู่ เท่ากับเป็นการส่งเสริมการคิดและการใช้ภาษา เพราะการใช้คำถาม เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นและช่วยทำให้เกิดความคิด (นิรัตน์ กรองสอาด. 2535 : 70) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของลินด์ฟอร์ส ที่กล่าวว่า เด็กควรมีโอกาสได้แสดงออกซึ่งความคิดความรู้สึก หรือความรู้ที่ตนเองมีให้ผู้อื่นได้รับรู้ ซึ่งวิธีที่ง่ายที่สุด คือ ครูเป็นผู้ถามและเด็กเป็นผู้ตอบ (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 214 ; อ้างอิงมาจาก Lindfors. 1980) เด็กกลุ่มทดลองจะได้รับการเร้า จากการใช้คำถามของครู ทั้งขณะระหว่างการเล่น และเมื่อนำผลงานการเล่นนำเสนอร่วมกันในกิจกรรมกลุ่ม เมื่อครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กมีโอกาสใช้ความคิด และถ่ายทอดออกมาโดยการพูดย่อมส่งผลให้เด็กเกิดทักษะทางภาษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เนลสัน (Nelson. 1966) ที่พบว่า อิทธิพลทางอ้อมของครู

มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาและคำศัพท์ของนักเรียน (กาญจนา สุวรรณธาร. 2537 : 70 ; อ้างอิงมาจาก Nelson. 1966) พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยนั้นมีรูปแบบต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ภาษาได้ด้วยการเริ่มต้นอย่างไม่มีกฎเกณฑ์ เรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ และบุคคลใกล้ชิด ในลักษณะที่เลียนแบบ การเฝ้าและการให้แรงเสริม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์และได้รับการเสริมแรงจากบุคคลที่ใกล้ชิด คือ พ่อ แม่ ครู เพื่อนจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาได้ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ ภรณ์ สุรรัตน์ (2535 : 17 - 18) ที่กล่าวไว้ว่า ความสามารถของการใช้ภาษาของเด็กนั้น ย่อมเป็นผลเนื่องมาจากโอกาสที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น

3. การจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น
เด็กกลุ่มทดลองนอกจากเด็กจะได้รับการพัฒนาทางภาษาแล้ว รูปแบบของกิจกรรมเอื้อต่อการเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กมากขึ้น เด็กได้ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย ในกลุ่มย่อยเด็กได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในขณะที่กำลังทำกิจกรรมการปั้น และในขณะรวมกลุ่มผลงานที่มีคุณลักษณะร่วมมาจัดพวกเดียวกัน เด็กได้ร่วมกันวางแผน และช่วยกันคิดโดยนำผลงานการปั้นมาผูกเป็นเรื่องราว ในขณะเดียวกันเด็กได้มีโอกาสและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และตอบคำถามไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งการทำกิจกรรมลักษณะนี้ กิจกรรมกลุ่มสามารถส่งเสริมทางด้านสังคมวิทยา มีการใช้การพูดติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกัน เป็นการฝึกการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น เกิดความสนุกสนานสามารถพัฒนาภาษารวมทั้งช่วยให้เด็กได้รับการส่งเสริมทางด้านสังคมมากขึ้น ดังที่ ชานท์ ได้กล่าวว่า การที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งทางวัตถุ และบุคคลนั้น มีส่วนช่วยให้เด็กเรียนรู้ถึงวิธีการปฏิบัติตน ทำให้เด็กได้เข้าใจความคิดและความรู้สึกของผู้อื่นได้ (Shantz. 1975 : 6 - 12) ซึ่ง Ruth กล่าวว่า การได้เข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อนเด็กจะได้รับประสบการณ์หลายด้าน มีการถ่ายทอดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการขยายความรู้ให้เพื่อนร่วมมือกันทำกิจกรรม รวมทั้งปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (Ruth. 1985 : 50 - 53) นอกจากนี้ เด็กยังได้ฝึกฝนการใช้ภาษา ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และข้อมูลในการสื่อสารกับกลุ่ม เพิ่มความสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อน (Brown. 1982 : 10 - 12) กิจกรรมกลุ่มที่

เด็กกลุ่มทดลองได้รับนี้ ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสาร อันเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของความพร้อมทางภาษาได้ดีอีกด้วย

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ที่ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น เป็นวิธีการที่สามารถช่วยพัฒนาความพร้อมทางภาษาแก่เด็กปฐมวัยได้ดี ประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการจำแนกภาพ จำแนกเสียง การรู้คำศัพท์ ความเข้าใจในการฟัง และความสามารถในการสื่อสาร โดยการใช้ขั้นตอนการพัฒนาความคิดรวบยอด จะเห็นได้ว่า ความคิดรวบยอดและภาษาต่างเกิดจากกระบวนการคิด และการรับรู้จากสิ่งเร้า จำแนก พรายแว้มแซ ได้กล่าวว่า ในการที่จะสร้างความคิดรวบยอดให้เกิดขึ้นตัวบุคคลใน เรื่องใดนั้นต่อเมื่อบุคคลต้องเคยมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ความจริง (Facts) หลักการ (Principles) และนัยทั่วไป (Generalization) ของเรื่องนั้น ๆ มาก่อนแล้ว รวมทั้งต้องสามารถระลึก (Recognition) ได้ว่าสิ่งนั้นมีลักษณะเฉพาะอย่างไรบ้าง โดยการแยกแยะลักษณะเฉพาะของสิ่งนั้น ออกจากสิ่งอื่นได้อย่างชัดเจน (Multiple Discrimination) ซึ่งคุณลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจเกิดขึ้นต้องอาศัยคุณสมบัติในการใช้ความสังเกต (Observation) เป็นอย่างดี (จำแนก พรายแว้มแซ, 2529 : 52) การจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น นอกจากจะช่วยพัฒนาความพร้อมทางภาษาแล้ว ยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นเด็กยังได้รู้จักคิดและสังเกตคุณลักษณะของสิ่งที่ปั้น เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม เกิดความคิดรวบยอดในการพิจารณาจำแนกและจัดประเภทของสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น รวมไปถึงการฝึกให้เด็กเป็นคนกล้าแสดงออกและเชื่อมั่นในตนเองได้เป็นอย่างดี

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้

1. ในขณะดำเนินกิจกรรม ครูควรให้การยอมรับ และให้ความสำคัญต่อผลงานการปั้นของเด็กทุกคน นอกจากกลุ่มที่ครูจะคัดเลือกเพื่อเป็นแบบในการดำเนินกิจกรรมความคิดรวบยอดทั้งนี้ เพื่อให้เด็กทุกคนเกิดความเชื่อมั่นและรู้สึกว่าคุณภาพของตนเองไม่ถูกทอดทิ้ง เพราะยังไม่ได้รับการคัดเลือกงานนั้น

2. ในการกระตุ้นเพื่อให้เด็กพัฒนาความคิดและภาษาเป็นสิ่งที่ครูจะต้องเป็นผู้ช่วย ให้เด็กได้แนวคิดใหม่ ๆ ด้วย เพราะเด็กบางคนจะปั้นผลงานซ้ำรูปแบบเดิม จึงเป็นหน้าที่ของ

ครูปรุมวัยที่จะต้องกระตุ้นให้เด็กได้รู้จักคิดค้นในสิ่งที่ไม่ซ้ำกับรูปแบบเดิม โดยใช้คำพูดที่ท้าทายใจเด็ก แต่ไม่ขึ้นาเด็ก

3. เด็กบางคนจะพูดหรือเล่าโดยเชื่อมโยงงานปั้นแต่ละชิ้นมาเล่าไม่ครบ จะถูกเพื่อนหัวง การนำผลงานการปั้นมาผูกเป็นเรื่องราว ครูต้องปรุมให้เด็กทราบว่า จะต้องผูกเรื่องโดยเชื่อมโยงงานทุกชิ้นของกลุ่มเข้าด้วยกัน

4. ในระยะแรกเด็กบางคนจะไม่กล้าเล่าและบางคนขาดความสนใจในขณะที่เพื่อนกำลังเล่าเรื่อง แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมีความสนใจในการฟังเรื่องเล่า จากเพื่อน และกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการเล่าเรื่องด้วย อีกทั้งเมื่อตัวแทนของกลุ่มอื่นเล่าจบ เด็กบางคนในอีกกลุ่มหนึ่งอยากมีส่วนร่วมในการเล่า ครูอาจเปิดโอกาสให้เด็กเล่าสั้น ๆ ตามควรแก่เวลา

5. ในการออกเสียงคำร้องในระยะแรก เด็กยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับคำร้องเสียงที่สัมพันธ์กับงานปั้นที่นำเสนอ เด็กจะพูดคำร้องได้เป็นบางคน แต่เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 1 สัปดาห์ เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้และเริ่มเข้าใจ ประกอบกับการได้รับการเสริมแรงจากครู เด็กจะเริ่มคิดเป็นกล่าพูด กล้าแสดงออก สามารถพูดคำร้องเสียงได้ทุกคน อาจมีเด็กบางคนช้า ครูจะต้องพูดทวนคำช้า ๆ และเรียกลำให้เด็กคนนั้นออกเสียงตาม

6. พฤติกรรมของเด็กโดยทั่วไปนั้น มีทั้งเด็กที่กล้าแสดงออก เชื้อมั่นในตนเองสูง และเด็กที่ไม่กล้าแสดงออก ขาดความมั่นใจในตนเอง ครูควรหาโอกาสให้เด็กได้พูดและเล่าเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก โดยครูควรให้กำลังใจ แสดงการยอมรับการเล่าผลงาน การผูกเรื่องจากผลงานของเด็กทางสีหน้า น้ำเสียง และคำพูด

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น กระบวนการและขั้นตอนของกิจกรรมมีหลายขั้นตอน ครูต้องให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มจัดเตรียมอุปกรณ์ประกอบการปั้นการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กในขณะที่ปั้น การชี้ชวนให้เด็กปั้นในสิ่งที่แปลกและไม่ซ้ำแบบกัน ตลอดจนการควบคุมเวลาในการเล่า และเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้เป็นผู้เล่าอย่างทั่วถึง

2. ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการนำแนวคิดพื้นฐานการสร้างความคิดรวบยอด มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาภาษาในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งนอกเหนือจากงานนั้น

ข้อเสนอแนะในการทบทวนครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงผลของการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น ที่มีผลต่อความพร้อม ด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ความพร้อมทางคณิตศาสตร์ ด้านการจำแนก เปรียบเทียบ

2. ควรมีการศึกษาถึงผลของการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

3. ควรมีการศึกษาถึงผลของการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น ที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

4. ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดของความคิดรวบยอดในกิจกรรมรูปแบบอื่น เช่น กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมในวงกลม

5. ควรมีการศึกษาถึงผลของการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้นที่มีผลต่อความพร้อมทางภาษาในเด็กระดับอายุ 5 - 6 ปี

6. ควรมีการศึกษาความพร้อมทางภาษา โดยนำผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทอื่น มาทดลองใช้ในการทำกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนา

บรรณาธิการ

บรรณานุกรม

- กรวิภา สรรพกิจจานง. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ แบบขึ้นน้ำและแบบอิสระ. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- กาญจนา สุวรรณธาร. ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์และไม่มีการปฏิสัมพันธ์กับเด็ก. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- กาญจนา ไพศาลภานุมาศ. การเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาด้านชนิด และถ้อยคำและชนิดของประโยคของเด็กอายุ 4 - 7 ปี ในโรงเรียนชุมชนแออัดและโรงเรียนชุมชนไม่แออัด : การศึกษาเฉพาะกรณี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- เกศินี นิสสัยเจริญ. "การสอนศิลปะสำหรับเด็กเล็ก," เอกสารประกอบการอบรม ผ.ด.ศ. รุ่น 2. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2527.
- คงไวย เรืองเดช. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการสร้างสิ่งกับของคำและความสามารถทางการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบสืบสวน-สอบสวนกับวิธีสอนตามปกติ. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.
- . การศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2528.
- . เอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 6 การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและการดูงาน. กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมท้าว, 2529.
- . แนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1

เล่ม 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536.

คหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, สมาคม. พัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ, 2528.

จรรยา สุวรรณทัต, ดวงเดือน พันธุ์นาวัน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. พฤติกรรมศาสตร์

เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

จรูญ โกมลบุญย์. จิตวิทยาทั่วไป. ม.ป.ท., 2528.

จันทร์วรรณ เทวรักษ์. อิทธิพลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และเกมการศึกษาในวัย 4 - 6 ขวบ

ที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ในระดับประถมศึกษา. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

จันทิภา สิมปีเจริญ. ความสามารถในการรู้จักคำและเข้าใจคำของนักเรียนอนุบาลในจังหวัด

ภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

จันทง พรายแย้มแซ. เทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

จินตนา สุทธิจินดา. พัฒนาการทางภาษากับชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน.

ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.

อัดสำเนา.

จิตรารมย์ เตมียกุล. การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัยโดยการใช้

รูปภาพและหุ่นมือประกอบ. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

จิระภา กัณธียาภรณ์. วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียน

ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง.

ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.

อัดสำเนา.

- จวีรรณ จินดาพล. เปรียบเทียบความเข้าใจความหมายของคำนามและความคงทนในการจำ
โดยการใช้รูปภาพ การเล่านิทาน และปริศนาคำทาย ของนักเรียนชั้น ป.1. ปรินิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- * ชม ภูมิภาค. เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร, 2528.
- ชนันพร โอภาสพันธ์. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กไทยกลาง เด็กไทย
เหนือ และเด็กไทยม้งที่มีอายุในช่วง 7 - 9 ปี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- ชวลิต ดาบแก้ว และสุดาวดี เหมทานนท์. วิธีสอนศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
 2525.
- ชุติมา สัจจานนท์. "ปัญหาน่ารู้ของคุณพ่อคุณแม่เกี่ยวกับการอ่านของลูก," แม่และเด็ก.
 4(63) : 51 - 56 ; กุมภาพันธ์ 2524.
- ดวงเดือน ศาสตรภัทร. การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- ทวี สุรเมธี. ความพร้อมในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดชุมพร. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- ทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์. "การสร้างแบบทดสอบความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย," วิจัยการศึกษา.
 8 : 14 - 17 ; มิถุนายน - กรกฎาคม, 2528.
- * รัชชัย ชัยจิรฉายากุล. การสอนความคิดรวบยอดและหลักการ. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์
 การพิมพ์, 2526.
- นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข และคนอื่น ๆ. ความพร้อมในการเรียนอ่าน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
 2522.
- นวลตา สุวรรณโชติ. การสร้างบทฝึกแบบโปรแกรมเพื่อพัฒนาความพร้อมด้านภาษาสำหรับเด็ก
เริ่มเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- นาคยา ภัทรแสงไทย. ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.

- นิรันดร์ กรองสอาด. การศึกษาการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นเทคนิคในการสื่อ
ความหมายที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- บุญยงค์ เกศเทศ. ศาสตร์และศิลป์แห่งภาษา. ภาพสีนู้ : ประสานการพิมพ์, 2535.
- บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. "การเรียนรู้แบบสร้างความคิดรวบยอด," ประชาศึกษา. 31(7) :
 6 - 17 ; กุมภาพันธ์ 2523.
- ประภาพันธุ์ นิลอรุณ. ความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทาง
ภาษาโดยหาวิธีมุ่งประสพการณ์ภาษา. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ประเทิน มหาชนธ์. หลักการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การคำครูสภา,
 2519.
- . ศิลปะในโรงเรียนประถม. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ :
 ม.ป.ป.
- ประเสริฐ ศิลรัตน์. คู่มือการสอนศิลปศึกษาชั้นประถมปีที่ 1. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
 2529.
- พรมารินทร์ สุทธิจิตตะ. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ที่เรียนการสร้างภาพโดยการร่างและนำใช้รูปเรขาคณิตเป็นสื่อ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. ปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะพัฒนาการ
และการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- พรรณี ช.เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
 การศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.
- พินิจ ภาวังคะรัต. คู่มือสอนวิชาศิลปในชั้นประถม. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- พิรพงษ์ กุลพิศาล. สมองถูกพัฒนาได้ด้วยศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด,
 2538.

เพ็ญจันทร์ สุนทราจารย์. ความสามารถในการพูดของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

ภัทรา สุนทรทรัพย์. พัฒนาการทางศิลปะของเด็กไทยในชั้นประถมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

ภรณ์ คุรุวัฒนะ. การเล่นของเด็ก. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน : คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535

✓ นรี ชื่นสำราญ. เอกสารประกอบการสอน ไทย 101 : ทักษะและความรู้ทางภาษา.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

เยาวพา เดชะคุปต์. กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตร

และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.

✓ ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ :

โอเดียนสโตร์, 2525.

✓ ราศรี ทองสวัสดิ์. ความมุ่งหวังให้เด็กเรียนอ่านเขียนขึ้นอนุบาลหรือไม่. ม.ป.ท., ม.ป.ป.

อัดสำเนา.

———. "รุ่งอรุณของชีวิต," เอกสารประกอบการอบรมครูสอนชั้นอนุบาลห้องเรียนเปิดใหม่.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2538.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

เลิศ อานันท์นะ. เทคนิควิธีสอนศิลปะเด็ก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

วราภรณ์ รักวิจัย. การศึกษาก่อนวัยเรียน เอกสารประกอบการสอน กร. 311. กรุงเทพฯ :

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

✓ วรี เกียสกุล. การเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะ

โดยใช้เกมและแบบฝึก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

วาลี บรูซิงก์. การศึกษารูปแบบกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นชั้นอนุบาล. บริษัณานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

วิรุณ ตั้งเจริญ. ศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาสาร, 2526.

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. พัฒนาการทางภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2519.

สนิท สัตยภาส. การสอนภาษาไทยแก่เด็กประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2532.

สรชัย ศรีสุข. การเปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรม เทปนิทาน และปริศนาคำทายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. บริษัณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

สุชาติ สมสุข. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอดด้านถ้อยคำ และความคงทนในการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยแบบฝึกสร้างความคิดรวบยอดและวิธีสอนในแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ. บริษัณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

สุภาณี สันธิรัตน์ และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.

สุขุทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2525.

———. เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 7. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526.

———. เอกสารการสอนชุดพฤติกรรมการสอนปฐมวัย หน่วยที่ 6. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด, 2526.

———. เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับ
การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยหน่วยที่ 6 - 10. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2532.

สุโขทัย เจริญสุข. เกร็ดจิตวิทยาประยุกต์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.

✓ สุโขทัย พงษ์ทองเจริญ และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาของเด็กภาคเหนือ
ในการเรียนภาษาไทยกลาง. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2526. อัดสำเนา.

ไสวีย์ เสี่ยมแก้ว. จิตวิทยาในห้องเรียน : การสอน. บัณฑิต : ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2525.

✓ พรรษา นิลวิเชียร. ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2535.

อนันต์ น้าเจริญ. การวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 12. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

✓ อภิญญา กังสนารักษ์. การศึกษาพัฒนาการทางภาษาตามจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยค
ในการสื่อสารของเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์
และในครอบครัวปกติ. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

อภิสิทธิ์ จรัสชวนะเพท. "แนวคิดในการเตรียมความพร้อม," รักลูก. 4 : 101 - 106;
เมษายน 2529.

อรุณี พิงรุ่ง. การเปรียบเทียบผลการเตรียมความพร้อมทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียน
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เกมและแผนการเตรียมความพร้อม
ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

✓ อรุณี เหลืองศิริ. การศึกษาความพร้อมทางภาษาและการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับ
การจัดประสบการณ์โดยใช้โครงสักร่างระดับยอด. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

อัชลี แจ่มเจริญ , บัณฑิต ทองพูนศักดิ์ และพันทิวา ไทยเอนทร์. วิธีสอนวิชากลุ่มทักษะภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2526.

Ausubel, D.P. and E.V. Sullivan. Theory of Problem of Children Development. New York : London, Grune Strathon, Inc, 1970.

Bloom B.S. Stability and Chance in Human Characteristics. New York : John Wiley and Son, 1964.

Bourne, L.E. "Learning Concept Rules, II The Role of Positive and Negative Instances," Journal of Experimental Psychology. 77(3 Aut 1) : 488 - 494 ; July, 1968.

Brenda, S.S. "Changes in Children's Event Memory as a Function of Experience (Memory)," Dissertation Abstracts International. 2326 B; October, 1991.

Brown, D.F. "Group Why and How?" Guideliness : A Preiodical for Classroom Lanugage Teacher. 4(2) : 10 18 ; December, 1982.

Bruner, J.S. The Process of Education. Harward University Press Cambridge Massachusetts, 1961.

Butler, A.S. Current Research in Early Childhood Education Washington. Publications - Scale Section National Education association, 1980.

5/ Byer, B.K. Inquiry in the Social Studies Classroom : A Strategy for Teaching. Charles E. Merrill Publishing Company, 1971.

6/ Carroll, J.B. Language and Thought. New Jersey : Prentice-Hall, 1965.

Comingham, R.T. "Developing Question-Asking Skill," Developing Teacher Competencies. Edited by James E. Weigand. New Jersey : Prentice-Hall, 1971.

Cronbach, L.J. Educational Psychology. 2nd ed. New York : Harcourt, Brace and World, 1963.

7/ Dale, P.S. Language Learning Early. Encyclopedia of Education 5; 1978.

8/ De Cecco, J.P. The Psychology of Learning Instruction : Educational Psychology. New Jersey : Prentice Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1968.

9/ ———. The Psychology of Learning and Instruction. 2nd ed. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1974.

Downing J. and D. Thackray. Reading Readiness. London University of London Press, 1971.

|| Ebel, R.L. Encyclopedia of Educational Research. London : Macmillan, 1969.

Gage, N.L. and D.C. Berliner. Educational Psychology : Third edition. Palo Alto Houghton Mifflin Comary Boston, 1984

Goodwin, W.L. and H.L. Klausmier. An Introduction to Educational Psychology. New York : Harper & Row Publishers, 1975.

|| Hammer, Peggy Joyce Penington Parker. "Readiness and Concept Gain in Daily Story Reading VS. Biweekly Story Reading in Public Kindergarten," Dissertation Abstracts International. 44 : 2034 - A, January 1984.

Holmes, G.D. "A Comparison of the Comprehensive Tests of Basic Skill and the Metropolitan Readiness Tests in Predicting Reading Success of First Grade children as Measured by Gates Macginitive Reading Test in Floye Country, Georgia School," Dissertation Abstracts International. 35(8) : 4912 - A ; February, 1975.

|| Hurlock, E.B. Child Development. 4th Edition, New York : McGraw-Hill Book Company, 1964.

Lindfors, J.W. Children's Language and Learning. New Jersey : Prentice-Hall, 1980.

Macdonald, J.F. "Playful Literacy : First - Graders as Meaning - Makess in The Literacies of Play, The Creative Arts, and the Language Arts," Dissertation Abstracts International. 1902 A ; December, 1990.

|/ Nelson , K. "Concept Word and Sentence : Interrelations in Acquisition and Development," Psychological Review. 81(4) : 1974.

Piaget, J. The Language and Thought of the Child. Translated by Majorie Gabin. London : Routledge & Kegan Paul Ltd., 1952.

|/ Piaget, J. and B. Inhelder. The Psychology of the Child. New York : Weaver, Helen, Basic Books, 1969.

|/ Read , H.B. "Factors Influencing the Learning and Ratention of Concepts," Journal of Experimental Psychology. 36 : 71 - 87 ; 1964.

Ruth, P.E. "Small Group Cooperative Learning Improving Academic, Social Gains in the classroom," Mass Bulletin. 69(479) : 48 - 56 ; March, 1985.

Shantz, C.V. "The Development of Social Cognition," Review of Child Development Research. C., by E.M. Helhrington. 5 : 6 - 10 ; 1975.

- 23
Stones, E. and Helslop J.P. "The Formation and Extention of Class-
Concepts in Primary School Children," The British Journal of
Education Psychology. 38 : 261 - 265 ; November, 1968.
- Suvannathat C. and others. Handbook of Asian Child Development and
Child Reading Practices Behavioral Science Research. Institute
Srinakharinwirot University} Prasarnmitr Bangkok, 1986.
- Williams, P.B. and Carnine D.W. "Relationship between Range of Example
and of Instructions and Attention in Concept Attainment," Journal
of Educational Research. 74 : January - February. 1981.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

- แผนการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการป็น
- แผนปฏิบัติการสำหรับครูในการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการป็น

แผนการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น

กลุ่มทดลอง การจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบ การสนทนากิจกรรมการปั้น	กลุ่มควบคุม การจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม 1. เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนทำกิจกรรม 2. แนะนำกิจกรรมพร้อมสื่ออุปกรณ์ 3. สร้างข้อตกลงกับเด็กในการทำกิจกรรมการปั้นดังนี้ 3.1 ให้เลือกปั้นอิสระตามความสนใจ 3.2 กำหนดเวลาในการปั้น 15 นาที 3.2 ตกลงกับเด็กในการนำผลงาน จากการปั้นมานำเสนอในกิจกรรมกลุ่ม	ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม 1. เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนทำกิจกรรม 2. แนะนำกิจกรรมพร้อมสื่ออุปกรณ์ในการปั้น 3. สร้างข้อตกลงกับเด็กในการทำกิจกรรมการปั้นดังนี้ 3.1 ให้เลือกปั้นอิสระตามความสนใจ 3.2 กำหนดเวลาในการปั้น 15 นาที 3.3 ตกลงกับเด็กในการนำผลงาน จากการปั้นมาร่วมกิจกรรม
ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการกิจกรรม 1. ให้เด็กทำกิจกรรมการปั้น 2. ครูร่วมสนทนาพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่ปั้นในระหว่างการปั้น 3. เลือกผลงานการปั้น 3 ชิ้นมาดำเนินการตามลำดับขั้นตอนของการเกิดความคิดรวบยอด โดยดำเนินการดังนี้ 3.1 ให้เด็กบอกชื่อสิ่งที่ปั้นหรืออธิบายสิ่งที่ปรากฏชัด โดยครูใช้คำถามดังนี้ "สิ่งที่หนูปั้นคืออะไร หรือเรียกว่าอะไร"	ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการกิจกรรม 1. ให้เด็กทำกิจกรรมการปั้น 2. นำผลงานที่ได้จากการปั้นมาร่วมกิจกรรมดังนี้ 2.1 ให้เด็กบอกชื่องานปั้นโดยครูใช้คำถามดังนี้ "สิ่งที่หนูปั้นคืออะไร หรือเรียกว่าอะไร" 2.2 ให้เด็กอธิบายงานปั้นโดยครูใช้คำถามดังนี้ "สิ่งที่หนูปั้นมีลักษณะอย่างไร"

กลุ่มทดลอง การจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบ การสนทนาในกิจกรรมการปั้น	กลุ่มควบคุม การจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ
3.2 ให้เด็กบอกคำที่มีเสียงพ้องกับคำที่ตรงกับงานปั้นที่นำเสนอ โดยครูใช้คำถามดังนี้ "คำใดบ้างที่ออกเสียงเหมือนคำว่า " _____ " 3.3 ให้เด็กสรุปลักษณะร่วมที่ประมวลจากลักษณะรูปร่างหรือโครงสร้างของสิ่งนั้น โดยครูใช้คำถามดังนี้ " _____ " มีลักษณะอย่างไร ฯลฯ 3.4 ให้เด็กนำผลงานของตนเข้ากลุ่มที่มีลักษณะเดียวกัน คล้ายกันหรือจัดพวกเดียวกันได้ ร่วมสนทนาพูดคุยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผลงานที่จัดเป็นพวกเดียวกัน และผลงานที่มีคุณลักษณะ แตกต่างไปจากพวก โดยครูใช้คำถามดังนี้ "สิ่งเหล่านี้จัดเป็นพวกเดียวกันได้อย่างไร" "ทำไม _____ ไม่จัดเป็นพวกเดียวกัน" 3.5 ให้เด็กที่มีผลงานแตกต่างไปจากพวกเข้ากลุ่มใหม่	

กลุ่มทดลอง การจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบ การสนทนาวานกิจกรรมการปั้น	กลุ่มควบคุม การจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ
3.6 ให้เด็กแต่ละกลุ่มนำผลงานการปั้นของแต่ละคนมาผูกเป็นเรื่องเดียวกันและส่งตัวแทนนำเสนอ ชั้นที่ 3 ชั้นสรุปกิจกรรม นำผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมการปั้นทั้งหมดไปจัดแสดง	ชั้นที่ 3 ชั้นสรุปกิจกรรม นำผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมการปั้นทั้งหมดไปจัดแสดง

แผนปฏิบัติการสำหรับครูในการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการบ้าน

แผนปฏิบัติการสำหรับครูในการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น

หลักการและเหตุผล

การจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น เป็นการจัดประสบการณ์ตรงแก่เด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางภาษา และการใช้ภาษาให้กับเด็กประกอบผลงานที่ได้จากการปั้น นอกจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกการกล้าแสดงออก และภาคภูมิใจในผลงานที่ทำ และเด็กทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง ทำให้เด็กเกิดความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน และยังได้พัฒนาการเรียนรู้ทางภาษาในทุก ๆ ด้าน ทั้งการพูด การฟัง การรู้ความหมายของสิ่งที่ปั้น เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษาซึ่งกันและกัน ทำให้ภาษาของเด็กเพิ่มพูนมากขึ้น และเป็นฐานในการเตรียมความพร้อมทางภาษาให้กับเด็กเพื่อการเรียนรู้ในระดับต่อไป

ในการจัดกิจกรรมการปั้นได้นำแนวคิดพื้นฐานจากองค์ประกอบของการเกิดความคิดรวบยอดมาเป็นฐานในการสร้างประสบการณ์ทางภาษาให้กับเด็ก ซึ่งประกอบด้วย

1. ความคิดรวบยอดที่ปรากฏชัด ได้แก่ การบอกชื่อหรือให้ชื่อสิ่งที่ปรากฏพบเห็น ในที่นี้ก็คือผลงานที่ได้จากการปั้น
2. ความคิดรวบยอดเชิงสัมพันธ์ ได้แก่ การบอกความสัมพันธ์ของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความสัมพันธ์กัน 2 สิ่งหรือมากกว่าในที่นี้คือ การบอกคำที่มีเสียงพ้องกับงานที่ปั้น
3. ความคิดรวบยอดเชิงวิเคราะห์ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะร่วมของสิ่งหนึ่งสิ่งใดกับสิ่งอื่น ๆ ในที่นี้ คือ การทำให้เด็กจัดประเภทหรือจัดพวกผลงานปั้นของตนที่มีลักษณะร่วมกับงานปั้นที่นำเสนอ

ความมุ่งหมาย

การจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้นมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ภาษา และเตรียมความพร้อมทางภาษา
2. เพื่อให้เกิดสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้น
3. เพื่อให้เกิดสนุกสนาน มีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้

4. เพื่อนาสื่อที่เป็นรูปธรรม อันได้แก่ การนำมาใช้ในการเรียนรู้ภาษา
5. เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา

หลักการจัดกิจกรรม

1. กิจกรรมนี้เป็นการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาของกิจกรรมสร้างสรรค์ประมาณ 30 นาที เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กทั้งกลุ่ม ได้ทำกิจกรรมการปั้นเพียงกิจกรรมเดียว

2. การปฏิบัติกิจกรรมมีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 แนะนำกิจกรรมและสื่ออุปกรณ์ในการทำกิจกรรม

2.2 สร้างข้อตกลงในการปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

2.2.1 ให้เลือกปั้นอิสระตามความสนใจ

2.2.2 ตกลงกับเด็กในการนำผลงานจากการปั้นมานำเสนอในกิจกรรมกลุ่ม

2.3 ให้เวลาในการทำกิจกรรม 15 นาที

2.4 ครูร่วมสนทนา พูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่ปั้นในระหว่างการปั้น

2.5 เด็กสวดมนต์ก่อนหมดเวลา 5 นาที เพื่อให้เด็กทำกิจกรรมให้เสร็จ

ภายในเวลาที่กำหนด

2.6 นำผลงานที่ได้จากกิจกรรมการปั้นมานำเสนอในกิจกรรมกลุ่ม

3. การเตรียมสื่อและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมการปั้นมี ดังนี้

3.1 วัสดุที่ใช้ปั้น ได้แก่ ดินน้ำมัน แป้งโด ดินเหนียว แป้งขนมปัง ชี้ล้อย

กระดาษ ฯลฯ

3.2 อุปกรณ์ประกอบการปั้น ได้แก่ ฝาจาก ไม้กวาดแบ่ง มีดพลาสติก พิมพ์ต่าง ๆ

ไม้จิ้มฟัน กิ่งไม้ เศษผ้า ลวดกำมะหยี่ ฯลฯ

บทบาทของครู

ในการจัดประสบการณ์ ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น
ครูต้องปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาแผนปฏิบัติการ ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น
อย่างถ่องแท้ก่อนลงมือจัดกิจกรรม
2. หมุนเวียนเด็กเพื่อให้บอกชื่อสิ่งที่ปั้นให้ครบทุกคน
3. ต้องระลึกอยู่เสมอว่า ผลงานที่ได้จากการปั้นนั้น จุดประสงค์เพื่อนำมาใช้เป็นสื่อ
ในการประกอบกิจกรรมไม่ได้คาดหวังว่าผลงานจะต้องสวยงามหรือเหมือนจริง
4. ไม่ใช้คำพูดที่แสดงถึงการเปรียบเทียบผลงานของเด็กแต่ละคน
5. พยายามจัดกิจกรรมให้อยู่ในช่วงเวลาที่กำหนด
6. จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบการปั้นให้พร้อม
7. สังเกตและกระตุ้นเด็กให้ร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง ตลอดจนให้ความสนใจกับเด็กทุกคน
8. ถ้าพบว่า เด็กคนหนึ่งคนใดไม่สนใจปฏิบัติกิจกรรมครูต้องใช้วิธีการเชิญชวน
9. ร่วมสนทนาพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับงานปั้นในระหว่างทำกิจกรรมการปั้นอย่างทั่วถึง
10. ในการสุ่มเลือกผลงานการปั้น 3 ชิ้น ในแต่ละครั้งควรพิจารณาถึงคุณลักษณะของ
งานปั้นที่แตกต่างกัน ผลงานของเด็กทุกคนต้องได้รับการถูกเลือกโดยหมุนเวียนให้ครบทุกคนใน 1
สัปดาห์

บทบาทของเด็ก

ครูควรชี้แจงให้เด็กทราบบทบาทของตนดังนี้

1. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ตกลงกันไว้
2. พยายามปั้นสิ่งที่แปลกแตกต่างและไม่ซ้ำเพื่อน
3. เมื่อได้ยืมสัปดาห์เดือน พยายามทำให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด
4. บอกหรืออธิบายเกี่ยวกับผลงานที่ทำได้

การดำเนินการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น

การดำเนินกิจกรรม	สื่อประกอบกิจกรรม
<u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเตรียม 1. เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนทำกิจกรรม 2. แนะนำกิจกรรมพร้อมสื่ออุปกรณ์ในการปั้น 3. สร้างข้อตกลงกับเด็กในการทำกิจกรรมการปั้นดังนี้ 3.1 ให้เลือกปั้นอิสระตามความสนใจ 3.2 กำหนดเวลาในการปั้น 15 นาที 3.3 ตกลงกับเด็กในการนำผลงานจากการปั้นมาทำกิจกรรม	วัสดุที่ใช้ในการปั้น ได้แก่ แป้งโด ดินน้ำมัน ดินเหนียว ฯลฯ อุปกรณ์ประกอบการปั้น ได้แก่ ไม้กวาดแฉก ผาฉลุ ไม้จิ้มฟัน มีดพลาสติก ฯลฯ
<u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการ 1. ให้เด็กทำกิจกรรมการปั้น 2. ครูร่วมสนทนา พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่ปั้นในระหว่างการปั้น 3. เลือกผลงานการปั้น 3 ชิ้น มาดำเนินการตามลำดับขั้นตอนของการเกิดความคิดรวบยอดโดยดำเนินการดังนี้ 3.1 ให้เด็กบอกชื่อสิ่งที่ปั้น หรืออธิบายสิ่งที่ปรากฏชัด 3.2 ให้เด็กบอกคำที่มีเสียงพ้องกับสิ่งที่ปั้น 3.3 ให้เด็กสรุปลักษณะร่วมที่ประมวลจากลักษณะรูปร่างหรือโครงสร้างของสิ่งนั้น ๆ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางให้เด็กนำผลงานของตนเข้ากลุ่มที่มีลักษณะเดียวกัน คล้ายกัน หรือจัดพวกเดียวกันได้ ร่วมสนทนาพูดคุยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผลงานที่จัดเป็นพวกเดียวกัน และผลงานที่มีคุณลักษณะแตกต่างไปจากพวก	ผลงานที่ได้จากการปั้น 3 ชิ้น ผลงานการปั้นของเด็กทุกคน

การดำเนินงานกิจกรรม	สื่อประกอบกิจกรรม
3.4 ำให้เด็กที่มีผลงานแตกต่างไปจากพวกเข้ากลุ่มใหม่ 3.5 ำให้เด็กแต่ละกลุ่มนำผลงานการปั้นแต่ละคน มาผูกเป็น เรื่องเดียวกัน และส่งตัวแทนนำเสนอ <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุปกิจกรรม นำผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมการปั้นทั้งหมดไปจัดแสดง	ผลงานการปั้นของเด็ก ทุกคน

ช่วงเวลา การดำเนินกิจกรรม

สลับเวลาสำหรับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมดังนี้

ช่วงเวลา 9.00 - 9.30 น.

- 9.00 - 9.05 แนะนำกิจกรรมและสื่ออุปกรณ์ในการทำกิจกรรม
 ทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม
- 9.05 - 9.20 ให้นักปฏิบัติกิจกรรม
 เตือนเด็กล่วงหน้าก่อนหมดเวลา 5 นาที เพื่อให้ทำกิจกรรม
 ให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด
- 9.20 - 9.30 จัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น

ช่วงเวลา 9.30 - 10.00 น.

- 9.30 - 9.35 แนะนำกิจกรรมและสื่ออุปกรณ์ในการทำกิจกรรม
 ทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม
- 9.35 - 9.50 ให้นักปฏิบัติกิจกรรม
 เตือนเด็กล่วงหน้าก่อนหมดเวลา 5 นาที เพื่อให้ทำกิจกรรม
 ให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด
- 9.50 - 10.00 จัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น

ภาคผนวก ข .

- คู่มือดำเนินการทดสอบความพร้อมทางภาษา
- ตัวอย่างแบบทดสอบความพร้อมทางภาษา

คู่มือดำเนินการทดสอบความพร้อมทางภาษา

ของ

เด็กปฐมวัย อายุ 4 - 5 ปี

คู่มือการใช้แบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษา

เนื่องจากผู้รับการทดสอบเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 แบบทดสอบจึงเป็นรูปภาพ โดยผู้ดำเนินการทดสอบเป็นผู้อธิบายวิธีการทำแบบทดสอบและดำเนินการทดสอบทีละข้อ เมื่อเด็กพร้อมในการทดสอบครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดสอบด้วยตนเอง และจัดให้มีผู้ช่วยทดสอบเพื่อดูแลความสะดวกให้ผู้รับการทดสอบปฏิบัติตามถูกต้องตามคำอธิบายคำสั่งในการดำเนินการทดสอบ

1. ลักษณะของการใช้คู่มือครูแบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษา

1.1 ลักษณะของแบบทดสอบ

1.1.1 แบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษาชุดนี้ เป็นแบบทดสอบรูปภาพ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ มีทั้งหมด 5 ตอน ข้อสอบแต่ละข้อเป็นรูปภาพให้เด็กบรูมวัยเลือกตอบ อยู่ในการอบสี่เหลี่ยมและมีตัวเลขอยู่หน้าการอบสี่เหลี่ยมใช้เป็นสัญลักษณ์แทนข้อและหน้า

1.1.2 แบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษาชุดนี้จะมีทั้งหมด 5 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบทดสอบที่ 1 การจำแนกภาพ 10 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบที่ 2 การจำแนกเสียง 7 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบทดสอบที่ 3 การรู้คำศัพท์ 12 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบทดสอบที่ 4 ความเข้าใจในการฟัง 11 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบทดสอบที่ 5 ความสามารถในการสื่อสาร 13 ข้อ

ข้อสอบตอนที่ 1 - 4 ให้นักเรียนกากบาทรูปภาพตามคำสั่งทดสอบเป็นกลุ่ม

ข้อสอบตอนที่ 5 ให้นักเรียนทดสอบเป็นรายบุคคล จากรูปที่กำหนด

ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบข้อละ 1 นาที

1.2 เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน โดยนักเรียนกากบาทตรงรูปภาพที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว ถ้ากากบาทผิดให้ 0 คะแนน ในตอนที่ 5 ถ้าบอกชื่อ ออกเสียงเสียงแบบและเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ปรากฏในภาพให้ 1 คะแนน บอกชื่อผิด ออกเสียงผิด และเล่าเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับภาพให้ 0 คะแนน

2. วิธีดำเนินการทดสอบ

ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมการก่อนทดสอบดังนี้

2.1 ตรวจเช็คแบบทดสอบให้ครบถ้วน และเขียนชื่อ นามสกุล ของผู้รับการทดสอบเตรียมไว้ที่หัวกระดาษ

2.2 ศึกษาแบบทดสอบและคู่มือ จนเข้าใจกระบวนการทั้งหมด สามารถใช้คำอธิบายคำสั่งประกอบตัวอย่างได้ด้วยคำพูดที่ชัดเจน เป็นธรรมชาติ รวมทั้งอ่านภาพจับเวลาได้อย่างคล่องแคล่วก่อนทำการทดสอบ

2.3 จัดสถานที่สอบให้อยู่ในสถานที่สะดวกสบาย จัดโต๊ะ เก้าอี้ให้เหมาะสมกับผู้รับการทดสอบ

2.4 เตรียมอุปกรณ์ในการทดสอบดังนี้

2.4.1 แบบทดสอบและคู่มือทดสอบอย่างละ 1 ฉบับ

2.4.2 นาฬิกาเที่ยงตรง 1 เรือน

2.4.3 ดินสอสีที่มีคุณภาพดี สีเข้มเห็นชัดเจน

2.5 ก่อนทำการทดสอบควรจัดให้ผู้รับการทดสอบได้ดื่มน้ำ และเข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย

2.6 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องแสดงความเป็นกันเอง ทำให้ผู้รับการทดสอบไม่กังวล มีความมั่นใจและร่วมมือทำแบบทดสอบเป็นอย่างดี

2.7 ก่อนลงมือทดสอบ ผู้ดำเนินการทดสอบต้องอธิบายขั้นตอน และทำตัวอย่างให้ผู้รับการทดสอบทำในตัวอย่างที่กำหนดไว้ทุกคน แล้วจึงดำเนินการทดสอบตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

ผู้ดำเนินการทดสอบดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบเป็นกลุ่มก่อนแล้วจึงทดสอบเป็นรายบุคคลในตอนที่ 5
2. ดำเนินการทดสอบทีละ 1 ตอน
3. ให้เด็กเปิดทีละ 1 หน้าพร้อม ๆ กัน
4. ทำทีละ 1 ข้อ โดยใช้กระดาษปิดข้ออื่นไว้ แล้วค่อยเลื่อนกระดาษลง
5. ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำสั่งข้อละ 2 ครั้ง

6. เมื่อผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำสั่งเสร็จแล้วในแต่ละข้อให้นักเรียน (X)

ตามคำสั่งนั้น

7. ผู้ดำเนินการทดสอบและผู้ช่วยผู้ดำเนินการทดสอบเดินดูนักเรียนให้กากบาท (X)

ครบทุกคนทุกข้อ

แบบทดสอบและคำเฉลย

แบบทดสอบที่ 1 การจำแนกภาพ จำนวน 10 ข้อ

เวลาในการทำข้อสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะแบบทดสอบ ภาพบาท (X) หับภาพตามคำสั่ง

คำสั่งตอนที่ 1 ให้นักเรียนกากบาท (X) หับภาพที่เหมือนกับภาพในกรอบสี่เหลี่ยมหีบทางซ้ายมือ

หน้า 1 ข้อที่ 1 ข้อตัวอย่าง ครูบอกให้นักเรียนดู ภาพร่ม ในกรอบสี่เหลี่ยมหีบทางซ้ายมือ

ให้นักเรียนกากบาทภาพร่ม ที่เหมือนกัน ครูทำเครื่องหมายกากบาทหับภาพ
ระฆังที่เหมือนกันให้เด็กทำตาม

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพที่เหมือนกับกาต้มน้ำในกรอบสี่เหลี่ยม
หีบทางซ้ายมือ

คำสั่งตอนที่ 2 ให้นักเรียนกากบาท (X) หับภาพที่แตกต่างไปจากภาพอื่น

หน้า 2 ข้อที่ 1 ข้อตัวอย่าง ครูบอกให้นักเรียนดู ภาพรองเท้าทั้ง 4 ภาพ ให้นักเรียน
กากบาทภาพรองเท้าที่แตกต่างไปจากภาพอื่น ครูทำเครื่องหมายกากบาท
และให้เด็กทำตาม

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพแมลงเต่าทองที่แตกต่างไปจากภาพอื่น

หน้า 3 ข้อที่ 1 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพบัวรดน้ำแตกต่างไปจากภาพอื่น

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพเต่าที่แตกต่างไปจากภาพอื่น

หน้า 4 ข้อที่ 1 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพนาฬิกาที่แตกต่างไปจากภาพอื่น

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพลูกเจี๊ยบที่แตกต่างไปจากภาพอื่น

หน้า 5 ข้อที่ 1 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพบ้านที่แตกต่างไปจากภาพอื่น

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพขบวนรถไฟที่แตกต่างไปจากภาพอื่น

แบบทดสอบที่ 2 การจำแนกเสียง จำนวน 7 ข้อ

เวลาในการทำข้อสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะแบบทดสอบ กากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

หน้า 1 ข้อที่ 1 ข้อตัวอย่าง ครูบอกให้นักเรียนดูภาพหาบ กราบ อาบ ครูพูดคำว่า

"อาบ" ให้นักเรียนกากบาทภาพอาบ ครูทำเครื่องหมายกากบาททับภาพ

อาบให้ได้กตาม

ข้อที่ 2 สอน หมอน นอน ให้นักเรียนกากบาท (x) ภาพนอน

หน้า 2 ข้อที่ 1 บอด ถอด กอด ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพถอด

ข้อที่ 2 กิน ปิน ริน ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพริน

หน้า 3 ข้อที่ 1 หอก ดอก สอก ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพหอก

ข้อที่ 2 ส้ม ส้ม ร่ม ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพส้ม

หน้า 4 ข้อที่ ผัก หัก ตัก ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพหัก

แบบทดสอบที่ 3 การรู้คำศัพท์ จำนวนข้อสอบ 12 ข้อ

เวลาในการทำข้อสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะแบบทดสอบ กากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

หน้า 1 ข้อที่ 1 ข้อตัวอย่าง ครูบอกให้นักเรียนดูภาพภาพเด็กกำลังเขียนหนังสือ
ครูทำเครื่องหมายกากบาททับภาพเด็กกำลังเขียนหนังสือ ให้นักเรียนทำตาม

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพเสื้อ

หน้า 2 ข้อที่ 1 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพเตียง

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพตะหลิว

หน้า 3 ข้อที่ 1 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพตะเกียง

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพเหยือก

หน้า 4 ข้อที่ 1 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพกรรไกร

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพเด็กกำลังกวาด

หน้า 5 ข้อที่ 1 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพกระถาง

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพเด็กกำลังตี

หน้า 6 ข้อที่ 1 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพไห

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพข้างบน

- แบบทดสอบที่ 4 ความเข้าใจในการฟัง จำนวนข้อสอบ 11 ข้อ
- เวลาในการทำข้อสอบ ข้อละ 1 นาที
- ลักษณะแบบทดสอบ ครูเล่าเรื่องสั้น ๆ แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) กับภาพที่ตรงกับเรื่องที่ฟัง
- หน้า 1 ข้อที่ 1 ข้อตัวอย่าง ครูเล่าเรื่องสั้น ๆ "เจ้าแมวมอมิเซเดินทางมาด้วยความหิวเหยจึงเดินตรงรี่ไปที่จานข้าว
- 2 "ทุกเช้าคุณพ่อจะไปดูแลสวนผักและหมักรีดผ้าพรวนดิน"
- หน้า 2 ข้อที่ 1 "ในฤดูหนาวอากาศเย็น เด็ก ๆ ควรสวมเสื้อผ้าหนา ๆ เพื่อให้ร่างกายอบอุ่น"
- ข้อที่ 2 "ที่ตั้งที่จักรยานไปโรงเรียนทุกวันเพราะโรงเรียนของเร้างออยู่ไม่ไกล"
- หน้า 3 ข้อที่ 1 "น้องเต๋นน่าสงสารเสื้อผ้าใบบริจาคให้กับเด็กที่ประสบภัยน้ำท่วม"
- ข้อที่ 2 "นุ่นช่วยคุณแม่จัดแจกันดอกไม้ประดับโต๊ะอาหาร"
- หน้า 4 ข้อที่ 1 "กระรอกน้อยชอบกินผลไม้เป็นอาหาร"
- ข้อที่ 2 "พระออกบิณฑบาตในตอนเช้าคุณย่าจัดเตรียมอาหารไว้ใส่บาตรทุกวัน"
- หน้า 5 ข้อที่ 1 "ใจดีนอนเพื่อเตรียมตัวไปโรงเรียนโดยที่คุณแม่ไม่ต้องปลุก"
- ข้อที่ 2 "เจ้าลิงน้อยแสนซนชอบห้อยเหนยอนตัวตามกิ่งไม้"
- หน้า 6 ข้อที่ 1 "ในวันขึ้นปีใหม่ปึกษาของขวัญไปร่วมจัดงานปีใหม่ที่โรงเรียน"

แบบทดสอบที่ 5 ความสามารถในการสื่อสาร จำนวนข้อสอบ 13 ข้อ

เวลาในการทำข้อสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะแบบทดสอบ ปฏิบัติตามคำสั่ง

คำสั่ง ให้นักเรียนบอกชื่อ ออกเสียง เขียนแบบ และเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ปรากฏในภาพ

หน้า 1 ข้อตัวอย่าง ครูให้เด็กดูภาพเปิด ครูพูดว่า "นี่คือภาพเปิด เปิดร้อง ก๊าก ก๊าก ก๊าก

ครูเล่าเรื่องสั้น ๆ เกี่ยวกับเปิด

หน้า 2 ให้นักเรียนดูภาพฝนตก บอกชื่อ ออกเสียง ทุ๋ง ทุ๋ง ช่า ช่า และเล่าเรื่องเกี่ยวกับฝนตก

หน้า 3 ให้นักเรียนดูภาพเด็กกำลังจาม บอกชื่อ ออกเสียง ฮัดเซ๊ย และเล่าเรื่องเกี่ยวกับเด็กกำลังจาม

หน้า 4 ให้นักเรียนดูภาพหนู บอกชื่อ ออกเสียง อู๊ด อู๊ด และเล่าเรื่องเกี่ยวกับหนู

หน้า 5 ให้นักเรียนดูภาพสุนัข บอกชื่อ ออกเสียง โส่ง โส่ง, บ๊ือก บ๊ือก และเล่าเรื่องเกี่ยวกับสุนัข

หน้า 6 ให้นักเรียนดูภาพคนโกนเปด บอกชื่อ ออกเสียง เป่ เป่ และเล่าเรื่องเกี่ยวกับคนโกนเปด

หน้า 7 ให้นักเรียนดูภาพวัว บอกชื่อ ออกเสียง มอ มอ และเล่าเรื่องเกี่ยวกับวัว

หน้า 8 ให้นักเรียนดูภาพผู้หญิงร้องไห้ บอกชื่อ ออกเสียง อือ อือ และเล่าเรื่องเกี่ยวกับผู้หญิงร้องไห้

หน้า 9 ให้นักเรียนดูภาพรถไฟ บอกชื่อ ออกเสียง ปู๊น ปู๊น, ฉึก ฉึก และเล่าเรื่องเกี่ยวกับรถไฟ

หน้า 10 ให้นักเรียนดูภาพเด็กโทรศัพท์ บอกชื่อ ออกเสียง กรี๊ง กรี๊ง และเล่าเรื่องเกี่ยวกับเด็กโทรศัพท์

หน้า 11 ให้นักเรียนดูภาพนาฬิกา บอกชื่อ ออกเสียง ดีก ดีก และเล่าเรื่องเกี่ยวกับนาฬิกา

หน้า 12 ให้นักเรียนดูภาพพระขี้ขี้ บอกชื่อ ออกเสียง แก๊ง แก๊ง และเล่าเรื่องเกี่ยวกับพระขี้ขี้

หน้า 13 ให้นักเรียนดูภาพกลอง บอกชื่อ ออกเสียง แท๊ก ทะ ระ แกร็ก แท๊ก แท๊ก แท๊ก และเล่าเรื่องเกี่ยวกับกลอง

แบบทดสอบความพร้อมทางภาษา

แบบทดสอบที่ 1 การจำแนกภาพ

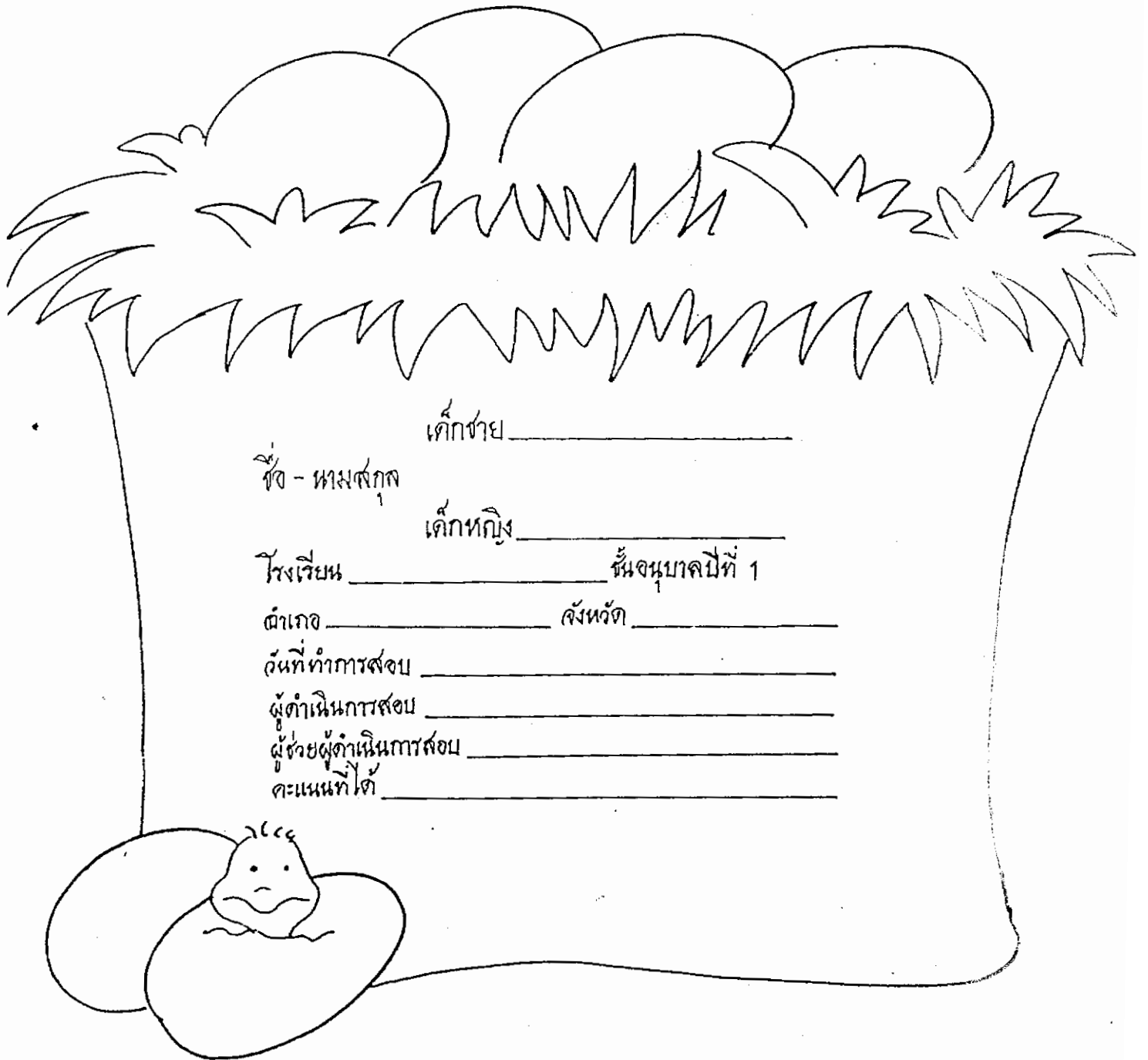
แบบทดสอบที่ 2 การจำแนกเสียง

แบบทดสอบที่ 3 การรู้คำศัพท์

แบบทดสอบที่ 4 ความเข้าใจในการฟัง

แบบทดสอบที่ 5 ความสามารถในการสื่อสาร

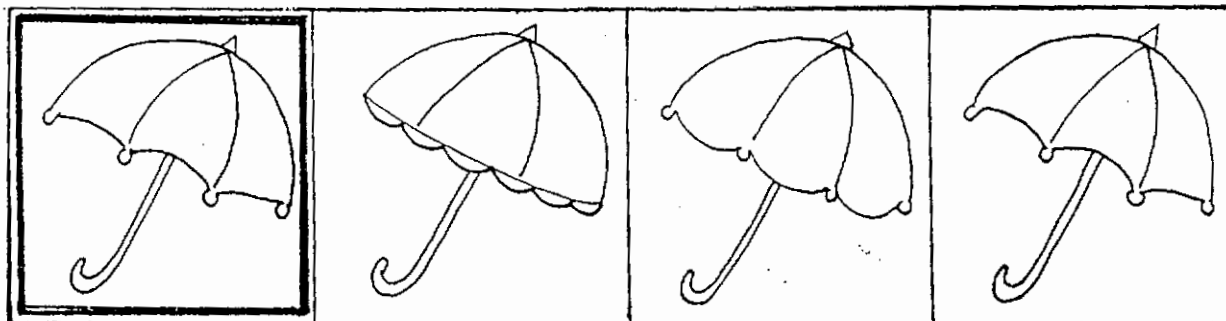
แบบทดสอบ
ความพร้อมทางภาษา
ตอนที่ 1 การจำแนกภาพ
จำนวน 10 ข้อ

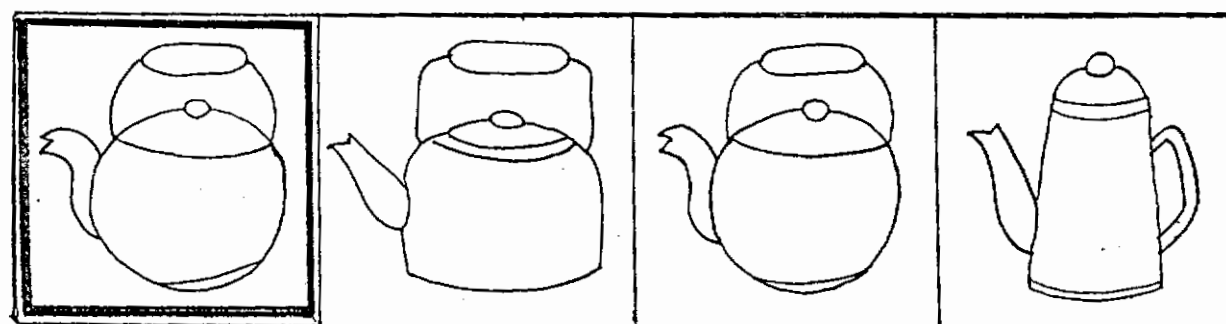
แบบทดสอบที่ 1 การจำแนกภาพ

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) กับภาพที่เหมือนกับภาพในกรอบสี่เหลี่ยมที่วางข้างมือ

1

2

แบบทดสอบ
ความพร้อมทางภาษา
ตอนที่ 2 การจำแนกเสียง
จำนวน 7 ข้อ

ชื่อ - นามสกุล _____
เด็กชาย _____
เด็กหญิง _____
โรงเรียน _____ ชั้นอนุบาลปีที่ 1
อำเภอ _____ จังหวัด _____
วันที่ทำการสอบ _____
ผู้ดำเนินการสอบ _____
ผู้ช่วยผู้ดำเนินการสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____

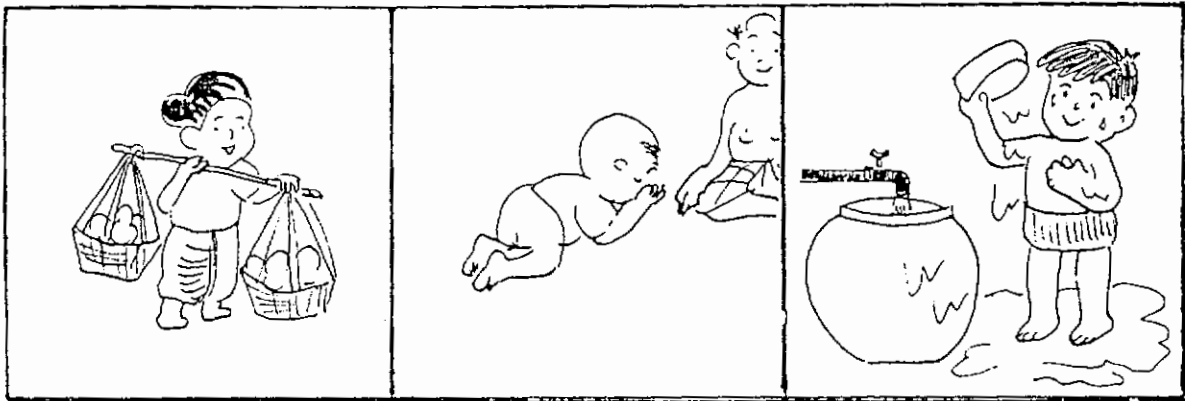

แบบทดสอบที่ 2 การจำแนกเสียง

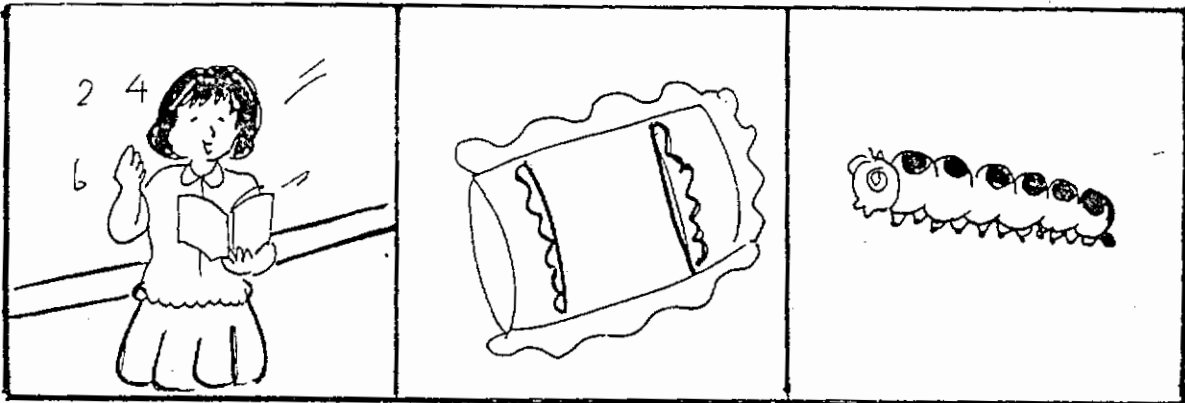
ตัวอย่าง (1) กรูพูดคำว่า หาบ กราบ อาบ

คำสิ่ง ำหนักเรียนภาษาพาท (X) ทั้ภาพตามคำสิ่ง

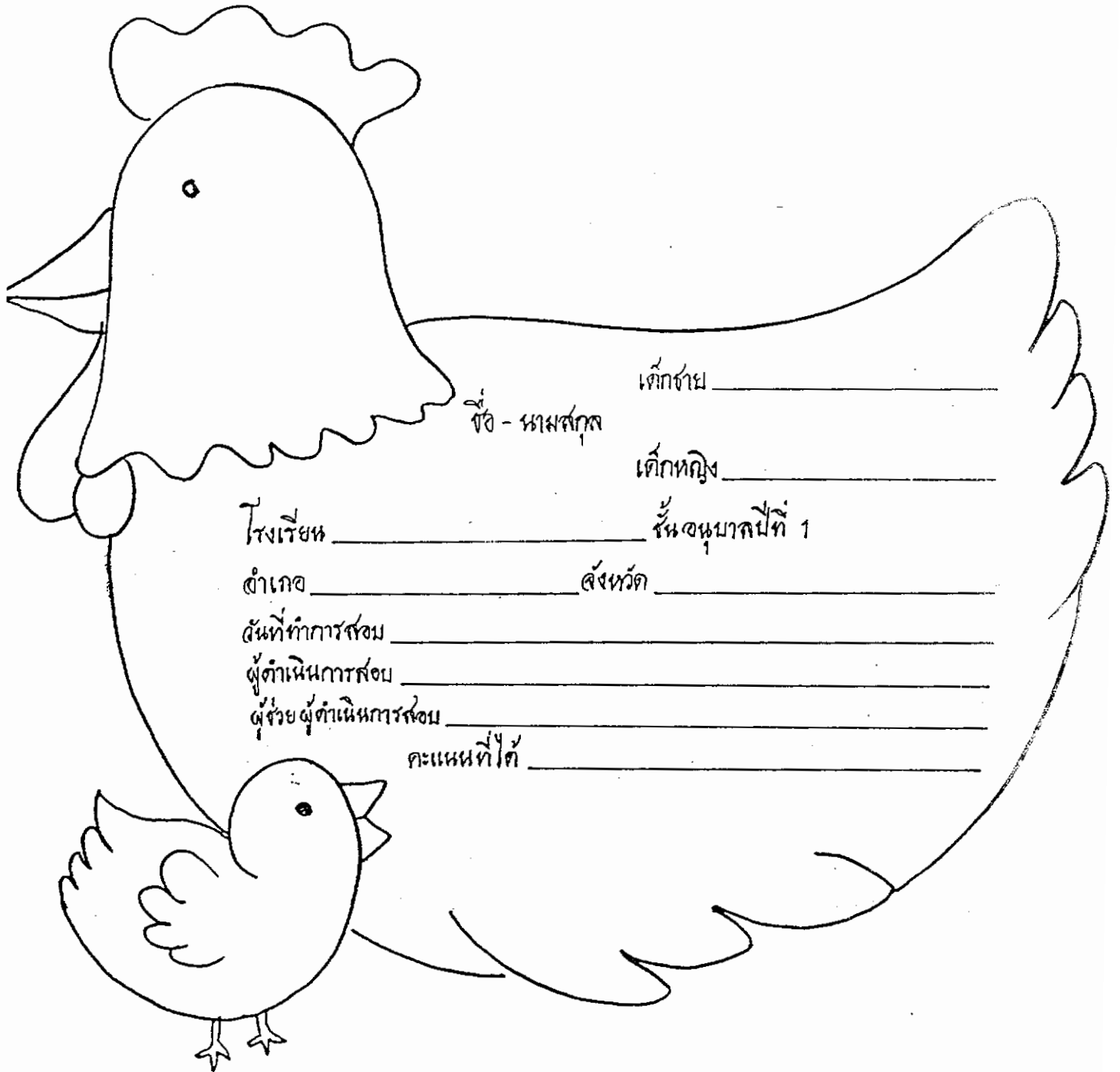
1

2

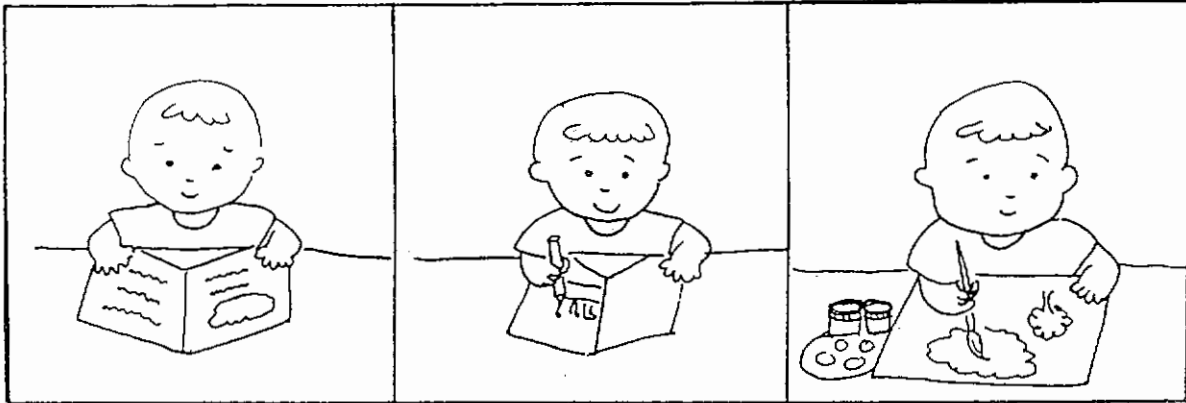
แบบทดสอบ
ความพร้อมทางภาษา
ตอนที่ 3 การรู้คำศัพท์
จำนวน 12 ข้อ

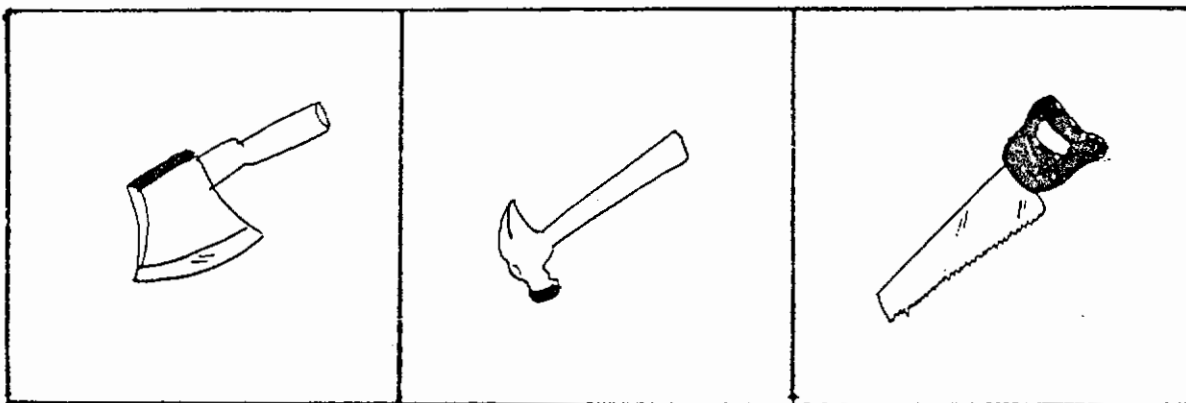
แบบทดสอบที่ 3 การรู้คำศัพท์

คำสั่ง ให้เด็กเรียนจากภาพ (X) จับภาพตามคำสั่ง

1

2

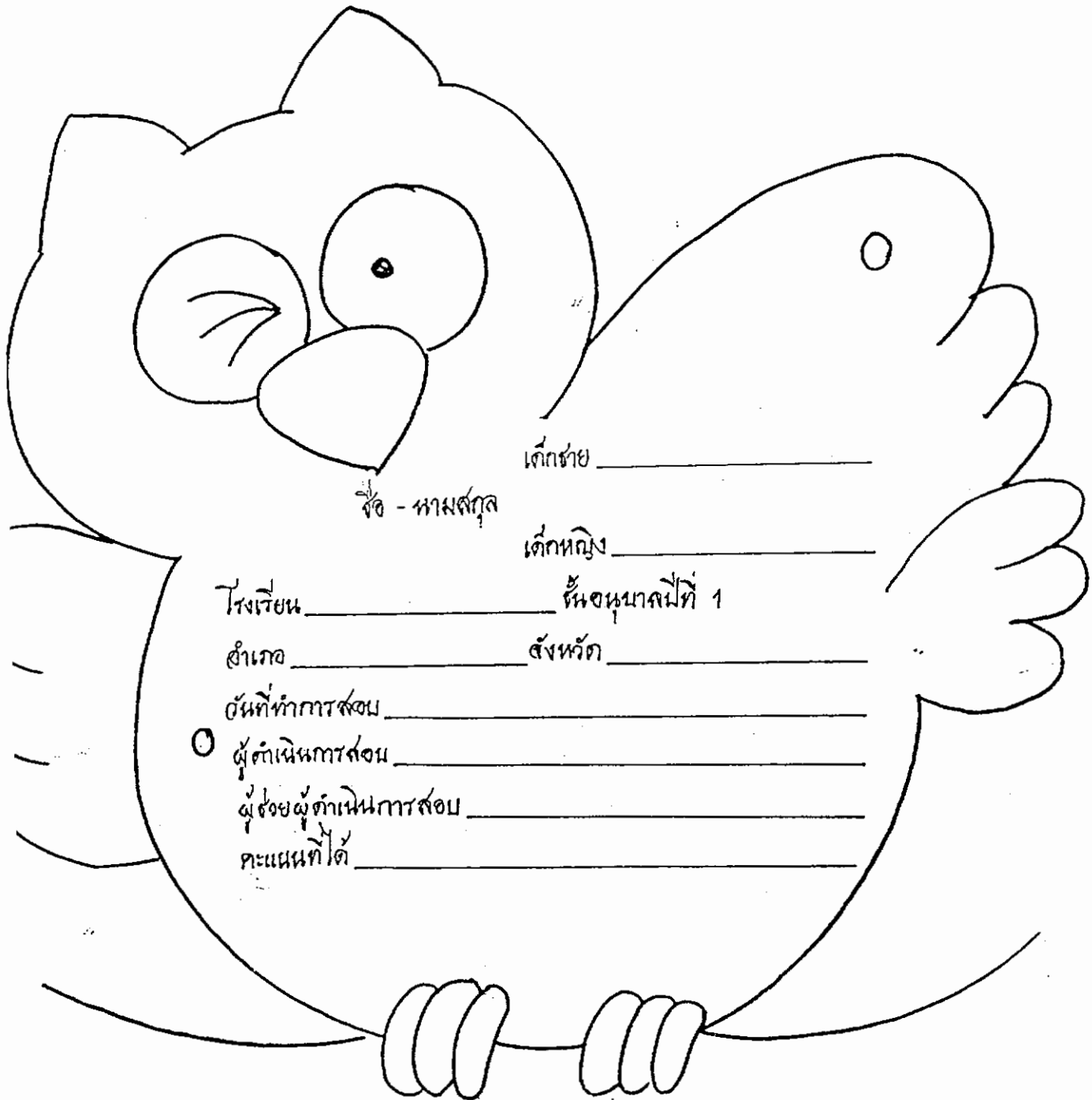

แบบทดสอบ

ความพร้อมทางภาษา

ตอนที่ 4 ความเข้าใจในการฟัง

จำนวน 12 ข้อ

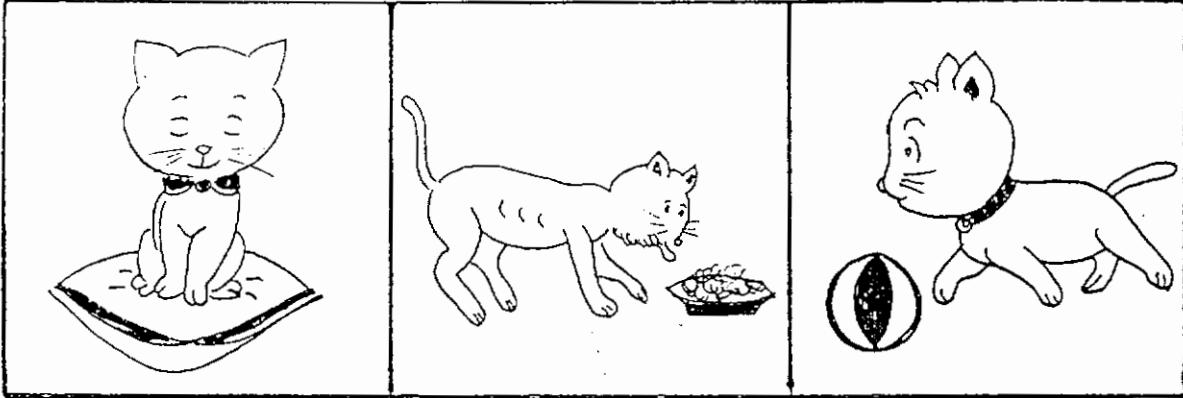
แบบทดสอบที่ 4 ความเข้าใจในการฟัง

ตัวอย่าง (1) กรุณาเรียงขึ้น

"เจ้าแมวคอมุขเดินหลงทางมาด้วยความหิวหยาจก จึงตรงรี่ไปที่จานข้าว"

คำสั่ง ให้เด็กเรียงภาพจาก (X) ภาพจากเรื่องที่ฟัง

1

2

แบบทดสอบ
ความพร้อมทางภาษา

ตอนที่ 5 ความสามารถในการสื่อสาร
จำนวน 13 ข้อ

ชื่อ - นามสกุล _____ เด็กชาย _____
เด็กหญิง _____

โรงเรียน _____ ชั้นอนุบาลปีที่ 1

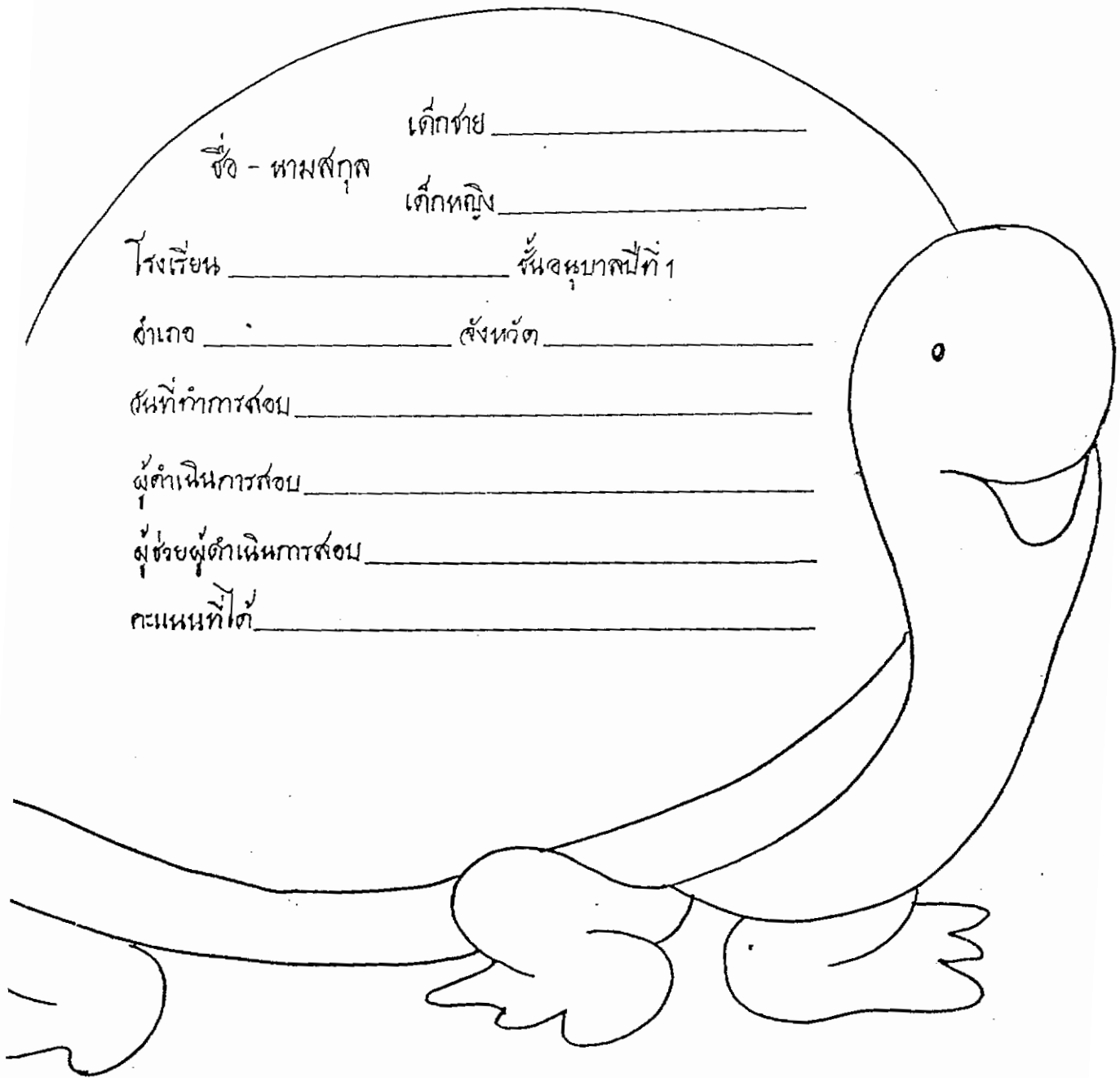
อำเภอ _____ จังหวัด _____

วันที่ทำการสอบ _____

ผู้ดำเนินการสอบ _____

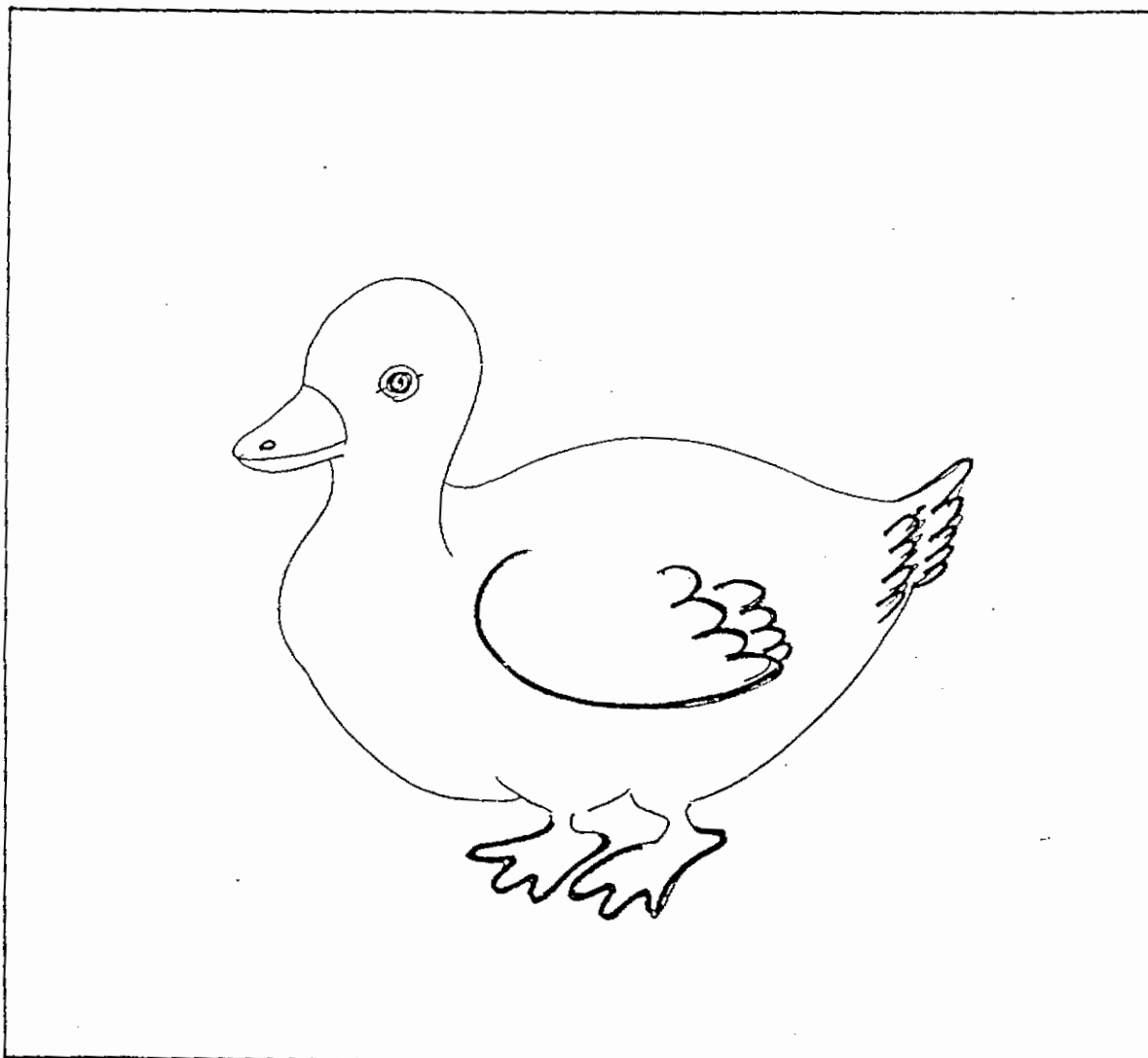
ผู้ช่วยผู้ดำเนินการสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____

แบบทดสอบที่ 5 ความสามารถในการสื่อสาร

คำสั่ง ให้เด็กบอกชื่อ ออกเสียงเลียนแบบหรือเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ปรากฏภาพ

ภาคผนวก ค

- แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบความพร้อมทางภาษา
- แสดงผลการทดสอบวัดความพร้อมทางภาษาหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 4 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบความพร้อมทางภาษา จำนวน 53 ข้อ

แบบทดสอบความพร้อมทางภาษา	ข้อที่	ค่า		ข้อที่	ค่า	
		p	r		p	r
ตอนที่ 1 การจำแนกภาพ	1	.75	.36	6	.64	.57
	2	.79	.43	7	.68	.36
	3	.57	.43	8	.64	.71
	4	.25	.36	9	.61	.79
	5	.36	.29	10	.79	.43
ตอนที่ 2 การจำแนกเสียง	1	.68	.64	5	.29	.43
	2	.64	.71	6	.75	.36
	3	.43	.57	7	.68	.64
	4	.25	.36			
ตอนที่ 3 การรู้คำศัพท์	1	.75	.36	7	.75	.50
	2	.68	.50	8	.68	.50
	3	.68	.64	9	.68	.36
	4	.68	.36	10	.71	.29
	5	.71	.29	11	.54	.50
	6	.61	.36	12	.64	.29

ตาราง 4 (ต่อ)

แบบทดสอบความพร้อม ทางภาษา	ข้อที่	ค่า		ข้อที่	ค่า	
		p	r		p	r
ตอนที่ 4 ความเข้าใจ ในการฟัง	1	.57	.57	7	.64	.43
	2	.50	.43	8	.79	.29
	3	.79	.43	9	.57	.57
	4	.68	.64	10	.75	.21
	5	.50	.71	11	.75	.36
	6	.46	.50			
ตอนที่ 5 ความ สามารถในการ สื่อสาร	1	.64	.57	8	.46	.50
	2	.50	.86	9	.68	.50
	3	.36	.57	10	.64	.71
	4	.64	.57	11	.57	.71
	5	.79	.43	12	.57	.71
	6	.57	.71	13	.46	.50
	7	.68	.64			

ตาราง 5 แสดงผลการทดสอบวัดความพร้อมทางภาษา หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

	คะแนนกลุ่มทดลอง		คะแนนกลุ่มควบคุม	
	X	X ²	X	X ²
1	31	961	41	1681
2	33	1089	36	1296
3	32	1024	16	256
4	48	2304	34	1156
5	31	961	30	900
6	34	1156	37	1369
7	31	961	36	1296
8	39	1521	38	1444
9	42	1764	33	1089
10	41	1681	38	1444
11	36	1296	35	1225
12	45	2025	31	961
13	38	1444	21	441
14	44	1936	28	784
15	39	1521	25	625
	564	21644	479	15967

กลุ่มทดลอง $\bar{X} = 37.60$, $S^2 = 31.26$

กลุ่มควบคุม $\bar{X} = 31.93$, $S^2 = 47.92$

แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
หลังการทดลอง (t - Independent)

$$\begin{aligned}
 & \bar{X}_1 - \bar{X}_2 \\
 t &= \sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)} \\
 & \bar{X}_1 = 37.60 \\
 & \bar{X}_2 = 31.93 \\
 & S_1^2 = 31.26 \\
 & S_2^2 = 47.92 \\
 t &= \frac{37.60 - 31.93}{\sqrt{\frac{(15 - 1) 31.26 + (15 - 1) 47.92}{15 + 15 - 2} \left(\frac{1}{15} + \frac{1}{15} \right)}} \\
 &= \frac{5.67}{\sqrt{\frac{(14 \times 31.26) + (14 \times 47.92)}{28} \left(\frac{2}{15} \right)}} \\
 &= \frac{5.67}{\sqrt{\frac{437.64 + 670.88}{28} (.133)}} \\
 &= \frac{5.67}{\sqrt{5.27}} \\
 &= \frac{5.67}{2.29} \\
 t &= 2.48
 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ง
บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแผนการจัดกิจกรรมความคิดรวบยอดประกอบการสนทนา
ในกิจกรรมการปั้น และแบบทดสอบความพร้อมทางภาษา ประกอบด้วย

1. อาจารย์เกื้อกุล เตชะเสน โรงเรียนอนุบาลสามเสน ริมคลองประปาสามเสน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ
2. อาจารย์รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี โรงเรียนอนุบาลสามเสน ริมคลองประปาสามเสน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ
3. อาจารย์แจ่มจันทร์ เกียรติกุล โรงเรียนพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ
4. อาจารย์สุวรรณา ไชยะธน โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเมือง
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวจิตรรา วิเศษสมบัติ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	236/137 ม.สัมพันธ์นิเวศน์ ต.ปากแพรก อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71000
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านตลุงเหนือ ต.หนองปรือ อ.เลาขวัญ จ.กาญจนบุรี 71210
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2527	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ กาญจนบุรี
พ.ศ.2531	ค.บ.(การอนุบาลศึกษา) วิทยาลัยครูกาญจนบุรี กาญจนบุรี
พ.ศ.2539	กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ประกอบการเล่นในกิจกรรมการปั้น

บทคัดย่อ

ของ

วิจิตรรา วิเศษสมบัติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

มิถุนายน 2539

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กนักเรียนชาย - หญิง อายุ 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ของโรงเรียนบ้านดงเหนือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน โดยให้กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง แบบแผนการทดลองเป็นแบบ Randomized Control Group Posttest Only Design.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น และแบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น มีความพร้อมทางภาษา แตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

LANGUAGE READINESS OF PRESCHOOL CHILDREN EXPERIENCED
CONCEPT FORMATION WITH CONVERSATION
IN MODELING ACTIVITIES

AN ABSTRACT

BY

WICHITRA WISETSOMBHUT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

June 1996

The purpose of this study was to compare language readiness of preschool children experienced concept formation with conversation in modeling activities and children experienced regular modeling activities.

Thirty of four to five years old preschool children both boys and girls in the first semester 1995 academic year of Ban Taloung Neaur School Kanchanaburi Province were simply randomized into the experimental and the control group. The experimental group was assigned to experienced concept formation with conversation in modeling activities and the control groups experienced regular modeling activities. The experiment was carried 40 times, 5 times a week for 8 consecutive weeks.

The instruments of this study were the lesson plans for concept formation with conversation in modeling activities, and language readiness test developed by researcher which had the reliability of .96. This study was randomized control group posttest-only design. The t-test Independent Sample was employed to analyze the data.

The research finding was the mean score of preschool children between the experimental group and control group was significantly different at .05 level.